

NAŠ GLAS

Št. 11 · Leto XIII · 10. XI. 1992

Poštnina plačana v gotovini

IZ VSEBINE:

- Posvet o romskih naseljih
- Skupščinska dogajanja
- Kmetijstvo
- Rastlinske čistilne naprave
- Krški simfonični orkester
- Stranke pred volitvami
- Šah in šport

Kulturni dom je proslavil obletnico

Še naprej naj predstavlja najboljše iz poklicne in amaterske kulture

“V dejavnosti Kulturnega doma so resda bila bogata, pa tudi sušna leta. Če ne bi z lastno iznajdljivostjo uspel v iskanju dodatne finančne pomoči za pomembnejše kulturne prireditve in ne bi bilo primerne odziva sponzorjev iz vse občine, morda danes ne bi dočakali tega jubileja. Bila pa bi to nepopisna škoda s posledicami, ki si jih je le težko predstavljati. Mali slovenski narod si je prav s kulturo – v širšem in ožjem pomenu te besede – v stoletjih ohranjal svojo bit in obstoj.

Le nekaj več kot leto dni živimo – prvič v svoji zgodovini – v lastni, od vsega sveta priznani državi. Ni odveč, če zato ponovno opozorim, da bo prav kultura tista, ki jo bomo morali še posebej negovati in podpirati, če bomo hoteli, da nas bodo po njej še posebej spoštovali – kot narod in državo. Ob tej ugotovitvi smo znova tu – v veliki dvorani krškega Kulturnega doma. Za našo kulturo je neprecenljive vrednosti. Tak bo lahko ostal le, če mu bo omogočeno, da našim ljudem še naprej predstavlja vrhunske dosežke na poklicnem in amaterskem področju.”

Cveto Kobal

Te besede spodbude in opozorila je Vojko Omerzu v imenu Skupščine občine Krško izrekel na osrednji proslavi ob 15. obletnici krškega Kulturnega doma, na večer 17. oktobra. Bile so uvod v slavnostni program treh kakovostnih izvajalcev: harfistke Mojce Zlobko, flautista Cveta Kobala in Akademskega pevskega zbora “Tone Tomšič”. Mlada solista sta si z uigrano izvedbo

klasičnih in novejših skladb pridobila simpatije občinstva. Akademski pevski zbor se je najprej predstavil z glasbo starih mojstrov, večer pa zaključil s slovenskimi ljudskimi pesmimi, s čimer so pevci še posebno navdušili poslušalce.

Glavni sponzor prireditve je bila krška območna enota Zavarovalnice Triglav. (Vse fotografije: Črt Čargo)

Mojca Zlobko

APZ "Tone Tomšič": prvi nastop v tej sezoni, prvi tudi pod vodstvom novega dirigenta Kureta.

Bogat in prisrčen folklorni večer

Na krškem odru je 20. oktobra nastopila slovaška folklorna skupina Ekonom. Člani skupine, študentje in diplomanti Ekonomske šole iz Bratislave, ter drugi mladi fantje in dekleta, so predstavili obsežen program ljudskih plesov in pesmi iz svoje domovine, ki so ga dan prej prikazali že v ljubljanskem Cankarjevem domu.

Občinstvo je slovaške folkloriste navdušeno sprejelo, plesalci pa so ob koncu nastopa popeljali na oder nekaj gostov iz dvorane, da so se zavrteli z njimi. Vida Kuselj je v imenu organizatorja, Kulturnega doma, plesalcem v

njihovem jeziku izrekla zahvalo za lep večer. Prireditev sta podprla Hotel Sremič in Brusilnica stekla Kozje. Njen direktor je slovaškim plesalcem izročil spominsko darilo – izdelek brusilnice.

Ta plesni večer je bil zaključek prireditve ob 15. obletnici Kulturnega doma Krško. Predsednik IS SO Krško in Zveze kulturnih organizacij Krško Franc Černeš, ki je ob tej priložnosti pozdravil gledalce in nastopajoče, je domu in njegovim delavcem zaželel vse dobro v nadaljnjem življenju in delu. (Fotografija: Črt Čargo)

NAŠ GLAS

NAŠ GLAS – SKUPŠČINSKE DELEGATSKE INFORMACIJE – Izdaja: INDOK center Skupščine občine Krško – Naklada: 2500 izvodov – Odgovorni urednik: Ivan Kastelic – Uredništvo: CKŽ 12. 68270 Krško, telefon: (0608) 21-868 – telefax (SO Krško): (0608) 21-828; 21-678 – Tisk in grafična priprava: Papiroti – vse iz papirja Krško, d.o.o. – Na podlagi mnenja Ministrstva za

informiranje Republike Slovenije št. 23/160-92, izdanega 2. marca 1992, se za Naš glas kot izdelek informativnega značaja plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 %. – Za točnost podatkov in informacij, ki so objavljeni kot uradna obvestila, pojasnila ali strokovna gradiva, odgovarjajo posamezne službe, organi oziroma strokovni delavci, ki so pod temi besedili podpisani. – Rokopisov in slik ne vračamo.

V Krškem je zaživel simfonični orkester

V soboto, 7. novembra, so se v glasbeni sobi Kulturnega doma Krško zbrali mladi glasbeniki na prvi skupni vaji simfoničnega orkestra, ki ga vodi ravnatelj Glasbene šole Krško prof. Drago Gradišek. Sodelujejo sedanjí in nekdanji učenci Glasbene šole Krško ter člani Pihalnega orkestra. Pri delu pomagajo vsi učitelji glasbene šole, še posebej pa učiteljica violine Suzana Drobila, učitelj klarineta in saksofona Robert Pirc, učitelj flaute Erno Jazbec, profesor kontrabasa Drago Križanič ter učitelj trobil Franc Arh.

Prof. Drago Gradišek je pojasnil, da se predvsem učenci godal, ko končajo glasbeno šolo, nimajo možnosti nikjer glasbeno udeleževati in tako razvijati svojo ljubezen do glasbe. Zato so se v glasbeni šoli odločili, da ustanovijo simfonični orkester. Prijetno so bili presenečeni ob številnem odzivu nekdanjih učencev, ki so jih povabili k sodelovanju, med njimi sta tudi violinistki Viktorija Šušteršič in Barbara Smolej.

Načrtujejo, da bo v petdesetčlanskem orkestru igralo 25 violinistov, preostali del pa bodo sestavljala pihala, trobila in tolkala. V glasbeni šoli imajo do sedaj

Foto: Črt Čargo

2 učenca kontrabasa, prihodnje leto pa bo začel delovati tudi oddelek za čela. Tako si bodo morali kontrabasiste in čeliste za prve nastope "sposoditi".

Sedaj igrajo lažje skladbice, želijo pa napredovati in segati tudi po težjih. Prof. Gradišek pravi, da je v Sloveniji težko dobiti lažji notni material, ki je pri-

lagojen za nižjo stopnjo. Deloma si ga sposojajo v novomeški glasbeni šoli, nekaj pa ga nabavljajo iz tujine, preko založbe Hartman v Mariboru.

Profesor Gradišek že dolga leta vodi pihalni orkester in pravi, da zahteva simfonični orkester drugačen način dela, kar predstavlja zanj nov izziv. Vsak

začetek je težaven, vendar ima vtis, da so začeli bolje, kot je pričakoval. Želi si, da bi simfonični orkester uspešno nadaljeval delo in hitro napredoval ter da bi večkrat sodeloval na nastopih za širšo javnost. Prvi nastop načrtujejo za proslavo ob slovenskem kulturnem prazniku.

■ Andreja Žibret

Srečanje predstavnikov občinskih ZKO v Krškem

V petek, 23. oktobra, so se v Kulturnem domu v Krškem zbrali predstavniki občinskih ZKO-jev na dvodnevni seminar, ki ga je organizirala Zveza kulturnih organizacij Slovenije v sodelovanju z ZKO Krško. Program srečanja je bil predvsem deloven, teme pa bi bile zagotovo zanimive za vse kulturne delavce, zato je bila udeležba zelo dobra. V petek je gospa Vesna Čopič, zunanja sodelavka Ministrstva za kulturo, govorila o novi kulturni zakonodaji in o davkih v kulturi, gospa Neda Pagon iz Slovenske akademije znanosti in umetnosti pa je predavala o civilni družbi in državi. V soboto so si udeleženci v precejšnjem številu ogledali NEK, potem pa se zbrali ob okrogli mizi, ki jo je vodil pisatelj Peter Božič, sodelavec Ministrstva za kulturo, na temo Kultura in politika. Vmes je bil seveda še petkov večer, organiziran kot kulturno in družabno srečanje, ki se je potegnil dolgo v noč.

O vsebini na kratko takole: mnogi udeleženci so prišli z velikimi pričakovanji, da bodo zvedeli, kako bo nova kulturna zakonodaja opredelila predvsem ljubiteljsko dejavnost, in tudi, kako bo rešen status ljudi, ki so zaposleni kot profesionalni delavci na občinskih zvezah. Morda je bil celo kdo razočaran, saj boljših časov nihče ni mogel napovedovati. Jasno je, da mora biti nosilec javnega interesa na področju kulture država, vsaj dokler ni zavest dovolj visoka. Država

mora tudi ugotoviti, v kolikšni meri je delovanje kulturnih društev javni interes, koliko pa je to interes posameznikov. Gospa Čopičeva vidi za ZKOS dve možnosti: Republiška zveza lahko ostane zveza občinskih ZKO-jev in torej deluje v skladu z zakonom o društvih, ali pa bi ZKOS v okviru države zastopala interese društev in bi imela

zato status nekakšne agencije za pospeševanje ljubiteljske dejavnosti. Po mnenju gospe Čopičeve samo ta druga oblika organiziranosti ZKOS zagotavlja državni interes in podporo. Glede občinskih ZKO-jev je bilo njeno mnenje naslednje: kulturna društva še dalje delujejo kot društva, njihove interese je treba ugotoviti kot javni interes, to pa ugotavljajo občinske zveze. Zato je mrežo treba ohranjati, za njihovo delovanje pa je treba zagotavljati predvsem materialne pogoje, medtem ko morajo osebni dohodki postati odvisni od programov (zagotovljen naj bi bil le zajamčeni osebni dohodek). Pri vsem tem naj bi kultura ostala nadstrankarska, in sicer v okviru definicije, da je nadstrankarska kultura večstrankarska kultura.

Glede davkov v kulturi pravzaprav nismo izvedeli nič novega, saj kulturniki dobro vedo, da je na tem področju položaj za kulturo v novi državi slabši, kot je bil prej. Gre pač za zakon o davku od prometa proizvodov in od storitev, ki kulturo enači z drugimi dejavnostmi, oziroma zanjo ne predvideva posebnih bonitet. Zakon o dohodnini je poslabšal položaj samostojnih kulturnih delavcev, carinski zakon je še isti (in še pozna olajšave za kulturo), v veljavi je tudi še zakon o avtorskih pravicah.

Gospa Neda Pagon je v svojem predavanju o civilni družbi in državi orisala zlasti dogajanja pri nas v zadnjih letih, ki so pripeljala do vzpostavitve demokracije, vse od leta 1986, ko se pojem "neodvisne javnosti" pri nas prvič pojavi, do vzpostavitve novih družbenih gibanj, prelomnega kongresa ZSMS v Krškem; vse to dogajanje je opisala kot "premišljen evolucijski akt", kot nasprotje revolucije. V nasprotju z njeno tezo, da postane civilna družba nepotrebna, ko se vzpostavi demokracija, pa je bil Peter Božič na okrogli mizi mnenja, da civilna družba ostaja nujna in nasproti državi vidi pravzaprav stroko, ki ima vlogo te civilne družbe. Zato tudi npr. vlogo ministrstva vidi v tem, da je to prostor, kjer se srečujeta in usklajujeta stroka in politika.

Po vseh predavanjih so se razvile zelo živahne razprave z zelo različnimi mnenji. Skupna pa je bila ugotovitev, da je kultura med zadnjimi s pripravljanjem svoje zakonodaje, da pa je vendarle bolje dobiti dober zakon pozno, kot pa dobiti preuranjen in slab zakon. Vprašanje je seveda, ali je glede na bližnje volitve realno pričakovati, da bi osnutek krovnega zakona o kulturi obravnavali v parlamentu že sredi decembra letos. Foto: L. Potočnik

■ Vida Fritz

Rajko Stopar v Krškem na posvetu

Pihalni orkester Videm bo izdal CD ploščo

Pihalni orkester Videm je ob svoji prelomnici – 35-letnici delovanja začel uresničevati projekt novega dela.

Vsi, ki delamo v orkestru in živimo za njegov duh, se zelo zavedamo položaja, v katerem smo v tem trenutku, žal pa nekaterim odgovornim bolj počasi prihaja v zavest, kaj se dogaja v ozadju orkestra. Orkester je nemoteno rasel in osvajal svet glasbe vse do trenutka, ko je nastala splošna gospodarska kriza, ki se je naselila tudi v podjetju Videm in je postavila orkester pred nemilo usodo preživetja v obdobju velikega vzpona in možnosti za nemoten razvoj. Ostali so nam zvesti le delavci podjetja Videm in njegovih novonastalih podjetij, ki redno vsak mesec prispevajo direktno iz svojega osebnega dohodka.

Če vemo, da je to 70-članski kolektiv in da je to več kot 70 instrumentov, se je potrebno zavedati tudi minimalnih delovnih pogojev ter minimalnih vzdrževalnih stroškov.

Pereč problem je tudi mesto dirigenta, ki kljub svojemu uspešnemu delovanju ni vreden niti najmanše pozornosti oziroma

honorarja, vemo pa, da orkester nosi ime podjetja Videm. Orkester pa ne deluje le v okviru podjetja Videm in bi verjetno bilo prav, če bi se tudi ustrezni občinski organi zavedali trenutnega problema, s katerim so že vsi dobro seznanjeni.

Člani orkestra smo se tako odločili, da prestopimo to mrtvo

NETOPIR 20. novembra

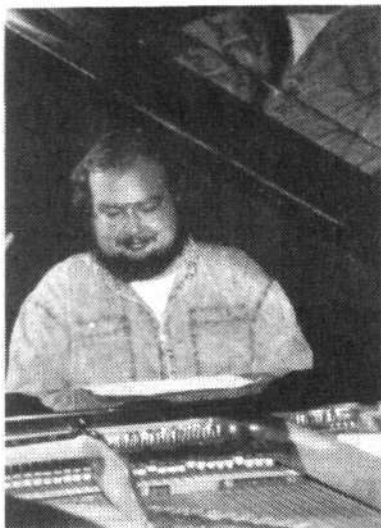
V petek, 20. novembra ob 19. uri bo v Krškem nastopila Opera Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane z opereto Johanna Straussa ml. "Netopir". Glasbeno izvedbo tega najbolj priljubljenega odrskega dela kralja valčkov bo dirigiral Igor Švara.

Mestno gledališče ljubljansko bo gostovalo 5. decembra z angleško komedijo Michaela Frayna "Hrup za odrom". MGL je to uprizoritev ponudilo kot zamenjavo za sprva napovedano Pirandellovo igro Kaj je resnica.

točko in vzpostavimo z novim vodstvom podjetja Videm uspešno sodelovanje in rešitev skupnih problemov. Storili bomo vse, da se naše uspešno delovanje ne bi ustavilo, a če bo to preseglo naše moči in možnosti, se tudi to lahko zgodi.

V tem trenutku je delo v pihalnem orkestru na najvišji točki, in to je izdelava audio kasete in CD-plošče, ki naj bi v ožjem in širšem krogu predstavljali orke-

ster. V soboto, 24. 10., in nedeljo, 25. 10. 1992, je orkester v Kulturnem domu Krško že opravil snemanje s studijem pod vodstvom snemalca Silvestra Žnideršiča. Potrebno je še finalno obdelati posnetke, izdelati ovitke, napise... in določiti naklado kaset in CD plošč. Povedati moramo, da za vse to sredstva zagotavljamo z lastno iniciativo preko sponzorjev in s tistimi, ki nas še razumejo in želijo uspeha orkestru.

Snemanje kasete in plošče krškega pihalnega orkestra je opravil studio S Digital iz Ljubljane, mi pa smo fotografirali še pianista Petra Čepina s Senovega, ki je prejšnjo soboto pomagal big bandu pihalnega orkestra.

Glede na možnost financiranja in tehnično izvedbo upamo, da bo projekt končan do sredine de-

cembra, ko naj bi bil tudi promocijski koncert, na katerem bomo podrobneje predstavili posnetke

in vse tiste, ki so nam pomagali do zastavljenega cilja.

■ **Predsednik: Ivan Učanjšek**

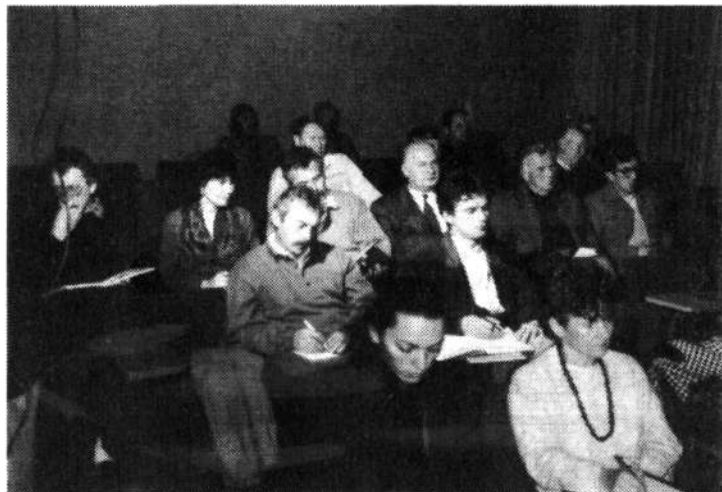
Posvet o urejanju romskih naselij

V Krškem je bil 28. oktobra posvet o urejanju romskih naselij. Organizirali so ga skupaj Izvršni svet občine Krško, Ministrstvo za varstvo okolja in urejanje prostora ter Vladni urad Republike Slovenije za narodnosti.

Skrb za ureditev romskih naselij je eno izmed najbolj perečih vprašanj pri reševanju romske problematike. To je hkrati podlaga tudi za druge oblike pomoči in akcije v zvezi z Romi. Žal pa pri poskusih urejanja naselij akcijo redno ustavijo spori z ostalim okoliškim prebivalstvom, ki ne dovoljuje niti legalizacije lokacij in preprečuje izdelavo ter sprejem potrebnih dokumentov. Morda je v vsej tej problematiki sedaj razveseljivo to, da vanjo ne bodo porinjene samo občine, ampak bo sodelovala tudi država s svojimi organi.

Udeleženci so izmenjali izkušnje, pretehtali sedanje razmere in izoblikovali predloge za usklajeno delo. V uvodnem nagovoru pa je Peter Winkler, vodja urada za narodnosti pri vladi Republike Slovenije, nanizal nekaj izhodišč, ki jih pri reševanju romske problematike ne smemo prezreti. Dejstvo je, da so Romi državljani Slovenije in da vse mednarodne konvencije prepovedujejo njihovo diskriminacijo. Zagotoviti jim je treba delo in s tem možnost, da sami preživljajo sebe in svoje družine. Tako (z lastnim delom) si bodo morali urediti tudi lastna naselja. Mlade Rome moramo vključevati v izobraževanje, ker bo le tako cela skupnost z naslednjimi rodovi napredovala, se postopoma vključevala v družbo in našla sožitje z okoljem. Njihovo kulturo in tradicije je treba ohranjati s posebnimi programi. Pri slovenski vladi deluje, po besedah Petra Winklerja, odbor za pripravo zakonskih okvirov, ki naj bi uredili pravno plat romske problematike in pravice Romov.

Največ besed je bilo seveda izrečenih o tem, kako sploh omogočiti legalizacijo prostorov, kjer naj bi bila urejena romska naselja, saj jih sosedje iz razumljivih razlogov zavračajo. Pri tem so najdlje v Murski Soboti in njihovi predstavniki so udeležencem (tudi iz drugih krajev Slovenije so prišli) prenesli marsikatero izkušnjo.

Doslej je bilo v praksi videti, kot da so Romi samo državljani občin, v katere živijo. Ker so to praviloma obrobne občine, so tudi brez teh prebivalcev dovolj obdarjene s finančnimi stiskami. V Rome pa je treba še in še vlagati in z njimi delati, če naj dosežemo postopen napredek. To dokazuje praksa v občinah, kjer se z njimi že dolgo ukvarjajo. Poleg razveseljive novice, da se je v reševanje romske problematike vključila tudi Slovenija, smo v sejni dvorani videli, da sta na posvet prišla tudi dva predstavnika Romov. Stisnila sta se v zadnjo vrsto dvorane. Na poti iz Krškega na Videm sem peljal za fičkom, ki se je plazil sumljivo počasi in je bil brez registracije... Očitno jim ni bil toliko problem denar, potreben za nabavo takih avtomobilskih trupel, pač pa pismenost, s katero so se lahko prebili vsaj do poznavanja osnovnih predpisov, če že ne do voznških dovoljenj. Tako sta Roma lahko povedala tudi (vsaj del) svoje zgodbe o odnosih z okoličani in o sodelovanju z njimi.

NAŠ GLAS

občina krško

SKUPŠČINSKE DELEGATSKE INFORMACIJE

Bo res konec blokade?

Sprva uspešen sklic nadaljevanja skupne seje zborov občinske skupščine (22. oktobra) – na dnevnem redu sta bili nezaupnica izvršnemu svetu in zaupnica predsedniku skupščine – se je nerodno ponesrečil. Po objavi, da so vsi zbori sklepčni (ZKS z minimalnim številom 14 delegatov), je Marjan Arh iz zbora krajevnih skupnosti zapustil dvorano – "za kazen" tistim, ki so nesklepčnost povzročali vse od julija. Po odmoru, ki ga je odredil predsedujoči, se je imenovani delegat vrnil, a je medtem odšel drugi delegat istega zbora, očitno misleč, da "danes tako nič ne bo". Za sklepčnost zbora in obenem cele skupščine je bil tako en član premalo.

Predsedstvo skupščine je tako jzatem na izredni seji ocenilo, da je seja odpadla zaradi "razumljivega revolta in potem nesporazuma", po udeležbi pa da bi lahko sodili, da je blokade v skupščini konec. Navzoči – bili so vsi razen podpredsednika družbenopolitičnega zbora Andreja Martinca – so zato sklenili, da čim prej ponovno skličejo nadaljevanje 25. seje in hkrati še

vega upravnega odbora Sklada stavbnih zemljišč (dosedanjemu je 19. oktobra potekel mandat) in verjetno tudi rebalans proračuna.

Predsedstvo se je odločilo za dve novosti v svojem delu: vse seje bodo odslej tonsko snemali in nanje vabili novinarje.

Marjan Arh: "Zaradi mene je bila skupščina doslej v celem mandatu nesklepčna samo 15 minut."

redno, 26. delovno zasedanje vseh zborov. Pred odločitvijo o datumu sklica pa naj bi poskusili razjasniti zaplet v tolmačenju procedure za vlaganje predloga o nezaupnici izvršnemu svetu. Vsi so si bili edini, da je skrajni čas, da začne skupščina normalno delovati, saj jo do konca leta čaka še nekaj pomembnih nalog, med njimi imenovanje no-

S. Sunčič, podpredsednik SO (družbene dejavnosti): "Težave so zaradi neizdelanosti poslovnika in odloka o delu skupščine. To bi morala pregledati in urediti normativno-pravna komisija."

M. Abram, podpredsednik zbora združenega dela: "Vloženo nezaupnico smo bili dolžni dati naprej."

V. Ban, predsednica družbenopolitičnega zbora: "Predlagam,

Sklic seje in zasedanja SO Krško

Predsedstvo SO Krško je sklenilo, da skliče za 19. november ob 15. 15

1. nadaljevanje 25. skupne seje vseh zborov z že znanim dnevnim redom: (ne) zaupnica izvršnemu svetu in predsedniku SO Krško;

2. 26. skupno delovno zasedanje vseh zborov, za katerega je na dnevni red uvrstilo:

– informacijo o poslovanju gospodarstva v občini Krško v času od 1. 1. do 30. 6. 1992;

– predlog renominacije proračuna občine Krško za leto 1992;

– poročilo o delu Izvršnega sveta za obdobje 1990–1992;

– osnutek Odloka o razglasitvi urbanističnega kompleksa Valvasorjeve hiše, ž. c. sv. Janeza Evangelista in kapele sv. Duha za kulturni in zgodovinski spomenik;

– predlog Odloka o obvezni splošni in občasni deratizaciji v občini Krško;

– predlog Sklepa o imenovanju Upravnega odbora Sklada stavbnih zemljišč občine Krško;

– predlog Odloka o določitvi števila sodnikov Organa za postopek o prekrških občine Krško.

Na izredni seji predsedstva (od leve): Vojko Omerzu, Stane Sunčič, Marjan Abram, Vida Ban, Franc Bogovič, Miran Resnik, Ivan Kozole, Jože Žabkar.

naj bodo seje predsedstva ne samo odprte kot doslej, ampak javne."

F. Bogovič, podpredsednik Zbora krajevnih skupnosti: "Ob prejemu predloga 10 delegatov o nezaupnici smo se vprašali le to, ali je postopek pravi. Menili smo, da je in da predsedstvo nima pravice to ustaviti. Zato ne čutim, da bi bilo predsedstvo pri tem kaj krivo."

M. Resnik, podpredsednik SO (gospodarstvo), je predlagal, da se nezaupnica za nekaj časa umakne z dnevnega reda, da se strasti umirijo in se skupščina kasneje vrne k temu: "Gre mi samo za to, da skupščina spet začne delovati, drugo me ne briga – ne levo, ne desno."

V. Omerzu, predsednik SO: "O dnevnem redu ne moremo več sklepati, ker je že sprejet."

I. Kozole, predsednik zbora združenega dela: "Vsi to razumejo tako, kot da se hoče ta IS samo zrušiti. In namesto da bi spodbujale delegate, naj IS podprejo, jih stranke podpihujejo, da ne glasujejo."

J. Žabkar, predsednik zbora krajevnih skupnosti: "Verjetno bo precej vprašanj o proceduri, pa bi zaradi tega in zaradi dveh različnih mnenj, ki jih je o tem dala komisija, njen predsednik moral biti navzoč in dajati pojasnila."

Mnenja, poslovnik in mi med seboj

Normativno-pravna komisija SO Krško, ki je doslej izdala dve povsem različni mnenji o pravilnosti postopka pri vlaganju predloga o nezaupnici izvršnemu svetu – prvič, da je bil pravilen, drugič da ni bil, – se je pretekli teden zaradi tega ponovno setala. Od petih navzočih članov jih je večina menila, da drži prvo mnenje komisije, da je torej postopek tekel pravilno, vsaj glede na tista pravila o delovanju skupščine, ki so na voljo.

Da so posamezni akti (vseh je menda kakšnih pet) med sabo slabo usklajeni in določila zato pomanjkljiva, je postalo jasno tudi članom komisije, zato so ob obravnavi postopka nujno prišli do sklepa, da je treba skupščinske akte prečesati in jih urediti. Če pa bi člani komisije že od začetka resno vzeli nalogo, ki so jim jo z imenovanjem zaupali delegati skupščine, bi do danes že morali imeti nov poslovnik. Osnutek so namreč v skupščini sprejeli že v začetku leta 1991, potem bi ga morala vzeti v roke normativno-pravna komisija, a se ji prvič uspelo sestati v zadostni zasedbi šele septembra letos, ko se je pojavila potreba po razlagi postopka o nezaupnici.

Zdi se torej, da krivda ni v strokovnih službah skupščine, kot smo nekoč slišali, ampak drugje. Del bi je morali sprejeti tudi delegati, ki ne samo, da se niso spomnili terjati opravljenega dela od komisije, ki so jo sami imenovali, ampak so menda pozabili celo to, da so osnutek skupščinskega poslovnika že sprejeli.

Za sedanje stanje ni kriv poslovnik; tudi če bi ga imeli, bi odločalo razmerje sil v skupščini, tako je to v demokraciji, meni eden od članov skupščinskega predsedstva. To zadnje je sicer res, a za demokracijo je značilno tudi delovanje po pravilih, za katera se dogovorimo z demokratično večino. Dobro je zato pravila igre napisati tako, da govorijo vsem enako. Dobro je tudi, da jih moremo, spet z voljo večine, spreminjati, kadar nam postanejo zavora. V enem in drugem primeru pa jih imamo zato, da se po njih ravnamo. Tega so se očitno zavedeli tudi člani predsedstva in bodo odslej na svoje seje znova vabili predsednika izvršnega sveta – po zapisanem pravilu, ki pa je bilo zaradi dovolj znanih nesoglasij nekaj mesecev zanemarjano.

Izvirni konflikt, ki je očitno prvobitni vzrok vseh nesoglasij med predsedstvom in izvršnim svetom, pa s tem ne bo odpravljen. Izvršni svet predsedstva še naprej ne vabi na svoje seje, tako je zapisal v svojem poslovniku. Predsedstvo je o njih samo obveščeno, in to razlaga vsak po svoje. Izvršni svet je tako zapisal menda zato, da bi predsedstvo ne imelo pravice glasovanja na njegovih sejah. "Obveščeno" pa predsedstvo (menda zlasti predsednik) razume kot izključitev iz sodelovanja. Vsi dosedanja poskusi za izhod iz tega konflikta so se izjalovili, vsaka stran trdovratno vztraja pri svojih razlagah in stališčih, kot da bi bil dogovor ali kompromis sramota. Pa nanj ne bi smeli gledati tako, v politiki naj bi bil prej znamenje modrosti kot popustljivosti ali celo slabosti, odpirati bi moral pot sodelovanju na vseh ravneh in v vseh smereh. Lep ali manj lep osebni značaj ne bi smel biti izključni pogoj oziroma ovira za to. Za celo občino gre, in ta ni privatno podjetje tega ali onega organa, še manj tega ali onega posameznika. Je podjetje nas vseh, ki živimo med bohorskimi Javornikom in Gorjanci, med Močnikom in Račno. Njim pa smo zaupali le to, da ga upravljajo, in to čim boljše za nas vse.

Ločeno zasedanje Zbora krajevnih skupnosti

Predsednik ZKS Jože Žabkar sklicuje v ponedeljek, 16. novembra 1992, ločeno zasedanje Zbora krajevnih skupnosti z dvema točkama:

1. Razprava in sklepanje o delu predsedstva SO Krško in odgovornosti posameznih članov Predsedstva in Zbora krajevnih skupnosti za nastalo situacijo.

2. Predlogi za rešitev nastalih razmer.

Sklic ločenega zasedanja je zahtevalo šest delegatov Zbora krajevnih skupnosti. Po njihovi oceni je 10 delegatov DPZ, ki so hoteli "izsiliti po nezakoniti in nedemokratični poti nezaupnico izvršnemu svetu", povzročilo blokado dela skupščine in predsedstva.

"Da bi povrnili zaupanje med delegate skupščine in da bi skupščina lahko normalno delovala, smo se odločili, da začnemo graditi politiko znova in od začetka, to je v vsakem zboru posebej," so v svojem pismu zapisali podpisniki zahteve po sklicu ločenega zasedanja.

Brezvetrje

Še ena partitura krške simfonije je izzvenela v prazno, kot da se tisti, ki se izogibajo svoji dolžnosti, ne zavedajo, da s svojimi postopki kršijo eno od načel demokracije, ki govori o tem, da so vsem zagotovljene enake pravice, dolžnosti pa zaupane samo sposobnim, ki delajo v korist vseh in vsakogar in kjer so politična neodgovornost, onemogočanje dela ter nesposobnost sprejemanja drugače mislečih okarakterizirani kot glavna zavora za doseg boljšega, kvalitetnejšega.

Vedno bolj jasno postaja, da so posamezniki prevzeli breme, ne da bi se zavedali, da ne smejo kloniti prej, preden ne pridejo na cilj. Kolikor pa so prepričani, da so dosegli vsaj etapni cilj, naj odložijo startne številke in jih predajo tistim, ki so sposobnejši premagovati ovire političnega maratona.

V politiki je že tako, da morajo biti akterji občasno pripravljeni sprejemati kompromise brez postavljanja takšnih ali drugačnih pogojev. Kompromis ni priznavanje poraza ali pristajanje nanj, ampak je potreben takrat, ko to zahteva obči interes, katerega trenutka bi se posamezniki morali zavedati, če si želijo priznanja politične modrosti.

Reprezentativni predstavniki vojskujočih se strani (še) nimajo rezervne variante, ki bi jo uporabili sedaj, ko je strategija prvega obračuna pokazala, da ni zmagovalca. Zavedati bi se morali, da je najhujše takrat, ko izgubita obe vojski, kajti to pomeni poraz življa, iz katerega sta rekrutirani.

Ko prvi spopad ne prinese rešitve, vojskovodje izgubijo zaupanje in odidejo s prizorišča kot edini poraženci, narod pa preveva apatijo. Takšnih vojn ne morejo voditi strategji, katerih želje in hotenja nimajo podpore tam, kjer so jih dvignili na piedestal, ne z namenom, da bi jih oboževali, ampak da bi jih ocenjevali.

Ko bo v nas dozorelo spoznanje, da sami sebi nismo namen in da lahko kvalitetno delamo in preživimo v skupini, katere cilji so jasno definirani in kjer se apriori ne odklanjajo prizadevanja ter razmišljanja levih, desnih ali sredinskih samo zato, ker mislijo drugače, takrat bomo upravičeni nositi značko "politični modrec". Pripeli nam jo bodo tisti, ki so nam zaupali in zaupanja katerih ne bomo zlorabili za lastne koristi. Na politične nasprotnike v parlamentu ne smemo gledati kot na posameznike z izkrivljeno miselnostjo, ampak kot na enakopravne in enakovredne sodelavce.

■ Damjan Lah

Zahteva delegatov za preverjanje dela predsednika Omerzuja

"V skladu s sklepom predsedstva SO Krško, sprejetim dne 5. novembra 1992, vam posredujem predlog za razrešitev funkcije predsednika Skupščine občine Krško, ki ga je podpisalo deset delegatov Skupščine ter moj odgovor podpisnikom predloga." S takim uvodom je predsednik SO Krško Vojko Omerzu poslal svoje sporočilo vsem članom predsedstva in novinarjem (v uredništvu smo ga prejeli 9. novembra).

V predlogu za izglasovanje nezaupnice pa je skupina desetih delegatov zapisala: "Na prilogi podpisani delegati družbenopolitičnega zbora SO Krško smo se dne 12. oktobra 1992 po daljši razpravi o situaciji, kakršna je nastala v SO Krško, odločili, da podamo predlog za razrešitev funkcije predsednika SO Krško, g. Vojka Omerzuja. Obrazložitev, kako je prišlo do te odločitve, je napisana na prilogi. Od predsednika g. Omerzuja zahtevamo, da v skladu s Poslovnikom SO Krško realizira naš predlog.

"Predlog razrešitve Vojka Omerzuja s funkcije predsednika skupščine občine Krško in

Vide Ban s funkcije predsednice družbenopolitičnega zbora" pa je skupina delegatov poslala predsedstvu "zaradi nespoštovanja poslovnika, statuta in odloka o pristojnosti zborov SO v zvezi s proceduro o nezaupnici IS, ki je povzročilo politično škodo, posredno pa tudi materialno zaradi neusklajenosti dela predsedstva in IS. Predsedniku SO pa očitamo tudi odsotnost z dela, za katerega prejema plačilo, v času specifične gospodarske situacije v naši občini in nastajanja regij s prerazporeditvijo funkcije države na nižji nivo, ki bo zaradi naše nesloge šla v sosednje občine."

Predlog za razrešitev je Vojko Omerzu zavrnil takole:

"Zahvaljujem se vam za vaše spoštovano pismo z dne 23. oktobra 1992. Želel bi vas spomniti, da me ni potrebno opozarjati na težke gospodarske zadeve v občini in vse posledice v zvezi s tem, saj sem sam že davno pred vami opozarjal nanje in tudi zahteval, da za razmere v občini prevzame vsak svoj del krivde oziroma odgovornosti. Žal nekateri niste bili

pripravljeni tudi v skupščinskih klopeh spregovoriti o tovrstnih problemih.

Prav tako vas želim spomniti, da je iz liste prisotnosti delegatov na skupnih skupščinskih sejah razvidno, da ste tudi vi, ki vas šele od 12. oktobra 1992 dalje skrbi usoda krške občine (kot to navajate v pismu), med tistimi, ki že od 9. julija blokirajo vsebinsko delo skupščine.

V zvezi z delom skupščine in njenega predsednika pa tole. Stališče Normativno-pravne komisije ste prejeli. Tudi sam sem skupščinske akte razlagal tako. Sam sem predlagal glasovanje o zaupnici (ali nezaupnici, če vam je to lepše), zato je to že na dnevnem redu 25. skupne seje naše skupščine, nove pobude z vaše strani tako niso po-

trebne, saj boste lahko ob nadaljevanju 25. skupne seje, za katero je dnevni red sprejet po demokratični in zakoniti poti, svoje stališče potrdili tudi z glasovanjem.

Pričakujem vas torej ob naslednjem sklicu nadaljevanja 25. skupne seje.

■ Prisrčen pozdrav!

Vojko Omerzu

Goršetove plastike in Gorjupova olja

V Galeriji Božidarja Jakca v Kostanjevici sta odslej na ogled še dve stalni zbirki. V petek, 16. oktobra, so tam slovesno odprli razstavi akademskega kiparja Franceta Goršeta in akademskega slikarja Jožeta Gorjupa. Na sliki: ogled Goršetovih plastik takoj po otvoritvi. V razstavljeni zbirki jih je 37, medtem ko je Jože Gorjup predstavljen z 9 oljnimi slikami. (Fotografija: Črt Čargo)

Rožno-Prekladol

Pol na vodi, pol na plazu

Rožno-Prekladol je ena od tistih mladih krajevnih skupnosti, ki so nastale leta 1974. Tu ni industrije, ni šole ne drugih institucij. Tu se ne dogajajo velike stvari, veliki močje teh krajev ne obiskujejo. Morda zaradi vsega tega komaj vemo zanj, morda se zato zdi nekoliko odmaknjena in pozabljena. To je verjetno tudi razlog, da krajevna samouprava dela še šolske korake. A z vsako generacijo, z vsakim mandatom, če hočete, se malo bolj okrepi skrb od krajanov izbranih mož za dvig življenjskega standarda domačih ljudi. Nedvomno svojo prispevajo tudi spremembe v družbi.

Kako Rožljani-Prekladolčani živijo in delajo? "Pol naše krajevne skupnosti je hribovite in plazovite, druga polovica je v vodi ob vsakem večjem dežju," pripovedujejo člani Sveta KS. Pred 20, 25 leti so se od tu precej odpravljali v svet za kruhom. Zdaj je to mimo, v službo odhajajo na Senovo, v Sevnico, Krško, Brestanico, nekaj delovnih mest je tudi doma. Število prebivalcev ne pada več, obstalo je pri ok. 450. Otrok imamo kar dosti, se nasmehejo sogovorniki v rožljanskem Družbenem domu. Kljub temu ne razumejo, zakaj njihova KS ni bila uvrščena med demografsko ogrožena območja, medtem ko vanje sodi npr. Drnovo na tako lepem ravninskem svetu. Bojijo se namreč, da bo brez izboljšanja življenjskih pogojev nataliteta začela spet upadati, da bodo ljudje znova začeli odhajati in se bodo tistim nekaj že izpraznjenim domačijam okoli Presladola pridružile še nove.

Za izboljšanje življenja pa bo treba še marsikaj narediti. Pravih kmetov je sicer malo, večinoma pa je vendarle polkmetov, zato je zemlja odločilnega pomena. Treba jo je varovati. "Celo območje Presladola je plazovito, od meje do meje. Pa smo lani ob plazu dobili pomoč samo za ceste, za zemljišča nič," pripoveduje Ivan Abram. Melioracij in regulacij se lotevajo kar sami, in kjer to naredijo, bi bila zemlja lahko rešena. Ker pa ne morejo popravljati drugače kot po kosih, ponovne poplave navadno uničijo trud. Vodno gospodarstvo ima sicer regulacijo potoka Presladolščice v načrtu že več let, a preden se je loti, mora dobiti projekt, tega pa je treba plačati. Od tistega, kar je občina Krško dobila na račun poplav, na Rožno ni prišlo nič, obrtniki niso imeli niti davčnih olajšav.

Letošnja suša je tudi tu še dodatno opozorila, da bo treba kaj storiti za boljšo oskrbo z vodo. Zdaj imajo kar pet vodovodov, a je v zgornjem koncu voda oporečna, 17 hiš pa je sploh nima. Za zdaj sicer še ne vedo, kako bodo ta problem rešili, a prej ko slej se bo treba odločiti, ali razširiti sedanje vodovode, ali pa zgraditi enega za vse.

V tej krajevni skupnosti najdemo še tudi tri hiše brez elektrike. Težko je reči, zakaj so ostale "neosvetljene", a danes se eklektrike gotovo ne bi branil nihče, ko se le ne bi bal stroškov.

Rožljanci in Presladolčani znajo skupaj poprijeti za delo. Sami so poskrbeli za večino cest, kar jih imajo, zgradili so si telefonsko omrežje. Pa jih je PTT podjetje "okrog prineslo": v pogodbi so si zagotovili samostojne priključke za vsakega naročnika, PTT jim je potem vsilil dvojčke. Tudi eden od naših ministrov je dejal, da je to kraja, in Rožljani zatrjujejo, da te reči ne bodo spravili v predal.

Največji problem KS pa so in bodo še nekaj časa ostale ceste, ki jih štejejo za osnovo vsega drugega razvoja. In prav na tem področju so se čutili še najbolj zapostavljene, vedno je zanje zmanjkalo denarja. Tako ne sme ostati, zatrjujejo, cesta mora priti do vseh ljudi, žal pa je danes na njihovem območju še vedno nekaj takih hiš, do katerih ob slabem vremenu ni mogoče priti z nobenim prevoznim sredstvom.

V občinskih planih so zapisani "cestni dolgovi" do te krajevne skupnosti, nekateri stari že celo desetletje in več. Predsednik Sveta KS Tone Bohorč jih je naštel: 400 m ceste Rožno-Hrušnje (1980), 2000 m ceste Rožno-Resa-povezava s Selcami v KS Blanca, od tega po planu iz 1982 500 m asfalta, 1400 m ceste Pre-

kladol-Brezje-povezava s KS Senovo (1981), 1000 m ceste Rožno-Veliki Vrh-povezava s Pečjo (1984), 800 m ceste Presladol-Košeni Vrh (1981; KS Brestanica jo je s svoje strani že asfaltirala).

Moti jih, da se pri cestah tako malo gleda na gospodarnost in potrebe ljudi. Če bi bila asfaltiranje povezave med Kališevcem in Presladolom pa med Brestanico in Presladolom, Brestanico in Košenim Vrhom, bi dobili krožno delavsko in šolsko progo. To bi pomenilo prihranek v denarju in času, otroci iz Obršja, ki sedaj

hodiijo v šolo na Senovo, pa bi imeli tudi bolj varno pot v Brestanico.

Čudijo se, da se cestne službe ne morejo dogovoriti med seboj. Tako cestno podjetje spluži svoj kos, za njim pride po isti poti komunalna služba in pluži naprej po "svojih" odsekih. Predlagali so že, naj se oba izvajalca dogovorita, pa – Zdi se, komentirajo, da je to pri vsakem poslu ljudem najtežje: dogovor...

Z veseljem so povedali, da se v zadnjih treh letih poznajo spremembe v njihovem kraju. Predvsem za ceste gre, asfaltiran je bil odsek od Gornjega Presladola proti Kališevcu, cesta na Selo in vsaj polovica poti od glavne ceste nad Savo proti Presladolu, ki je največjega pomena in bo imela

Poslopje bivše POZD na Rožnem. Po stečaju POZD pred tremi leti je postalo last občine, zdaj je zapuščeno in propada. Rožljani pa bi radi prostor za svoje gasilsko društvo, ki oživlja, radi bi kam spravili kmetijske stroje. Prvič spomladi in nato še enkrat so poslali prošnjo na občino (IS in SO), da bi jim dala ta objekt v upravljanje, pa do sredine oktobra še ni bilo nobenega odgovora.

Predstavniki KS Rožno-Prekladol (od leve): Vinko Bohorč, član Sveta KS in delegat v občinski skupščini, Tone Bohorč, predsednik sveta KS, Jože Bohorč, član, in Ivan Abram, član.

tudi prihodnje leto prednost, čeprav bodo morale ostale ceste morda spet počakati. Temeljito so obnovili svoj Družbeni dom, za to žrtvovali 300 prostovoljnih ur dela in kar najbolje izkoristili tisto polovico denarja za redno dejavnost KS, kolikor ga je dobila do oktobra. A žal jim je, ker morajo ta denar trošiti tudi za nasipavanje cest, ko jih zdere voda, namesto da bi z njim zgradili kaj novega.

Kako so zadovoljni s tistim, kar imajo in kar dobivajo? Vinko Bohorč: "Mi razumemo, da imajo večje KS z večjim številom ljudi večje potrebe. Radi pa bi, da bi bil prispevek družbe povsod enakomeren na prebivalca. Zadovoljni smo s tem, kar smo dobili zadnja tri leta, ker smo v prejšnjih dobili tako malo." Za naprej pa takole: radi bi sicer dobili čim več, pravijo, a ne bomo trmoglavili, mi se želimo dogovarjati.

Prodajalna Ajda v Krškem

Žitova Pekarna Krško je v petek, 23. oktobra, odprla vrata lokala v nekdanji Vodopivčevi pekarni. S svojim programom se niso hudo oddaljili od prvotne vsebine lokala. V njem sedaj prodajajo izdelke iz lastne proizvodnje. To so različne vrste kruhov, pekovskega peciva, slaščic in ostalih proizvodov Žita, tu so Šumijevi bomboni, Gorenjkine čokolade, Imperialovi žvečilni gumiji, Mlinovi mlevski izdelki (krispy, sport musly) in zmrznjeni prehrabni izdelki Testeni-

Otroci iz vrtca so se naučili pesmico na pamet in so pomagali pri petju Romani Kranjčan, nastopila je tudi artiška folklor. Slavnostni trak je prerezal Alojz Dvojmoč, po stažu najstarejši član kolektiva Pekarne Krško.

Ob otvoritvi so zbrane nagovorili generalni direktor Poslovnega sistema Žito Ljubljana Rudi Kajtner, predsednik Skupščine občine Krško Vojko Omerzu in direktorica Žitove Pekarne v Krškem Kristina Blatnik Fuks (na sliki). Poudarila je, da je kolektiv lokal obnovil in opremil z lastnimi sredstvi, zbranimi z nekajletnim odrekanjem, z delom pekov, slaščičarjev in ostalih delavcev v prečutih nočeh in v času, ki je vsak dan težji.

narstva iz Ljubljane. Za izpopolnitev ponudbe so nabavili tudi zalogo delikates: sirov, salam in ostalih suhomesnatih proizvodov, mlečnih izdelkov... Skratka: v prodajalni obljublajo, da boste pri njih lahko nabavili vse, kar sodi k zajtrku.

Glede na to, da je nekaterim pojem zajtrka omejen zgolj na jutranjo kavico, povejmo, da boste pri njih lahko spili tudi to. V drugem delu lokala je namreč prostor, namenjen slaščičarni, ob nekaj mizah lahko posedite, naročite pijačo, tudi pivo, torto ali druge slaščice. Brez cigarete! Vodstvo podjetja si je za eno osnovnih nalog zastavilo to, da pri Ajdi ne sme zmanjkati kruha, pa naj kupec pride ponj tudi pet minut pred koncem obratovalnega časa, to pa je vsak dan ob osemnajsti uri. Slaščice imajo, po zagotovilih direktorice Pekarne Kristine Blatnik-Fuks, kakovostne in dnevno sveže, peči jih začnejo ob 2. uri zjutraj, lahko pa jih tudi naročite po katalogu. Ustregli bodo lahko še tako velikemu povpraševanju, saj imajo v proizvodnji dovolj prostora za več izmen. Vse, kar Ajda ponuja, bodo kupci lahko našli na policah takoj po odprtju prodajalne, že ob šesti uri zjutraj. Trenutno se še ubadajo z iskanjem ustreznih posod, ker nameravajo pričeti peči burek, poleti se bodo nekoliko intenzivneje posvetili sladoledu, če bo povpraševanje dovolj veliko, ga bodo sami tudi izdelovali, čeprav je naložba v stroje precejšnja. Verjetno se bodo čez poletje odločili, da bo Ajda odprta tudi ob nedeljah, sedaj pa morebitni kupci na ta dan zaman prihajajo pred njihova vrata. Nekaj takih se je že pritožilo.

Vili Dimc, poslovodja Elektrotehnine prodajalne:

"Vsak si mora sam poiskati svoj prostor"

Vojna, volitve in odcepitev so sicer povsem drugače zaznamovali naš vsakdan, a ko človek pomisli, kako smo včasih kupovali določene stvari, ki jih ni bilo... Med take stvari gotovo sodi elektromaterial, od kablov preko rezervnih delov do drobnih naprav, ki jih včasih kupec zlepa ni mogel najti. Gotovo niso bili redki kupci, ki so morali po nekaj metrov električnega kabla v Zabok. Trgovci so nenehno jadikovali o tem, koliko starega bakra morajo zvoziti v tovarno v Svetožarevu, da pridejo do kablov, kakšne težave so v Boru... Sedaj, po odcepitvi, v Sloveniji ne vemo nič ne o težavah v svetožarevski tovarni in ne o Boru. Zato nas je zanimalo, kako je odcepitev zaznamovala ta del tržišča, ki nam sicer ni vedno na očeh, a za tiste, ki s temi reči delajo, je lahko usoden.

Vili Dimc, poslovodja Elektrotehnine prodajalne v Krškem, pravi: "Da, včasih je Elektrotehna imela težave z nabavo kablov in drugih elektromaterialov, sedaj pa je teh reči dovolj, pesti nas le finančna nedisciplina kupcev. Ne plačujejo!"

Kabli prihajajo iz Makedonije in z Vzhoda, iz sosednje Hrvaške prihajajo stikala, elektromotorji in nekateri rezervni deli, ki so nujni za tam izdelane naprave. Zlasti je to pomembno pri vzdrževanju v industriji, kakršna je na primer v Vidmu, pozna pa se, da podjetja zelo težko plačujejo. Po drugi strani ne tekamo

več toliko za proizvajalci; prodajalci, grosisti, nam vztrajno ponujajo blago, tudi po večkrat... Elektrotehna kot velik sistem lahko zaradi večjih količin nabave gotovo dosega tudi nižje cene pri pogajanjih. Po mojem prepričanju je napaka malih ponudnikov (prodajalcev) v tem, da se ukvarjajo s prodajo blaga, ki ga imajo tudi drugi. Ne bi se smeli lotevati bele tehnike, televizorjev..."

Temu nasvetu dodaja Vili Dimc še pregled stanja v prodaji. Doslej so imeli probleme zato, ker so podjetja silila kupce (svoje zaposlene), naj hodijo tja, kjer

bodo lahko trošili bone. Elektrotehna bonov ni uporabljala, sedaj pa so s to prakso nekoliko odnehala tudi ostala trgovska podjetja, saj denar od bonov ni ravno ažurno pritekal in niso mogla zaključevati kroga. V krški Elektrotehni jim je kljub temu šlo doslej kar dobro, "pokrivali smo vse elemente in tudi med prodajalnami iz naše firme smo bili kar hudi," pravi Dimc. "Količnik obračanja kapitala na leto je bil 10-12, medtem ko je recimo v Avstriji značilen količnik za prodajalne, kot je naša, 3-4. To velja za ves Zahod. Na vse načine raziskujemo tržišče, ugotavljamo, da se ob vsej tej veliki poudbi okrog nas še vedno odpirajo nove trgovine. Zato smo se tudi

V krški Elektrotehni prodajo, po Dimčevih besedah, ogromno repromateriala. Vrsto stvari, ki jih ni v prodajalnah med Krškim in Ljubljano, se trudijo "zrihtati" v čim krajšem času. Zatrjuje, da kupca nikoli ne napotijo drugam po material, ki bi mu ga morali prodati oni. Tudi v kolektivu se pogovarjajo o prodaji: na nižje cene se več ne kaže zanašati, saj ni več čarobne paličke, inflacije, ki je v dveh mesecih ceno znižala in naredila za "staro". Če pa so cene povsod enake in če se v Krškem, recimo, proda mesečno do deset pralnih strojev, potem je zelo pomembno, kdo jih bo prodal! Pri njih je na primer močna in zanesljiva prodaja rezervnih delov za belo tehniko, ker ljudje novega ne morejo kupovati, popravljajo, "in tu smo močni, ker smo dobro založeni," pravi Dimc.

Malo tudi sledijo novim gibanjem v okolju in potrebam, ki jih bodo ta nakazala. Od lanske vojne sem je njihova prodajalna najodobnejše opremljena, obdelava podatkov je računalniška, za vse uporabljajo črtno kodo, kar pomeni tudi, da imajo reden pregled nad založenostjo skladišča, da je poslovanje hitreje, naročanje blaga učinkovito... Opustili pa so prodajo drobne kmetijske mehanizacije, saj so ugotovili, da imajo te stroje sedaj prodajalne vsespovsod okrog njih. Zato so se raje preusmerili na elektromaterial za vzdrževanje. Tu so temeljiti! "Ne moti me, če nimam na zalogi ravno pravega barvnega televizorja tisti hip, ko stranka pride, ne prenesem pa, da ne bi imel npr. stikala, kakršno se prodaja dnevno!"

V prodajalni je zaposlenih osem prodajalcev, imajo pripravnika, ki ga bo v kratkem nadomestil drugi. Vili Dimc vedno je in bo trdil, da mora za trgovski kader skrbeti trgovina sama. S pripravniki se vedno čim bolj potrudijo, da jih usposobijo, jim dajo prave napotke... O sedanjih gibanjih na tržišču pravi: "Osebo imam raje umirjeno stanje, ko stvari tečejo tako, da lahko načrtuješ, se zaneses na predračune... Pri več kot polovici izdelkov cene padajo, čeprav vrednost DEM raste. Cene se povečujejo edino pri beli tehniki, ker se izdelovalci držijo tečaja marke. Padec cen pripisujem veliki ponudbi in blagu, ki prihaja iz Hrvaške. Videli pa bomo, kako bo sedaj, po uvedbi carin... Zelo

veliko je na trgu, tudi pri nas, kompenzacijskega blaga. Plačuje se z materialom, ki je največkrat

cenejši, saj pri teh pogajanjih lahko pridejo do izraza spretnosti trgovcev."

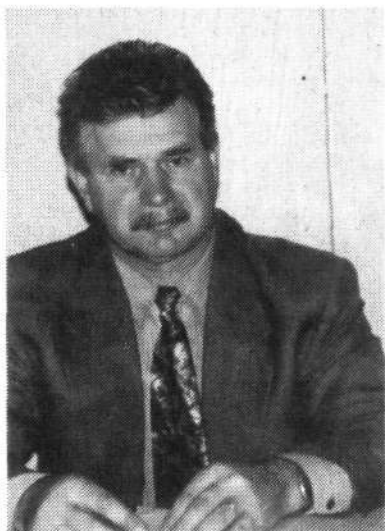
Bodo smučarji Posavja letos "štampali"?

Tisti, ki še vedno lahko mislite, da je nujen sestavni del zimskih počitnic dobra smučarija, in nimate dovolj za pot v Avstrijo ali Italijo, boste letos nekoliko temeljiteje nabili kondicijo. Uporabo vlečnic na Planini nad Podbočjem, v Koprivnici, na Strgarjevem bregu in na Čatežu je posavski inšpektor za vlečnice prepovedal z odločbo.

V odločbi piše, da smučarska kluba Krško in Brežice za vlečnice na omenjenih smučiščih nimata obratovalnega dovoljenja. Kluba bi namreč morala najprej pridobiti potrdilo o kakovosti naprav pri Zavodu za raziskavo kakovosti materiala in nato izpeljati upravni postopek za pridobivanje odločbe. Če bo sneg zamujal, si bosta kluba morda lahko ustrezne dokumente še omislila, saj po mnenju inšpektorja z napravami ni večjih težav.

Vsekakor se bo sedaj pokazalo, katera naložba v ureditev smučišča je bila (pred leti) upravičena in katera bolj kone izsiljena. Svoje je namreč k težavam gotovo prispevalo pomanjkanje snega v zadnjih letih (a na to so trezni opozarjali že pred gradnjo) in denarna suša v žepih smučarjev.

Pa razmislimo še naprej: t. i. projekt Planina je menda nekoč predvideval ambiciozen razvoj smučarije, gradnjo dodatnih naprav, gostinskih zmogljivosti... Priložnost za razvoj krajev, ki jih danes označujemo za demografsko ogrožene. Iz take ideje, ki je bila pravilno podprta, se je verjetno pred leti razvil center na Rogli. Tja sedaj hodijo naši (krški) otroci v šolo v naravi. Rogla je močno središče, nabavili so snežne topove in se lahko za silo znajdejo brez padavin. Za tak poseg je krški ali brežiški smučarski klub gotovo prešibak finančno in kadrovsko. Nikjer pa ne piše, da se morajo s tem spopadati samo njihovi aktivisti. Morda pa bo kdo lahko ocenil, koliko je taka reč ekonomsko upravičena, in zbral skupino investorjev ali vložil denar sam ter stvar zastavil tako, da bo dobičkonosna.

Vili Dimc: "Ker se sedaj v Krškem nihče več ne ukvarja s prodajo glasbil, smo se je lotili mi. Prav zanimivo je, ko pridejo k nam fantiči z okoliških hribov in si ogledujejo instrumente. Včasih katerega malo povlečemo, češ, pa ti znaš igrati na tole? In potem fantje zašpilajo kot Avsenik..." Tisti dan, ko smo se pogovarjali, so v prodajalno postavili dva nova pianina.

lotili še prodaje glasbil in devizne prodaje (Nochia, Grunding...). Trudimo se, da bi bili vedno z nečim novim v središču pozornosti. Trenutno nudimo strankam 10-15 % popusta, odvisno od blaga, ki ga kupujejo. Za orodje dajemo 25 % popusta in pri tem menimo, da smo zelo dobro založeni. Tudi pripomb od kupcev nimamo."

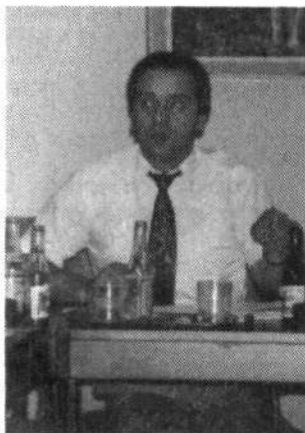

Izvršni svet je sodeloval – Izvršni svet bo poročilo o svojem delu v obdobju 1990-1992 predložil delegatom v razpravo.

V še vedno trajajoči tihi bitki okrog glasovanja v zvezi z (ne)zaupnico krškemu izvršnemu svetu je ta pripravil tudi temeljito poročilo o svojem delu. Člani izvršnega sveta so na seji še enkrat razpravljali o njem in ga dopolnili, predsedstvo SO Krško pa ga je uvrstilo na dnevni red naslednjega skupščinskega zasedanja, ki bo 19. 11. 1992. Seveda bodo delegati o poročilu razpravljali pred glasovanjem o zahtevani nezaupnici skupine svojih kolegov.

Utrinek iz razprave na seji izvršnega sveta: Stanislav Čuber (podpredsednik) je zatrdil, da ni res, da bi bil njihov organ nekooperativen, kot jim je to očitalo predsedstvo skupščine. "Mi smo sklenili, da bomo kot organ uskladjali svoje stališče, na podlagi katerega se bo potem šel predsednik usklajevati z ostalimi organi (predsednikom skupščine, predsedstvom, strankami...). Do leta in pol nazaj se tudi nihče ni imel potrebe usklajevati – dokler ni izbruhnil spor zaradi denarja. Takrat so k denarju rinili vsi, mi pa tega nismo dovolili. O denarju odloča samo izvršni svet. Ni torej res, da se nismo hoteli uskladiti in sodelovati. Če pa kdo le lahko dokaže, da predsednik ni hotel sodelovati, potem lahko mirno ponudi svoj odstop." (25. redna seja IS, 22. 10. 1992)

Izvršni svet je sprejel renominacijo proračuna občine Krško, na podlagi katere bo pripravil rebalans proračuna. Z renominacijo proračuna bo IS seznanil tudi SO. (25. redna seja IS, 22. 10. 1992)

Renominacija proračuna občine Krško

za leto 1992 – IS je sprejel sklep o uskladitvi skupnega obsega in bilance prihodkov in odhodkov občinskega proračuna za leto 1992. Osnova za usklajevanje – renominacijo je podana v tretjem odstavku drugega člena Odloka o proračunu občine Krško za leto 1992, ki izvršnemu svetu dovoljuje usklajevanje proračunskih postavk v skladu s porastom drobnoprodajnih cen ter v okviru usmeritev za področje javne porabe v Republiki Sloveniji. Pri oblikovanju predloga renominacije proračuna so tako upoštevana izhodišča, ki jih je s posebnim dopisom posredovalo republiko ministrstvo za finance, ter rast drobnoprodajnih cen v obdobju

Branko Kovačič, občinski sekretar za finance

januar-september. Ta je v omejenem obdobju znašala 95,8 %.

Pri določanju višine sredstev po posameznih proračunskih namenih pa je IS upošteval tudi možnosti, ki jih dajejo trenutni proračunski prihodki ter dejanska realizacija odhodkov do 30. septembra 1992, z oceno porabe v zadnjem trimesečju. Ob tem se je IS odločil za renominacijo proračuna, ker je to prehodna faza. Izhodišča, ki jih je posredovalo Ministrstvo za finance, so temeljila na ocenah iz junija 1992, kar pa pomeni, da s tako določeno višino sredstev (pri tem gre predvsem za finančno izravnavo Slovenije) ne bo možno "pokrivati" potreb proračunskih porabnikov v dogovorjenih okvirih. IS je menil, da bo do konca leta vsekakor potrebno opraviti še rebalans proračuna občine Krško.

Pri renominaciji IS ni posegal v strukturo proračunskih namenov, kar pomeni, da sredstev ni prerazporejal znotraj že dogovorjenih programov.

Pri projekciji izdatkov tekočega dela so pri renominaciji upoštevali sredstva za bruto plače in prispevke delodajalca v državnih organih in družbenih dejavnostih na doseženi ravni, brez kakršnegakoli povečanja do konca leta. Enak kriterij je bil upoštevan tudi pri določanju višine materialnih stroškov.

Pri ostalih dotacijah je IS upošteval kriterije Ministrstva za finance, kar pomeni enkratno valorizacijo za 2. polletje v višini 38,5 % (19,25 % letno). V investicijskem delu proračuna so upoštevali dejansko ceno uresničenih nalog. Pri postavkah, ki so v realizaciji, ali pa so predvidene za uresničitev v zadnjem trimesečju, pa je IS upošteval prvotni obseg in ga bo po potrebi usklajil pri rebalansu proračuna.

■ b.k.

Še tretji sodnik za prekrške – Število sodnikov pri organu za postopek o prekrških občine Krško bo treba povečati od dveh na tri. Predlog odloka o določitvi njihovega novega števila bo izvršni svet poslal v razpravo delegatom v skupščini. V tem organu imajo že nekaj let precejšen zaostanek, ki ga ne morejo nadomestiti niti ob preseganju republiških okvirnih meril za storilnost. V letu 1991 naj bi, po pripadu, obravnavali 3.988 zadev, njihov zaostanek ob koncu leta pa je bil 1155 zadev. Ob tem gre predvsem za težje in zahtevnejše zadeve, ki terjajo daljši dokazni postopek. Letos se je pripad zadev bistveno povečal, saj smo v Posavju dobili okrepitve pri UNZ Krško in nekaj novih obmejnih in policijskih postaj. Občinski sodnik za prekrške je samostojen organ občine, pogoje za njegovo delo pa določa skupščina – torej tudi število sodnikov. V interesu občine je torej, da delo v tem organu poteka nemoteno, da se s tem zagotovi družbena disciplina in seveda prihodek od denarnih kazni, ki gredo v proračun. Mesto dodatnega sodnika je po republiških normativih dejansko upravičeno, zato bo IS predlagal skupščini, da to razširitev sprejme in da še enega sodnika za prekrške izvoli za dobo najmanj osmih let. (25. redna seja IS, 22. 10. 1992)

Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča

– Akontacijska vrednost točke za izračun nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča bo v 4. trimesečju leta 1992 znašala 0,099 SIT. Izvršni svet je sprejel odredbo o spremembi in dopolnitvi odredbe o določitvi akontacijske vrednosti, hkrati pa je sklenil, da bi morali spremeniti temeljno izhodišče te točke. Sklep je nastal na podlagi (ponovne) razprave o tem, koliko NEK ogroža in degradira okolje v svoji bližini, in o tem, kakšne olajšave bi občani za to morali imeti. Prevladalo je sicer stališče, da ne gre uveljavljati nižjega odstotka povečevanja vrednosti točke, pač pa mora IS spremeniti prvotno vrednost točke oz. metodologijo, ki to vrednost določa, in ohraniti indeksacijo. Pred sklepanjem o tem bo strokovna služba sekretariata za razvoj, urejanje prostora, varstvo okolja in upravne zadeve pripravila primerjavo izhodišč za izračun nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča. Na osnovi te se bo IS odločil, ali gre v spremembo odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča. (25. redna seja IS, 22. 10. 1992)

Cena veterinarskih pregledov – Izvršni svet je sprejel odredbo o spremembi odredbe o pristojbinah za veterinarsko-sanitarne preglede živali in živil živalskega izvora, za izdajo dovoljenja za prodajo mleka, veterinarsko-sanitarne preglede klavnih živali. Vrednost točke za izračun pristojbin znaša 5,71 SIT. (25. redna seja IS, 22. 10. 1992)

Ukrepi za odpravo posledic suše – Izvršni svet je sprejel poročilo o ukrepih za odpravljanje posledic po suši ter o pripravah na jesensko setev, ki ju je pripravil občinski sekretariat za kmetijstvo. IS zaupa v delo omenjenega sekretariata in ta naj v okviru danih sredstev nadaljuje z delom na tem področju. Predvideni ukrepi za odpravo posledic suše so bili: opustitev davka na dohodek iz kmetijstva, oprostitve prispevkov za invalidsko, pokojninsko in zdravstveno zavarovanje, zagotovitev možnosti najetja kredita pod najugodnejšimi možnimi pogoji, pridobivanje nepovratnih republiških sredstev in pospešitev izgradnje namakalnega sistema. Strokovne službe so tudi pripravile seznam za razdelitev koruze, preko republiškega poslanca Metoda Šonca pa so dali pobudo za spremembo zakona o elementarnih nesrečah. Škodo v kmetijstvu naj bi ocenjevali samo na podlagi družbenega proizvoda, ki ga daje kmetijska dejavnost. Po mnenju IS je celoten postopek sprejemanja ukrepov na ravni republike prepočasen, ni celovit, ampak preveč razdrobljen in zahteven. Predvideno je delno regresiranje semenske pšenice, sklepa o devetmesečnem brezobrestnem kreditiranju setve pa do seje IS republiška vlada še ni sprejela. Da bi zagotovili normalno setev pšenice, predlaga krški IS dodatno regresiranje semenske pšenice. (25. redna seja IS, 22. 10. 1992)

Foto: Slavko Sintič

Obvoznica pri Kostanjevici – Izvršni svet je sprejel poročilo o delu ekspertne skupine, ki je imela nalogo proučiti variantne rešitve za obvoznico R 333 pri Kostanjevici, vključno z zaključki in predlogi. O tem problemu bomo pisali prihodnjič, saj bo očitno treba o teh zaključnih predlogih še sklepati. (25. redna seja IS, 22. 10. 1992)

Dokumentiranje spopadov – Izvršni svet daje podporo projektu "Boj na južni meji". Projekt je zastavil Posavski muzej Brežice, trajal naj bi dve leti. Najprej nameravajo zbrati in proučiti gradivo o lanskim spopadom na južnem slovenskem bojišču. Projekt bo zaključila tematska razstava in brošura – katalog. (25. redna seja IS, 22. 10. 1992)

Posojila za razvoj obrti in zasebnega podjetništva – Izvršni svet je imenoval komisijo za dodelitev posojil iz sredstev občinskega proračuna, namenjenih za razvoj obrti in zasebnega podjetništva, v predlagani sestavi. Predsednik komisije je Franc Jenič, člani pa Ivan Molan, Franc Glinšek, Jelka Tomšič, Drago Radej, Slavko Dimič in Marija Stopinšek. (25. redna seja IS, 22. 10. 1992)

Begunce prevzema vladni urad – Izredne razmere, ki so jih s svojim prihodom povzročili begunci, so narekovalle vključitev občinskega sekretariata za obrambo v njihovo reševanje. Sedaj je to

delo utečeno, zato ni potrebe, da bi v operativni skupini sodelovali delavci Občinskega štaba za civilno zaščito. Zato je IS v operativni skupini za sprejem in oskrbo beguncev razrešil delavce občinskega sekretariata za obrambo: Cvetko Tomin-Zorič funkcije vodje skupine in Braneta Zubra funkcije člana skupine. (25. redna seja IS, 22. 10. 1992)

Otroci krške občine so v začetku novembra organizirali zbiralno akcijo. Tisto, kar so nabrali, so pretekli teden izročili begunskim otrokom v krškem zbirnem centru. Podatki o akciji od organizatorjev nismo dobili. (Foto: Črt Čargo)

Splošna deratizacija bo obvezna – Predlog odloka o obvezni, splošni in občasni deratizaciji v občini Krško bo IS predložil delegatom v razpravo in sprejem. Obvezna in splošna deratizacija naj bi se izvajala dvakrat letno, na sanitarni deponiji pa štirikrat ali večkrat na leto. Po predlogu naj bi se deratizacija izvajala na sanitarni deponiji, na vseh komunalnih napravah, v stanovanjskih in poslovnih prostorih s pripadajočimi skupnimi napravami, v romskih naseljih, javnih lokalih, na brežinah vodotokov in na vseh drugih mestih, kjer je možen obstoj in razmnoževanje glodalcev.

Denarna kazen za pravne osebe, ki ne dovolijo ali onemogočijo izvajanje deratizacije, znaša 30.000 SIT, za odgovorno osebo take pravne osebe pa 5.000 SIT. Za osebe, ki s samostojnim osebnim delom opravljajo gospodarske in druge dejavnosti, znaša kazen 30.000 SIT. Kazen za posameznike, ki bi ovirali ali onemogočali deratizacijo, je 5.000 SIT. Pa še to: v letu '92 je dvojje ljudi zbolelo za nevarno mišjo mrzlico z renalnim (ledvičnim) sindromom. Gre za zelo težko bolezen, ki se velikokrat konča s smrtjo, prenašajo pa jo glodalci. (25. redna seja IS, 22. 10. 1992)

Kamion za odvoz kadavrov (trupla poginulih živali) – Za potrebe Dolenjsko-posavskega veterinarskega zavoda Novo mesto odobri IS Krško soudeležbo pri financiranju kamiona za odvoz kadavrov v višini 204.292,00 SIT, kar predstavlja 16,07 % po ključu delitve stroškov med občinami Dolenjske in Posavja. Plačilo bremeni občinski proračun – postavko "veterina". (25. redna seja IS, 22. 10. 1992)

Pomoč pogorelcem – Za obnovo gospodarskih objektov po požaru odobri izvršni svet iz proračunske rezerve finančna sredstva: Ivanu Abramcu iz Dobrove št. 58 – 70.000,00 SIT, in Ljudmili Jeler iz Dobrove št. 56 – 80.000,00 SIT. (25. redna seja IS, 22. 10. 1992)

Pokopališče Brestanica – Kot najugodnejšega ponudnika za izdelavo tehnične dokumentacije za pokopališče v Brestanici je IS izbral podjetje POINT Krško po predlaganih pogojih in s 60 % avansa. Na razpis za izvedbo celotne projektne dokumentacije so se prijavi: Savaprojekt Krško, Center za razvoj Posavja d. o. o., Point d. o. o., Razvojni center Celje, Urbanistični inštitut Ljubljana in IBI Trbovlje. Zgoraj omenjeni "navedeni pogoji" so: cena 867.401 SIT, brez prometnega davka, plačljivo v dolžniško-upniškem razmerju oz. po dogovoru, 45-dnevni rok in opcija ponudbe 7. 9. 1992. (25. redna seja IS, 22. 10. 1992)

Cevovod Trška Gora-Gmajna – Kot najugodnejšega ponudnika za izdelavo tehnične dokumentacije za cevovod Trška Gora-Gmajna je IS na predlog komisije sekretariata za gospodarsko infrastrukturo izbral Vodnogospodarski inštitut Ljubljana. Na razpis so se prijavi: Kanja Krško, Vodnogospodarski inštitut Ljubljana, Nivo Celje, Projektinženiring Ljubljana in Savaprojekt Krško. Izbrani izvajalec si je določil naslednje pogoje: cena 280.000 SIT ob 70 % avansa (tolikšen del cene je nespremenljiv), opcija ponudbe je 30. 9. 1992, rok pa določen z razpisnimi pogoji. (25. redna seja IS, 22. 10. 1992)

Vladka Štoviček, kustosinja v "Ateljeju Štoviček" – Izvršni svet je dovolil sklenitev pogodbe o opravljanju del kustosa v Ateljeju Štoviček med občinskim sekretariatom za družbene dejavnosti kot naročnikom in akademsko kiparko Štoviček, Leskovec, kot izvajalcem. Vladka Štoviček bo dvakrat tedensko, ob torkih in četrtek med 15. in 18. uro, imela atelje odprt za obiskovalce. Tudi sicer bo na voljo najavljenim skupinam, skrbela bo za umetnine v ateljeju. Sklenjena pogodba bo veljala leto dni, nato jo lahko strani sporazumno podaljšata. (25. redna seja IS, 22. 10. 1992)

Elektrifikacija hiše na samem – Izvršni svet je pooblastil sekretariat za gospodarsko infrastrukturo, da izpelje akcijo elektrifikacije stanovanjske hiše Pleterski na Kremenu v čim cenejši obliki, da se dogovarja z Elektrom Celje o sodelovanju: delež Elektra naj bo vsaj v potrebnem delu, delež občine naj pokrije potrebni električni material, kar ne sme preseči 250.594,00 SIT, ostale stroške pa naj pokrije investitor sam. (25. redna seja IS, 22. 10. 1992)

Ukinitev prevozov pitne vode – Izvršni svet je sprejel poročilo o prevozu pitne vode s cisternami. Občinski štab za civilno zaščito je izpolnil svojo nalogo. Ker ni več izrednih razmer in je sistem pitne vode utečen, nalogo predajajo sekretariatu za gospodarsko infrastrukturo, ki je pristojen za nadaljnje reševanje te problematike. V času med 8. in 31. avgustom '92 so gasilska društva in PGE skupno opravili 248 prevozov in tako občanom zagotovili 1.083 kubikov pitne vode. Med 1. in 24. septembrom pa je bilo prevozov 250 s skupno 1.528 kubiki vode. (25. redna seja IS, 22. 10. 1992)

Oddani poslovni prostori – Podjetju ELITE d.o.o. Krško, registriranemu za opravljanje vseh vrst projektantskih, inženiring in razvojnih dejavnosti, je IS dodelil poslovni prostor na CKŽ 53 v Krškem, v 1. nadstropju (prostor, ki jih odpoveduje podjetje DARJA d.o.o.). Sekretariat za gospodarsko infrastrukturo sklene najemno pogodbo s 1. 11. 1992. S tem so se obstoječi poslovni prostori tega podjetja samo nekoliko razširili. (25. redna seja IS, 22. 10. 1992)

Gozdarski inšpektor – Izvršni svet je dal soglasje k imenovanju gozdarskega inšpektorja. Gozdarski inšpektor bo Vinko Šeško, upokojenec, ki je bil že maja letos imenovan za gozdarskega inšpektorja za šest mesecev. Na objavljeni razpis se ponovno ni prijavil nihče, zato naj bi gospod Šeško opravljal ta dela še nadaljnjih 6 mesecev. Tudi tokrat bo rešitev samo začasna. (25. redna seja IS, 22. 10. 1992)

Polona Urek ravnateljica vrtca v Krškem – Na predlog komisije za volitve in imenovanja in administrativne zadeve je izvršni svet dal soglasje k imenovanju Polone Urek za ravnateljico VVZ Krško. (25. redna seja IS, 22. 10. 1992)

Raziskovalna naloga o vplivu onesnaženosti zraka v Sloveniji na dihalne funkcije in nekatere biološke parametre otrok

Slovenija spada med območja z dokaj visoko stopnjo onesnaženosti zraka z žveplovim dioksidom, dimom in drugimi strupenimi snovmi. Onesnaženost ni enakomerno razdeljena, saj je odvisna od razporeditve industrije in razgibanosti terena. Vpliv onesnaženega zraka na ljudi nam kažejo predvsem obolenja zgornjih dihalnih poti. Med najbolj ogrožene skupine prebivalcev spadajo otroci.

Z namenom, da bi dobili konkretnije in širše odgovore o vplivu onesnaženega zraka na prebivalce Slovenije, je v pripravi raziskovalna naloga o vplivu onesnaženosti zraka v Sloveniji na dihalne funkcije in nekatere biološke parametre otrok.

V torek, 20. septembra, je Sekretariat za razvoj, urejanje prostora, varstvo okolja in upravne zadeve v prostorih SO Krško organiziral predstavitev programa raziskovalne naloge, katere so se poleg nosilcev naloge dr. Sunčiča, Zdravstveni dom Krško, dr. Hrašovca ter dr. Verhovnika, Tehniška fakulteta Univerze v Mariboru, ki so nalogo predstavili, udeležili tudi dr. Dolgner, Institut für Umwelthygiene iz Dusseldorfa, in predstavniki izvršnega sveta SO Krško.

Cilji raziskovalne naloge so:

- proučiti odnos med stopnjo onesnaženosti z žveplovim dioksidom ter stopnjo poslabšanja dihalnih funkcij;
- proučiti odnos med stopnjo onesnaženosti zraka s svincem, cinkom in kadmijem ter njihovo vsebnostjo v biološkem materialu;
- ugotoviti stopnjo zdravstvene ogroženosti trinajstletnih deklic in dečkov ter predlagati ustrezne preventivne ukrepe;
- ugotoviti vpliv onesnaženosti zraka s težkimi kovinami na nekatere psihične funkcije.

V raziskavo bodo vključeni kraji v Sloveniji z različno stopnjo onesnaženosti zraka. Za Krško se predlaga izdelava vzorčne študije, saj le-to spada med bolj onesnažene kraje v Sloveniji, v zadnjih letih pa je bilo na tem območju opravljenih tudi nekaj meritev kvalitete zraka.

Na našem območju je bila že leta 1984 izdelana študija o vplivu zračnih onesnaževalcev na zdravje otrok v Krškem in leta 1987 študija o vplivu smrada na počutje občanov v Krškem. Avtorji študij so tudi nosilci omenjene raziskovalne naloge. Rezultati že izdelanih študij pa bodo služili kot primerjava. Dr. Dolgner je obljubil pomoč pri izdelavi raziskovalne naloge v obliki nasvetov in tehničnih sredstev, obenem pa bo tudi njen recenzent.

Predstavniki občine so nalogo podprli, saj se vklaplja v sprejet ekološki program za občino Krško, v katerem je kot ena od nalog opredeljeno tudi ugotavljanje stanja v okolju in izdelava katastra onesnaževalcev, kar bo omogočalo sprejem ustreznih ukrepov za izboljšanje stanja. O vplivu onesnaženega zraka na ljudi se pri nas pretežno govori le na splošno, s konkretnimi podatki pa ne razpolagamo.

■ Darko Anžiček, dipl. biol.
Sekretariat za razvoj, urejanje prostora,
varstvo okolja in upravne zadeve

Uporaba rastlinskih čistilnih naprav za čiščenje odpadnih voda

Uporaba rastlinskih čistilnih naprav je v svetu in v Sloveniji v močnem razvoju. Ker so takšne čistilne naprave zanimive tudi za naše območje, se je Sekretariat za razvoj, urejanje prostora, varstvo okolja in upravne zadeve odločil lotiti se iskanja možnih lokacij tudi v naši občini. V ta namen je bila 21. 10. 1992 v prostorih SO Krško organizirana strokovna predstavitev projekta rastlinskih čistilnih naprav, ki jo je opravil prof. dr. Dani Vrhovšek. Princip delovanja takšnih naprav je dobro znan v vodnih ekosistemih (potokih, rekah, jezerih) in se imenuje samočistilna sposobnost.

Pri izvedbi rastlinske čistilne naprave se izkopana površina, ki je zatesnjena z nepropustnim mineralnim slojem (glino) ali folijo, prekrije z dobro propustnim materialom, v katerega se zasadijo močvirne rastline, na primer trstičje, rogoz, ločje, šaši itd. Odpadne vode se pretakajo skozi propustne plasti med koreninskimi sistemi rastlin, kjer se s pomočjo bakterij, ki se nahajajo na koreninah in razkrajajo odpadne snovi v vodi, ter rastlin, ki preko korenin črpajo snovi, očistijo do take stopnje, da se lahko iztekajo v vodotok. Pri vzdrževanju čistilne naprave se rastline redno kosijo. Pokošeni rastlinski material je možno kompostirati. V primeru, da se čistijo industrijske odplake ali izcedne vode iz deponij odpadkov, ki vsebujejo težke kovine in druge strupene snovi, pa takšen

Ajdovščina po treh letih

Črnomelj leta 1991

rastlinski material predstavlja poseben odpad, ki ga je potrebno odložiti na deponijo posebnih odpadkov ali pa kontrolirano sežgati v incineratorju.

Življenjska doba rastlinske čistilne naprave je deset do dvanajst let. Po tem času jo je potrebno prekopati in rastline ponovno zasaditi. Za njeno ureditev je potrebna površina, katere velikost ustreza 2 m² na prebivalca oziroma na en populacijski ekvivalent (1 PE je količina biološko razgradljivih snovi v odpadni vodi, ki jo proizvede človek na dan).

Po podatkih prof. dr. Vrhovška rastlinske čistilne naprave odstranjujejo nitrates, fosfate, težke kovine in druge strupene snovi. Cena njihove izgradnje zhaša med 10.000 in 15.000 DEM za 100 m² (za 50-60 PE) in je do desetkrat cenejša od klasičnih čistilnih naprav. Učinkovitost pri zmanjšanju onesnaženosti je od 90 do 100 % poleti in od 60 do 70 % pozimi. Za delovanje ni potrebna strojna oprema in energija, saj sistem deluje s pomočjo svetlobe oziroma sončne energije. Vzdrževa-

nje je enostavno, naprava pa se lepo vključuje v okolje.

Ker je za velike obremenitve potrebna večja površina, so po dosedanjih izkušnjah najbolj primerne za čiščenje voda iz skupnih hiš, kmetij, farm, kampov in manjših naselij do 1000 PE. Možno jih je uporabiti tudi za večje obremenitve (do 5000 PE), če je na razpolago prostor. Z njimi je možno čistiti izcedne vode iz deponij in druge odplake, ki vsebujejo strupene snovi (težke kovine, pesticide, fenole itd.). Lahko se uporabljajo za terciarno čiščenje pri obstoječih čistilnih napravah. Zelo primerne so se pokazale tudi pri čiščenju obarvanih odpadnih vod v tekstilni in predelovalni industriji.

V Sloveniji deluje oziroma je tik pred izgradnjo že 15 rastlinskih čistilnih naprav. V krški občini so se primerne pokazale predvsem lokacije na območju naselij ob reki Krki. Problem pa predstavlja neizgrajena komunalna infrastruktura, s pomočjo katere bi bilo možno voditi odpadne vode na čistilno napravo. Foto: Dani Vrhovšek

■ Darko Anžiček

Podelitev priznanj "Zmagali smo"

Suverenost Slovenije, izglasovana na plebiscitu decembra 1990, je bila bolj želja kot resničnost. To nam je dokazala tudi agresija Jugoslovanske armade, v katere možnost marsikdo ni verjel. Marsikdo pa tudi ni verjel, da bodo Slovenci s svojo, kot so jo imenovali, amatersko vojsko, slovensko teritorialno obrambo, zmogli dovolj hrbenice, da bi se uprli težki oborožitvi. Pa smo se uprli in nekdanja ljudska armada, v kateri je bila vsaka enota Jugoslavija v malem, se je kaj kmalu začela razkrajati. Dokaz za to je več kot dva tisoč ujetnikov in na stotine zavestno prebeglih ter zmaga v lanski junijski vojni. Željo smo uresničili.

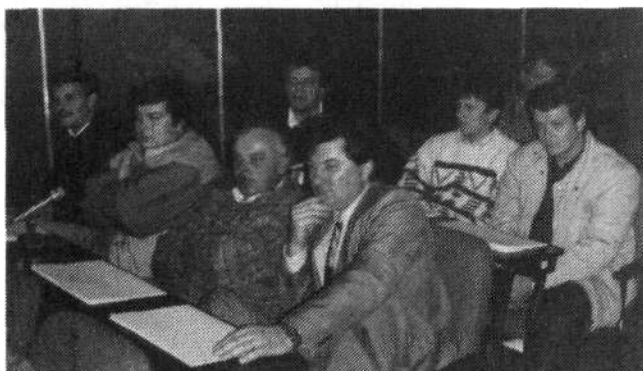
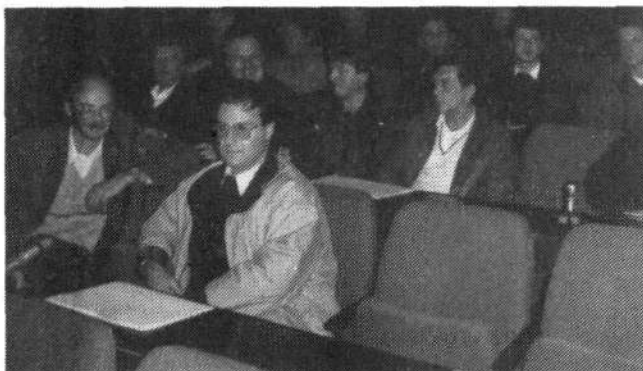
Nekako s temi besedami je nagovoril sekretar Sekretariata za obrambo v občini Krško, Damjan Lah, okrog sto povabljenec, zbranih na svečani podelitvi spominskih listin. Podelitev je bila 27. oktobra, pripravili so jo ob prvi obletnici umika JA iz Slovenije, odlikovanci pa so prejeli spominske listine z značkami "Zmagali smo" za prizadevno delo v obrambnih strukturah med vojno za Slovenijo in njeno samostojnost. Poleg priznanj so odlikovanci dobili tudi opozorilo sekretarja Laha: "Sedaj se naša prizadevanja prenašajo na druga področja, kjer so težave in problemi morda še večji, kot so bili tisti, s katerimi smo se spopadali mi. Toda sedaj imamo vsaj možnost, da se jih v miru lotimo in jih tudi rešimo. Prepričan sem, da bomo to zmogli: morda počasneje in manj dinamično, kot je potekal naš proces osamosvajanja, toda zanesljivo. Moramo biti optimisti, čeprav ne smemo pozabiti, da živimo ob robu kotla, v katerem se napetosti še dolgo ne bodo umirile. Zato velja ostati oprezen in nadaljevati z dograjevanjem naše obrambe, varnosti in zaščite."

Danes je tista priložnost, ki jo pisatelji imenujejo najlepši trenutek v življenju vsakega človeka. Po zmagi priznanje. To je

priložnost za veselje. Žal je zmagala terjala tudi žrtve. Ni pomembno število, tudi en sam padli je dovolj, je preveč. Priznanja, ki jih boste danes posamezniki prejeli, naj vam bodo v ponos. To so prva slovenska priznanja. S tem stopamo v vrsto vseh tistih, ki so se stoletja borili za našo državo. Bodite ponosni na te spominske znake, pustite jih otrokom in vnukom v spomin na naše čase...

Priznanja so prejeli: Alojz Arko, Jože Žabkar, Ivan Kapler, Jožef Erman, Ivan Žohar, Srečko Murko, Ljubo Potočnik, Jože Cvar, Andrija Cimerman, Drago Antolič, Leopold Stanko, Vid Močivnik, Dušan Vladič st., Vinko Kosten, Jože Pribožič, Milivoj Petrič, Boško Karabaš st., Dušan Vladič ml., Herman Kunelj, Majda Gramc, Suzana Pavlič, Izidor Gomilšek, Verica Rep, Amalija Masnec, Branko Šoba st., Ivan Ganc, Andrej Močivnik, Iztok Božič, Miran Hodnik, Vinko Virant, Valentin Jurjavčič, Dušan Arh, Mitja Markl, Milan Levičar, Anton Gubenšek, Bojan Klavžar, Stanislav Pompe, Janez Koprivnik, Valentin Užmah, Martin Petrič, Miroslav Rihter, Ivan Puntar, Primož Puntar, Viljem Pacek, Franc Domitrovič, Vinko Pirc, Vitomir Kozole, Jože Klemenčič, Jožef Škoberne,

Kozole, Franc Rozman, Jože Žarn, Jože Kozole, Milan Neuwirth, Stanko Petelin, Roman Ferlin, Ivan Orlič, Branko Levičar, Drago Kramar, Vinko Lipar, Dušan Golkonda, Ivan Arh, Martin Špiler, Vladimir Ur-

Jože Levičar, Janez Žugič, Milan Medvešek, Vekoslav Levičar, Marjan Pogačar, Roman Pribožič, Marjan Salmič, Branko Veglj, Franc Černelič, Branko Naglič, Alojz Klešin, Dušan Šetinc, Stane Štiglic, Janez Gajski, Gvido Benje, Drago Fabijan, Maksi

banč, Franc Grabnar, Boris Badovinac, Bojan Ivnik, Stane Hruševar, Vinko Imperl, Milan Dobršek, Branko Mikulanc, Ladislav Klemenčič, Anton Koželj, Ivan Plevanč, Martin Stopar, Anton Kuhar in Edvard Ivačič.

Prisegla je tretja generacija

V začetku oktobra je osnovno vojaško usposabljanje v Učnem centru Cerklje ob Krki začela tretja generacija nabornikov, konec meseca (30. 10.) pa je 241 teh vojakov iz občin Laško, Šmarje pri Jelšah, Novo mesto, Trebnje, Brežice, Krško, Litija, Metlika, Sevnica, Šentjur pri Celju, Črnomelj in Logatec imelo svečano prisego.

Prisegli so, kot običajno, prisostvovali svojci vojakov, povabljeni pa so bili tudi predstavniki omenjenih občin, republiških oblastnih organov, Policije in TO republike, pokrajin in občin, republiški poslanci iz Posavja in Dolenjske. Po nastopu Godbe na pihala iz Sevnice in učencev cerkljanske osnovne šole so si udeleženci ogledali bivalne in delovne prostore vojakov ter razstavo o predlaskih bojih v Posavju.

Pogoji dela in življenja se z vsako generacijo izboljšujejo. Tokrat so obiskovalci lahko videli novosti v opreči učilnic, novo, zaprto

strelišče za zračno orožje, popolnoma novo ambulanto z nekaj posteljami in še kaj. Vse boljše so tudi možnosti za prostovoljne dejavnosti, zato se je razmahnilo delo sekcij: za borilne veščine, radioamatersko dejavnost, strelstvo, glasbeno, fotoamatersko in informativno dejavnost – v učnem centru izdajajo svoj bilten. Športne aktivnosti živahno potekajo ne le rekreativno, ampak v njih vojaški vodi tudi tekmujejo med seboj. Vse dejavnosti bo odslej povezovalo kulturno-športno društvo, ki so ga ustanovili 4. novembra.

Generalova drobna pozornost

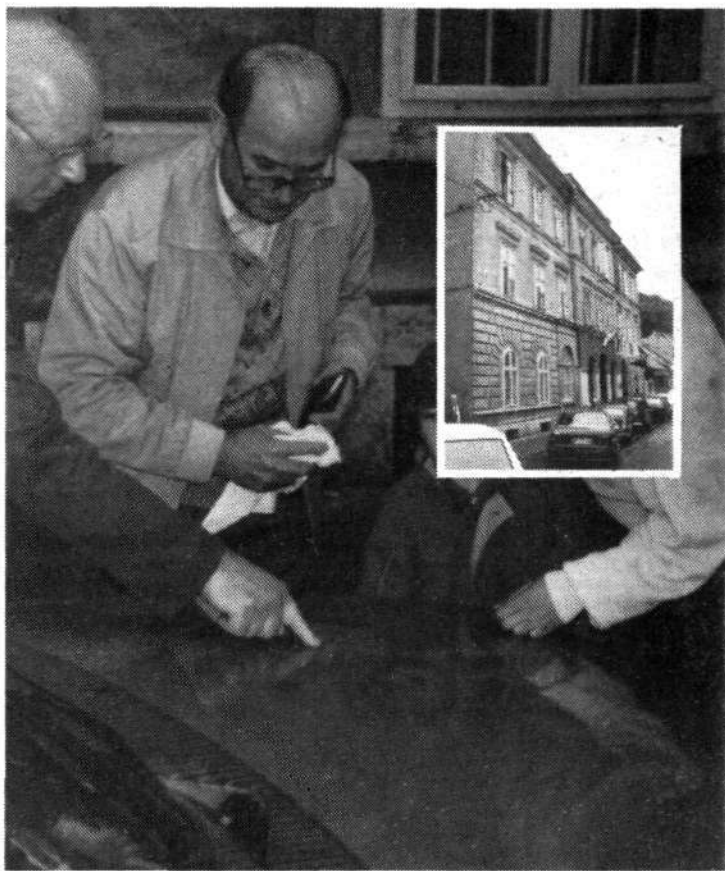
General Janez Slapar je dobil stavo s Slovenskimi novicami, ko je pretekel razdaljo 1000 m v času, krajšem od 3 minut in 10 sekund. Za nagrado je od podjetja Iskra Servis iz Ljubljane dobil barvni TV sprejemnik in satelitsko anteno. Prejeto darilo je general Slapar podaril družini teritorialca Jerneja Molana, ki je padel že prvi dan vojne za osamosvojitve Slovenije v spopadu z okupatorji iz Jugoslovanske armade v vasi Rigonce pri Dobovi.

Družino Molanovih je v Bukošku general Slapar obiskal osebno (16. oktobra) in skupaj s predstavniki Iskre izročil darilo vdovi Olgi Molan in njenima hčerama, dvanajstletni Jasmini in devetletni Jerneji. General je ob tej priložnosti povedal, da slovenski teritorialci ne bomo nikoli pozabili tistih soborcev, ki so v minuli vojni izgubili življenja ali bili ranjeni v boju za samostojno Slovenijo. Zavedati se moramo, da so bili junaki vsi tisti, ki so se, neprimerno slabše oboroženi, postavili v bran oklepno mehaniziranim kolonom JA in bili pri tem pripravljeni žrtvovati tudi svoja življenja.

Olga Molan je v zahvali povedala, da družina zelo pogreša moža in očeta, vendar ji pri premagovanju težav velikodušno pomaga 25. območni štab TO iz Brezic, sosedje in nekatere delovne organizacije, kot na primer Novoteks iz Novega mesta.

■ G. Š./L. B.

Ob podelitvi značk "zmagali smo" se nam je spomin ustavil pri dveh, brez pridnosti in iznajdljivosti katerih se tudi sicer v občinski upravni zgradbi marsikaj zaplete. Med vojno sta ravno tako odigrali pomembno vlogo, čeprav je na zunaj (in pri površnem gledanju tudi znotraj ne) ni nihče opazil. Glede na to, da bi to bila dolžnost njenega prejšnjega predstojnika, ki pa ju ni utegnil pohvaliti, jima namenjamo te vrstice v Našem glasu. V naši telefonski centrali namreč neomajno ureja promet Erna Brglez, med vojno pa ji je stala ob strani tudi Gizela Jagrič.

Stara hiša sredi Krškega (CKŽ 12) se čedalje bolj spreminja v hišo strahov. Že skoraj deset let je tega, kar so vanjo izrinili INDOK center – začasno, za dve ali tri leta. Namenjena pa je bila sodišču, kjer naj bi ta ustanova imela možnost, da se organizira tako, kot je to potrebno, da si zagotovi opremljenost z računalniki... Očitno ni dovolj, da si tega želi samo krško vodstvo. Malo se bodo verjetno morali potruditi tudi na vseh ravneh ministrstva za pravosodje, sicer denarja ne bo, kot ga ni bilo doslej. Obstaja tudi možnost, da se bo hiše lotil kak konsorcij zasebnikov: za svoje potrebe, saj objekt stoji na idealnem kraju. Dotlej pa, kot smo rekli, hiša propada. Ondan je nekdo očitno pozabil zapreti tudi okna in veter je malo poloputal z njimi. Razbite šipe so se sesule na pločnik in nesrečno parkiran avtomobil (na fotografiji skupaj s še bolj nesrečnim lastnikom). Pešci so jim tokrat ušli!

Vozniki, pozor! Tisti, ki se peljete s CKŽ na Dalmatinovo mimo krške policijske postaje, nimate več prednosti. Tam stoji tudi ustrezen, na novo nameščen znak. Tudi avtobusno postajališče so premaknili za kakih petdeset metrov nazaj proti delavnici kamnoseka Jakše. Skratka: prednost imajo tisti, ki prihajajo z desne, tako, kot je to sicer v navadi!

Kjer se Dalmatinova ulica vključuje na CKŽ, je ozko grlo. Parkirnega prostora je vsepovsod po mestu malo, vsak skuša pripeljati svoj avto čim bližje prodajalni, v katero je namenjen, teh je v okolici čedalje več... Tako se kolona vozil, parkiranih ob pločniku pač skuša čim bolj podaljšati v Dalmatinovo. To hkrati pomeni, da se v že sicer ozkem grlu pojavlja še dodaten zamašek, ki bi ga kazalo odstraniti oz. preprečiti z ustreznimi oznakami.

Na krški avtobusni postaji že dolgo časa ni table z voznim redom. Nekako smo le izvedeli, da so jo odpeljali na "popravilo", oziroma dopolnili naj bi podatke na njej. Žal pa to traja tako dolgo, da bomo Krčani verjetno lahko dočakali novo vozno sezono prej, kot bo tabla nazaj. In ko bo tabla nazaj, bo morda imela celo zapisan stari voznik red. Nekateri naši someščani se pridružajo, da je to zato, ker je uprava avtobusnega podjetja (Izletnik) v Celju in ji ni mar, kakšne so njihove postaje v provinci. Drugi se pridružajo, ker že takrat, ko je tabla še bila pribita na zid poštnih stavbe, tisto, kar je na njej pisalo, ni

bilo ravno usklajeno z vožnjami avtobusov. Tako se je človeku

znalo zgoditi, da je skoraj celo uro moral čakati na lokalni avtobus, da bi se z njim odpeljal do Nakupovalnega centra ali na Videm. In potem so zlobneži pripomnili, da je prevoznik ponudil zasilno rešitev: tisti, ki se jim re-

snično mudi, si lahko začasno izposodijo tale moped in se zapeljejo z njim tja, kamor jim je treba. Seveda je moped samo eden in boste težko dočakali, da bi ga našli točno tisti hip, ko ga potrebujete.

Dobili smo prijazno prošnjo, naj javno opozorimo tiste, ki odgovarjajo za prodajalno na CKŽ v Krškem poleg Žitove "Ajde", da organizirajo iztovarjanje svojega blaga tako, da ne bodo pri tem vedno onemogočali prometa. Ulica, ki med tema prodajalnama povezuje Bohoričevo (pri Gasilskem domu) in CKŽ je namreč zaradi njihovega početja toliko prevečkrat zaprta, da je kar hudo!

Če ne veste, kaj je med Murkovim Sinetom (iz Krškega) in dekletom na fotografiji, naj vam povemo, da je to zajec, naprava za sezuvanje škornjev. Je iz časov, ko so še pravi dedci nosili prave škornje, ker so hodili peš po vsakem vremenu in tudi če so sedli na vprežni voz, se jim ni nič bolje godilo. Zajci so lahko bili čisto preprosti, tale pa je eden imenitnejših, na plošči se pozna celo sled napisa. Kako deluje? Z rokami se je bilo treba opreti zgoraj, z eno nogo stopiti zajcu na rep, škorenj na drugi nogi pa zagostiti med uhlja spodnjega dela in gibljivo pokončno desko ter potegniti. Tam, kjer niso premogli zajca, so za pomoč pri sezuvanju škornjev poprosili kar koga izmed svojih bližnjih. Pomočnika so obrnili s hrbtom proti sebi, peto škornja je moral močno stisniti z rokami in koleno, s prosto nogo pa se je sezuvani krepko odrinil od spodnjega dela pomočnikovega hrbta. Sine je zajca našel na podstrešju svoje gostilne in ga postopoma obnavlja, menda pa še išče TISTE škornje, ki so jih njegov ate imeli na nogah še ONO noč pred štiridesetimi leti.

Predvolilni boj ne pozna milosti, pa tudi tisti, ki jih Bavčarjevi fantje obdarujejo z mandatnimi kaznimi za prekrške, niso slovenskemu policijskemu ministru nič bolj naklonjeni, četudi so si kazni prislužili. Vprašanje je, kaj je anonimnega "junaka" spodbudilo k temu, da je fasado občinske upravne zgradbe ozaljšal s tem grafitom. Seveda se je barva iz pršilca preveč zajedla v odpoletja in starosti izsušeno fasado

in hišnik Vinko, ki se je spravil nad napis z jekleno krtačo, ni dosti opravil. Smo ga pa pri tem zalotili. Ni mu pomagalo niti to, da je skušal "potegniti črto". Sedaj vsaj vemo, kdo zidu ni očistil, če že nismo odkrili tistega, ki ga je posvinjal.

Pa še to: študentje iz Maribora so nam povedali, da je pri njih sedaj menda najbolj "in" grafit ARN, ki pomeni "Adamu rebro nazaj!"

KMETIJSKI NASVETI

KMETIJSKI ZAVOD LJUBLJANA

Svetovalna služba Krško

DOPOLNJEVANJE KRMNIH OBROKOV ZA GOVEDI OB OMEJENIH KOLIČINAH VOLUMINOZNE KRME

Po letošnji suši se vsem živinorejcem postavlja vprašanje: kako obdržati stalež živine čez zimo, da obenem ne bo preveč trpela prireja mleka in mesa?

Bistven problem je ravno v premajhnih količinah voluminozne krme, ki jo je tudi težko kupiti in je draga, glede na hranilno vrednost.

KOKOVOST LETOŠNJE VOLUMINOZNE KRME

Po podatkih laboratorijev, ki opravljajo analize krme, je letošnja voluminozna krma zelo variabilna. Na takšno raznolikost so ob suši vplivali še: gnojenje, rastišče in postopek konserviranja.

Travne silaže in mrve vsebujejo v povprečju zlasti manj pepela (elementov), zato bo še toliko bolj pomembno pokladanje vitaminsko-mineralnih mešanic. Koruzne silaže vsebujejo manj energije, zato je potrebno dokrmeljevanje z energijsko bogatimi krmili že pri srednji intenzivnosti rejce. Navedene izstopajoče značilnosti veljajo seveda za letošnjo krmo v povprečju, ob ugotovljeni veliki variabilnosti pa priporočamo vsem rejcem, ki imajo večje količine katerekoli voluminozne krme, da se odločijo za njeno kemijsko analizo. Strošek analize bo gotovo povrnjen v večji prireji in boljšem izkoristku pridelanih hranil.

NAKUP VOLUMINOZNE KRME – MRVE

Zagotoviti moramo minimalno 17 % strukturne vlaknine v obrokih za goveda. Ob prizadetosti travinja je letos na večini kmetij še največ koruzne silaže, ki pa je zelo enostranska krma.

Obroke na bazi koruzne silaže moramo obvezno dopolniti z mrvo (zaradi vlaknine), beljakovinskimi koncentraty in mi-

neralno-vitaminskimi mešanicami.

Za molznice priporočamo vsaj 2-3 kg mrve in za pitance 0,5-1 kg.

Primer: 10 molznic x 3kg sena x 200 dni = 6000 kg + 10 % (raztros). Zaključek: za zimsko obdobje potrebujemo ob koruzni silaži še 6600 kg mrve (za 10 krav).

Nakup sena je problematičen zaradi kvalitete in predvsem cene, zato je takšen nakup gospodaren le, če gre za ohranitev kvalitetne plemenske črede!

KAKO IZRAČUNATI KOLIČINO VOLUMINOZNE KRME

Tehtanje je praktično neizvedljivo, zato si pomagamo z volumnom (prostornino).

1 m³ mrve tehta 70-100 kg, odvisno od dolžine (rezanja) in tlačenja.

Maso silaže pa izračunamo po formuli: 1 m³ silaže (kg) = 6500/% SS + 400

Za ta izračun moramo poznati suho snov. **Primer:** 1 m³ silaže s 35 % SS tehta 6500 : 35 + 400 = 685,7 kg.

Letos bo marsikje prišla v obrok tudi s hranili revnejša voluminozna krma (slama, koruznica, slabo seno ipd.). Takšno krmo namenimo manj zahtevnim kategorijam govedi (te-lice, presušene krave), če boste obrok dopolnili s primerno močno krmo, prireja ne bo bistveno manjša. Le plesniva ali zasmrajena voluminozna krma ni primerna za krmljenje!

NAKUP MOČNE KRME

To je, nasprotno, zelo gospodaren ukrep, saj nam močna krma omogoča optimalno izkoristiti pridelano voluminozno krmo. Poleg tega je glede na vsebnost hranil običajno (tudi letos!) bistveno cenejša od (sicer doma pridelane) voluminozne krme.

Pri nakupu močne krme bodite pozorni:

- na vsebnost hranil in primernost za vaš osnovni obrok,
- na vsebnost hranil in ceno,
- na higiensko neoporečnost.

POVZETEK NAVODIL

1. Nemudoma preračunajte količine voluminozne krme na kmetiji!
2. Razpoložljivim količinam takoj prilagodite osnovni obrok (za celo zimo!), ki ga dopolnite z močno krmo!
3. Kolikor se vam ne izide pridelana vlaknina iz voluminozne krme za čez zimo, jo dokupite ali čimprej zmanjšajte stalež govedi - zadržite najboljše plemenske živali!
4. Ne "šparajte" pri dodajanju močnih krmil in mineralno-vitaminskih mešanic!

Za natančnejša navodila, izračune obrokov in krmnih bilanc, analize krme lahko poiščete pomoč na Kmetijski svetovalni službi.

NE DOVOLITE, DA VAM SREDI ZIME ZMANJKA KRME - NE ZMANJŠUJTE PRIREJE PO ŽIVALI!

■ Kmetijski svetovalec

Viktor KOŽAR, dipl. kmet. ing.

OPRAVILA NA VRTU V NOVEMBRU

Zima je pred vrati in zelenjavni vrt pripravimo za zimo. Zelenjava, ki je odporna na mraz, ostane na gredah: zimska solata, motovilec, brstični ohrovt, por, trajna kuhinjska zelišča in še kaj. Priporočljivo pa je, da jih pokrijemo s plastjo listja, slame, zimske solate in motovilec pa vsaj s smrečjem ali praproto, da ju mraz ne osmоди.

V zavarovan prostor prenesemo tudi občutljiva zelišča: žajbelj, rožmarin in pehtran.

Preko radiča, endivije in ostalih solatnic napravite tunel iz folije, če tega niste storili že prej. Tunel naj bo ob toplem vremenu odkrit, dobro zračen, da zelenjava pod njim ne gnije. Pred vdorom voluharja naj bi bila greda od spodaj zavarovana z žično mrežo. Korenasto zelenjavo najbolje shranimo zasuto z vlažno mivko. To storimo v hladni kleti, kjer ne zmrzuje, ali jo vložimo v zaprto gredo in zavarujemo pred mišmi.

Zeljne glave vložimo s kocenom vred v zasip ali v klet, da se dlje ohranijo.

Izpraznjene vrtno grede prerahljamo (če so tla zelo zbita in težka, z vilasto lopato), da jih predela mraz. Drugače pa tal ne prekopavamo, ampak le prerahljamo in grede obdamo z grobim kompostom, zrezano slamo ali listjem, da ostanejo tla živa in da obvarujemo drobnoživke pred mrazom. Obenem mislimo na vrtni kolobar in temu primerno tla gnojimo.

V mokrem in mrzlem lahko odpadki na kompostišču gnijejo, namesto da bi se huminizirali. Priporočljivo je, da kompostišče zavarujemo pred obilno močjo s pokrovom, folijo in ga obdamo z listjem.

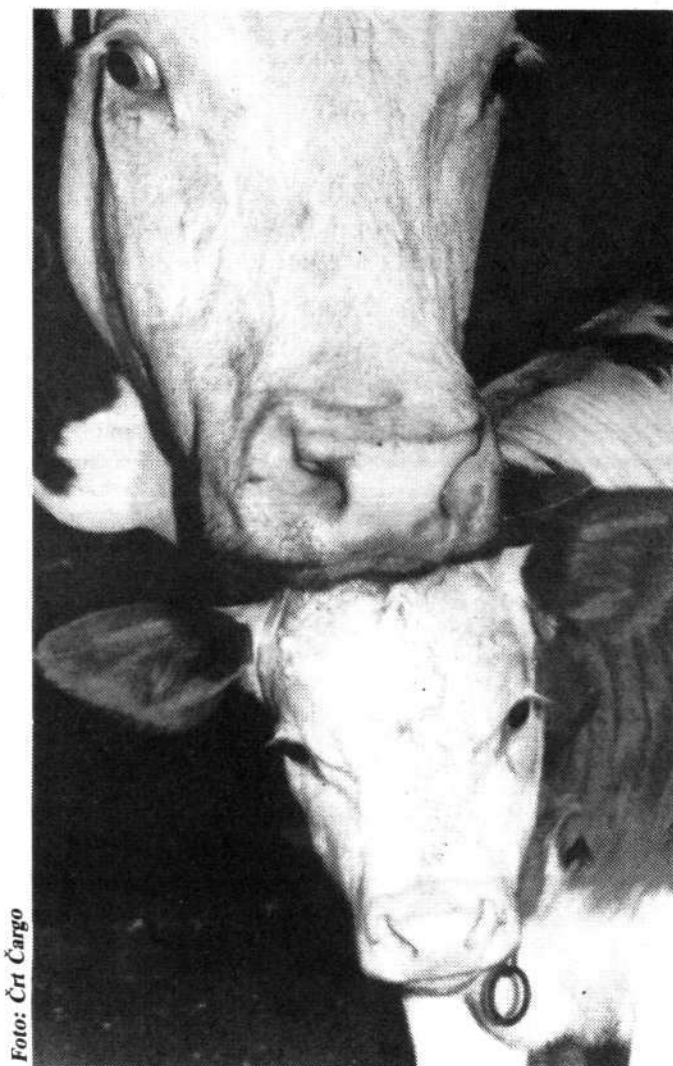
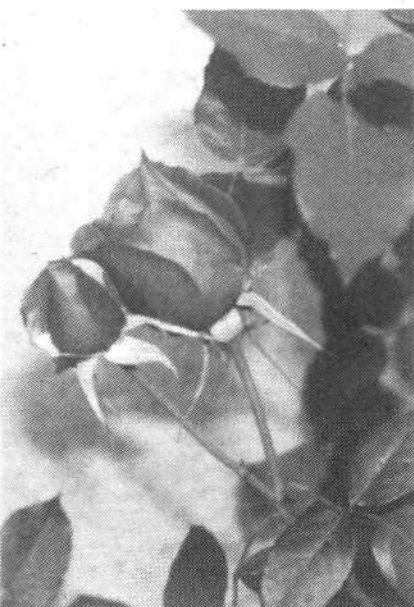

Foto: Črt Čargo

NA OKENSKI POLICI

Občutljive in tudi že manj občutljive rastline smo spravili na varno v zavetje hiše. Prezimujoče rastline zalivamo le malo. Sproti jim odstranjujemo ovenele, porjavele ali nagnite liste in tudi uvelo cvetje, da se ne širijo boleznimi in škodljivci.

Morda še niste utegnili pripraviti potaknjencev pelargonij za prihodnje leto. Še vedno jih lahko narežete in potaknete v lončke. Postavite jih na svetlo in toplo okensko polico, kjer se bodo kmalu ukoreninile.

Poznojesenski vrt je še vedno lep, če je urejen. Zato odstranimo vse enoletnice, porežemo vsa odcvetela stebela trajnic, grede pokrijemo s kompostom ali listjem.

Dobro je, če mačehe in vrtnice pokrijemo s smrečjem. Če še niste utegnile posaditi spomladanskih čebulic, to storite čim prej.

Sicer pa je še čas za sajenje raznih okrasnih rastlin, okrasnega drevja, grmovja, med njim tudi vrtnic in popenjavk, dveletnic in trajnic.

Očiščen vrt bo tako privlačen in lep v pozni jeseni, vi pa si boste malo oddahnili od neprestanega priganjajočega dela.

Najbolj urejena kmetija v občini Krško

Ocenjevanje je imelo namen, da vzpodbudimo še ostale k izboljšanju okolice svojih domačij, ki pa se bo še stopnjevalo oz. nadaljevalo v naslednjih letih.

Ocenjevanje je opravila komisija, v kateri so bile: predsednica komisije Marija Krušič (strokovna sodelavka iz Sekretariata za razvoj, urejanje prostora, varstvo okolja in upravne zadeve), Slavica Šušterič, kmet, ing., Branka Radej-Koren, ing. agr., in Zinka Razum (članica Društva kmetik Krško).

Elementi, po katerih smo ocenjevali, so bili:

- celotna urejenost dvorišča (poudarek na redu in čistoči dvorišča pa tudi skladnost povezave posameznih delov);
- izbor rastlin na balkonskih in okenskih policah (pravilna izbira vrst cvetja in njihova skladnost);
- celotna urejenost dvorišča (dostop do različnih delov gospodarskega poslopja, hiše in pravilna zasaditev z rastlinami okrog zgradb).

Odločitev je bila kar težka, saj so bile vse lepo urejene. Na koncu je komisija naredila tudi utemeljitev, ki jo bo dobila vsaka kmetija na podeletvi priznanj, ki bo ob novoletnem praznovanju Društva kmetik Krško.

Najvišjo oceno je dobila kmetija Nuške in Janeza Abramovih iz Dobrave pri Kostanjevici, drugo nagrado si je prisvojila kmetija Anice in Jožeta Bohorčevih iz Presladola pri Brestanici, tretje nagrade pa so dobile kmetije Rozike in Milana Glasovih iz Sremiča, Berte in Janeza Žarnovih iz Nemške Gore, Zofije in Vinka Grubičevih iz

Abramova kmetija je tako velika, da terja precej orodja in opreme, a dvorišče je vseeno čisto in pospravljeno.

Bohorčevi so si sicer postavili novo hišo, a so uredili tudi staro in gospodarska poslopja. Dvorišče je zasajeno in pospravljeno.

Dobrave pri Podbočju, Marinke in Toneta Sotoškovih iz Koprivnice pri Brestanici. Pri ocenjevanju pa je sodelovala tudi kmetija Ivica Arh iz Grzeče vasi.

Vsem skupaj čestitamo in jih vabimo, kakor tudi vse ostale kmetije, da se še naprej vključujejo v take in podobne akcije urejanja svojih domačij in celotne vasi.

■ Svetovalka za kmečka gospodinjstva:
Branka Radej-Koren

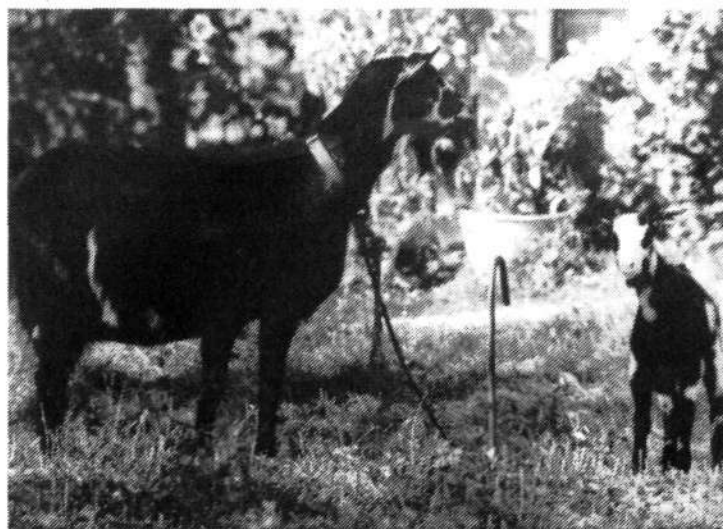

Foto: Črt Čargo

OBVESTILO ČLANICAM DRUŠTVA KMETIC KRŠKO

1. Od agencije VAS smo dobile zelo ugodno ponudbo za 3-dnevni paket v zdravilišču Dobrna.

Termini so od petka do nedelje in od torka do četrтка. Cena: 5.400 SIT v hotelu Švicarija, 6.100 SIT v hotelu Dobrna. Cena vključuje: dva polna penziona z večerjo v gostilni Triglav in dodatno kosilo, ginekološki pregled, kopanje v bazenu, predavanje o čajih s čajanko in demonstracijo priprave šopkov. Če ne želite ginekološkega pregleda, je cena nižja za 1.100 SIT. Ob prijavi plačate 1.000 SIT.

Najmanjše število udeleženk je 16. Prevoz bi si organizirale same.

Če bo katera želela z nami, naj se čimprej odloči in me pokliče, ker načrtujemo prvi termin od 10. 11. do 12. 11., to je od torka do četrтка. Pri večjem številu prijav pa bom organizirala še drugi termin.

Ponudba je zelo ugodna, saj gre tudi za vaše zdravje in sprostitve, dela pa je ta čas tudi že manj.

2. Že sedaj zbiram prijave za kuharski in mlekarški tečaj. Prijavite se čimprej, da lahko tudi čimprej začnemo. Ko bo skupina dosegla število petnajstih udeleženk, vas bom obvestila o pričetku tečaja.

Tudi na vašem terenu lahko zberete tako veliko skupino in priskrbite eno kuhinjo, kjer naj bi tečaj potekal.

Prosim, da prijavo sporočite in ob prijavi plačate 200 SIT po osebi, to je seveda samo polovica, ostalo bo pokrito z občinskimi sredstvi.

3. Tečaj higienskega minimuma. Če bi želeli na ta tečaj, se prijavite najkasneje do 30. 11. 1992. Najbolj pride v poštev za tiste, ki prodajate na trgu, in za tiste, ki se in se še boste ukvarjali s kmečkim turizmom.

Pričakujem vaš čimvečji odziv, saj je to za vas. Lep pozdrav!

■ Svetovalka za kmečka gospodinjstva:
Branka Radej-Koren

Govedorejsko društvo ureja vse – od veterinarske službe dalje.

Suša se bo rejcem še otepala

Govedorejsko društvo je bilo ustanovljeno decembra 1991, njegov namen pa je, da bi združilo rejce rjave, svetlo lisaste in črno-bele pasme. Njihov skupni cilj je omogočiti rejcem lažje uveljavljanje njihovih interesov in uresničevanje predlogov. Vsekakor je prvi skupni cilj doseganje čim boljših rejskih uspehov in temu so podredili tudi delovni načrt društva. V njem je zapisano, da bodo le s kakovostnim selekcijskim programom dobili ustrezne krave, s katerimi bodo ob ustrezni krmi dvignili sedanjo revno povprečno mlečnost po kravi (2000 litrov) na evropsko raven. Pri tem ni nujno takoj segati po 5 in 6 tisočih litrov mleka. Za začetek bi bili zadovoljni s 4500 litri mleka letno po kravi.

Društvo združuje 35 članov, vodi pa ga sedemčlanski upravni odbor, ki mu predseduje Janez Abram. Podpredsednik je Jože Menič iz Malega Podloga, tajnik pa Jože Kramar iz svetovalne službe. Jože Kramar pravi, da je društvo osnovna celica, ki povezuje rejce na območju občine in jih vključuje tudi v Zvezo pasemskih rejcev Slovenije. Sprva so se namenili ustanoviti zvezo in društva samo za rejce sivorjave pasme, a ker se ostala društva šele ustanavljajo...

Društvo dela v skladu s svojim načrtom, sprejetim na občnem zboru, o njihovi prvi strokovni ekskurziji v Savinjsko dolino smo že pisali, pesti pa jih to, da se ni ustanovljena zadruga. Zaradi tega se mora društvo ukvarjati s stvarmi, s katerimi naj se ne bi: skrbeti za dobro obveščenost svojih članov, za nabavo mineralno-vitaminskih dodatkov... Ob letošnji suši so določeni rejci prodajali plemensko živino preko posrednikov društva drugim rej-

cem v občini in za to zagotovili tudi premije. Po oceni tajnika **Jožeta Kramarja** bo društvo doseglo svoj cilj, ko bodo zadruga v celoti zaživele in opravljale svoje naloge, društvo pa bo skrbelo le za strokovni napredek rejcev. Skupaj z njim smo obiskali tudi nekaj članov govedorejskega društva in pri njih izvedeli še nekaj podrobnosti.

Letošnja krma je suha, prazna, namenjena predvsem preživetju, in ne izboljšanju mlečnosti ali prirasta, a srečni so že tisti, ki imajo vsaj take dovolj. Suša je opravila svoje.

Jože Menič, 31-letni kmetovalec iz Malega Podloga 15, podpredsednik društva: "To društvo je povezava med rejci in olajšalo nam bo stik z veterinarji. Posameznik na delo veterinarjev vpliva težje, je pa neposredno odvi-

sen od njih. Pri njih se namreč začne neposredna reprodukcija in pri osemenjevanju lahko nastane velika škoda. Domala vsi rejci jim očitamo površnost pri delu in nismo je še odpravili. Zela rejca je čim bolj dvigniti mleč-

Jože Menič, podpredsednik društva govedorejcev.
Najprej mora biti kmetovalec uspešen rejec, potem se bo kot funkcionar društva lahko boril tudi za boljše rejske dosežke.

nost pri kravah. Če torej hočemo to izboljšati, jih je treba osemeniti s semenom elitnih bikov. Zato mora to seme biti rejcem dostopno in če je potrebno, smo si nabavo pripravljene tudi plačati. Končno seme tudi ni tako drago, kot je sicer storitev veterinarja. Ravno tako hočemo tudi popoldansko službo za osemenitev, da se nam ne bi otepalo tri tedne, do naslednjega ciklusa plodnosti, če jutraj prezremo kravo. Zato trdimo, da bi morali osemenjevalci biti dosegljivi tudi v avtomobilu, po radijski zvezi ali pa z mobilom, saj bi bila naložba v to še vedno manjša, kot je škoda, ki nastaja zato, ker te reči niso urejene. Ni pa naloga društva, da to ureja, ker bi se s tem morali pozabavati veterinarji in učinkovito urediti svojo službo. Društvo ima druge cilje in naloge.

Zdi se nam, da so, kar zadeva te reči, v Brežicah veterinarji boljše organizirani in učinkoviti, imajo tudi računalniško opremo...“ Jože Menič redi 70 glav živine, obdeluje 11 ha lastne zemlje in še 4 ha, ki jih je najel pri sosedih, z ženo Mileno (v službi je v Kostanjevici) imata dva otroke (2 in 4 leta). Na kmetiji živita in pomagata tudi starša, ki sta upokojena.

Janez Abram z Dobre pri Kostanjevici je predsednik društva, ima 8 ha lastne obdelovalne zemlje, v najemu jih ima še pet, na kmetiji delajo štirje odrasli in dva otroka. V službi ni nihče. Janez pravi: “Društvo je nastajalo v povsem določeni situaciji in lahko bi ga imeli tudi že prej.

Zakaj društvo? Kmete naj bi povezovalo v skupnost, preko katere se bomo lažje pogovarjali z organizatorjem odkupa. V Sloveniji ni nobene večje povezave, ki bi združevala kmete – ob tem, ko je danes kmetijstvo razbito in ni povezano niti po panogah. Tako ima vsa predelovalna industrija možnost igrati monopolista. Verjetno se bomo res najlažje organizirali po panogah in tako presegli anarhijo. Žal pa bodo kmetje in delavci šele morali spoznati, da morajo stvari sami vzeti v lastne roke, ker se zanje ne bo izpostavljaj nihče drug. Zadrugištvo je šlo v povsem napačno smer, zakonodaja nam ne gre na roke, kmetje so premalo zaupljivi drug do drugega in to ne rojeva sadov ne v društvu in ne v zadrugah.

Že od začetka smo delo zastavili tako, da smo terjali boljše veterinarske storitve na ravni občine in Zavoda. Žal pravega rezultata ni, saj nismo imeli ustrezne ‘palice’ za učinkovito uveljavitev svojih zahtev. Tako so bila naša prizadevanja dokaj jalova. Veterinar se mora zavedati, da je ob vstopu v poklic prisegel določene stvari, katerih skupni imenovalec je zdravljenje živali. Edino tako bo lahko delal kakovostno v poklicu. Žal je vse povezano z denarjem in tako se veterinarji vse prevečkrat poslužujejo kurative in drugih posegov v veterini, namesto da bi delovali preventivno. Žal tudi pogovori z Veterinarsko postajo v Brestanici in Zavodom niso dali rezultata. Vse skupaj je ovira za kmete, kompromisa pa ne najdemo. Rešitev bo verjetno v zakonu o privatni praksi veterinarjev. Končno eni brez drugih tudi ne bomo mogli biti. V prejšnjem sistemu je veterinar imel vedno najprej v mislih denar, šele potem uslugo, in danes nam veterinarji tudi priznavajo, da jih zavod sili v to smer.”

Alojz Jordan z Dobre pri Kostanjevici redi 40 glav živine (28 mlekaric, frizijk). V prosti reji namolze 140.000 litrov mleka na leto. Do tolikšne črede je prišel od začetka, leta 1986, ko je začel rediti črno-belo govedo. “Moj projekt društva je bil, da bi to vplivalo na proizvodnjo v občini, na veterinarske usluge, na osemenjevanje, na občinski sekretariat za kmetijstvo v Krškem, na razporeditev denarja, na vitaminizacijo... Nad vsem tem bo društvo moralo imeti pre-

Janeza Abrama, predsednika društva govedorejcev, smo zmotili pri značilnem jesenskem opravilu: pripravi kislega zelja.

Pri Abramovih na Dobravi pri Kostanjevici pomeni spravilo zelja na tone zeljnatih glav, ki jih je treba pobrati, očistiti, narezati, posoliti, stlačiti... Stroj za rezanje je domač izdelek, z nekajkratnimi izboljšavami so mu dali veliko učinkovitost. Letos, v suši, si je Janez pridelek zelja rešil s postavitvijo namakalnega sistema. Ni vrag, da ne bi uspelo tudi kisanje. Vse skupaj pa je delo za kmeta, ki svoj poklic opravlja z znanjem in ljubeznijo.

gled in vpliv na svojem področju“. Dodaja lasten primer: “Ravno sem prišel do podmladka, pa je svoje opravila suša. Sedaj bom zaradi pomanjkanja krme moral prodajati, če bom hotel preživeti. S tem si bom zrušil celoten sistem, a za stalež živine, ki ga imam na kmetiji, ne dosegam potrebnih krmnih bilance. Če ne bom prodal živine, bom moral dokupovati krmo in eno od tega dvojega bom moral storiti v kratkem!”

Pomoč pričakujem od občine, v obliki kredita. Za preživetje potrebujem minimalno 8 ton se-

Alojz Jordan

Alojza Jordana smo našli pri vinski posodi: treba je bilo zatesniti vratca. Rekel je sicer, da to ni slika za razgovor o govedoreji, potem pa je iz njega spregovoril Dolenjec: "Saj res! H kmetiji in kravam mora soditi tudi vinograd!"

pil krmo, potrebno za preživetje črede do pomladi. V nasprotnem primeru bom moral živino dati v zakol, to pa bi bila velika škoda, saj gre za plemenske živali. Po pravih stroke bi moral imeti ob osnovni čredi vsaj še eno tretjino telic v remontni čredi. Če jih bom moral prodati, bom ponovno napravil vsaj dodatni dve leti za njihovo ponovno vzrejo. Ukrepe obljublajo tudi z občinskega sekretariata za kmetijstvo, a trenutno smo dobili le koruzo." Alojz Jordan pravi, da je njegova kmetija premajhna, saj ima lastne obdelovalne zemlje okrog 8 ha, potreboval pa bi še najmanj 6 ha, ki bi jih vzel v najem ali pa dokupil. Na kmetiji delata oba z ženo, ima pa tudi dva otroka.

na, že itak pa mi ostanejo vsi tekoči stroški – vsak mesec sproti. Zato bi rad najel brezobrestno posojilo, ki ga obljublja slovenska vlada, žal pa ti ukrepi prihajajo z vrha navzdol vse prepočasno. Če posojilo bo, bom z njim doku-

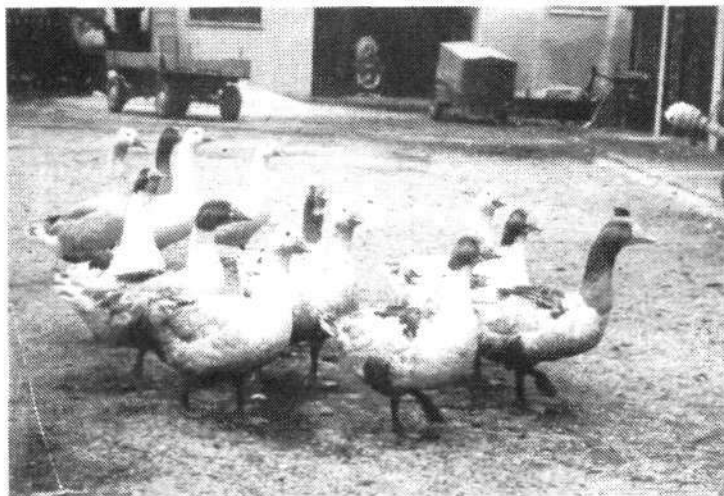

Alojz Arh je zaposlen v Vidmu, tako da je kmet pravzaprav njegova žena Ivica, ki tudi hodi v večerno kmetijsko šolo. Toda to ga nič ne moti, da doma ne bi krepko poprijel za delo. Ko smo prišli, je ravno črpal gnojevko.

Ivica Arh pravi o tem takole: "Z male hribovske kmetije sem se omožila na malo večjo, ravninsko. Svetovalce je bilo treba le preveč spraševati za čisto vse. Povsem odvisni smo bili od njih, sedaj so pa le taki časi, da je treba obvladati čim več dela: prehrano živali, škropiva, semena... S programom v šoli sem povsem zadovoljna in tudi predavatelj so v redu. Čez zimo imamo trikrat tedensko po štiri ure pouka (med 16. in 20. uro). Predavajo nam nekaj svetovalci, nekaj pa predavatelj novomeške šole. Program je prilagojen stroki, namenjen je kmetovalcu in po končanem šolanju bomo prejeli diplome. Slušatelji smo stari med 17 in 40 let, pogoj za vpis v to izobraževanje pa je bila zaključena osemletka. Sicer pa ni težav: predavatelji se z razlago tako trudijo, da moraš razumeti, tudi če ti je sprva težko."

Ivica Arh je tisto jutro, ko smo se prikazali na dvorišču, ravno nastavila kotel za žganjekuho. Nekoč je bil to mini kmečki praznik, ob kotlu se je nabrala družba... Danes je to proizvodnja, eno izmed mnogih del, ki jih je treba opraviti na kmetiji, če naj bo gospodarjenje uspešno in če naj ima od zemlje človek tudi korist, ne le strošek.

Alojza in Ivica Arhova iz Gržee vasi smo pustili za konec našega poročanja, čeprav pri njih nismo bili nazadnje. Imata 18 glav živine in 11 ha obdelovalne zemlje. Alojz dela v Vidmu, žena Ivica pa doma kmetuje. Imata štiri otroke, stare od 10 do 17 let, in starša, tako šteje njihovo gospodinjstvo 8 članov. Ivica obiskuje večerno poklicno kmetijsko šolo za odrasle. Prejšnjo zimo je naredila prvi letnik in je sedaj v drugem. Šolo organizira Kmetijska svetovalna služba v

Krškem, pobudo pa je dala Srednja kmetijska šola Grm iz Novega mesta. V generaciji, v kateri je Ivica, je 37 slušateljev in vsi uspešno delajo. Polovico stroškov pokrije občinski proračun (kmetijski del), polovico pa ministrstvo za kmetijstvo Republike Slovenije. Namen šole je, da bi na vseh kmetijah, kjer že imajo mehanizacijo, dali strokovno izobrazbo vsaj enemu izmed članov družine – naslednikov. Gre za praktično izobrazbo, ki je nujna na kmetiji.

Iz delovnega programa govedorejskega društva za leto '92:

- intenzivno delo pri nabavi kakovostnih plemenskih telic z razvidnim poreklom živali, kajti le ob dobrem genetskem potencialu lahko pričakujemo visoko produktivne živali;
- dogovarjanje z veterinarsko službo, da bo oskrbljena s kakovostnim materialom potrjenih bikov;
- prizadevanje za to, da bi se delež licenciranih bikov v krški občini zmanjšal na minimum (sedaj je prva!), kajti stroški z njimi so ogromni;
- povečevanje števila rejcev, ki so vključeni v kontrolo A oz. AP in s tem v selekcijo živali;
- organizacija strokovnih ekskurzij, predavanj in stalno pridobivanje novih članov;
- intenzivno delo na področju prehrane;
- prepričevanje rejcev in članov njihovih družin o pomembnosti preračunavanja krmnih obrokov za posamezne kategorije živali;
- pridelava čim več kakovostne voluminozne krme (travnja in koruzna silaža, mrva), kar pomeni čim manjšo vezanost na nakup močne krme.

Svinjska kuga v sosesčini

Svinjska kuga je virusna bolezen, ki povzroča pogin domačih in divjih prašičev. Povzročitelja je mogoče opazovati le ob 2000-kratni mikroskopski povečavi. To je zelo odporen virus, ki preživi v svežem mesu več dni, v suhem mesu 30 dni, zmrzovanje pa ga konzervira celo več let. Virus ne povzroča bolezni pri človeku.

Bolezen se prenese na prašiča od okužene živali z mesom, z blatom, urinom itd. Po okužbi prašič zboli v 3 do 36 dneh z znaki povečane temperature, ne je, zanaša ga in na koncu obleži. Bolezen traja praviloma nekaj dni. Pogine 70–80 % obolelih prašičev. Svinjska kuga se ne zdravi, ampak se vse živali, pri katerih je ugotovljen sum bolezni ali je diagnoza dokončna, pokončajo ter neškodljivo odstranijo.

V Posavju je bila bolezen ugotovljena pred tremi leti, in sicer v občini Brežice, kjer je bilo pobitih okrog 180 prašičev, vse prašiče v občini Brežice pa so veterinarji vakcinirali proti svinjski kugi (ca 12500 živali.)

V letih 1991 in 1992 je bila bolezen ugotovljena najprej v Avstriji, nato v Srbiji, Črni Gori in Bosni in Hercegovini.

Dne 16. 10. 1992 je bila veterinarska inšpekcija Medobčinskega inšpektorata Krško obveščena, da se je bolezen pojavila v občinah Šmarje pri Jelšah in Šentjur na 10 kmečkih dvoriščih. Ob pojavu bolezni je bilo pobitih okoli 200 prašičev. Veterinarji domnevajo, da se je bolezen prenesla v občini s prašiči iz Republike Hrvaške. V Posavju do sedaj ni bil ugotovljen sum svinjske kuge. Z večjo razširitvijo svinjske kuge po Posavju se lahko uniči cela svinjska proizvodnja.

Veterinarska inšpekcija Medobčinskega inšpektorata Krško opozarja rejce prašičev predvsem na to, da prekupčevalci prašičev kupujejo živali v Republiki Hrvaški ali pa prašiče

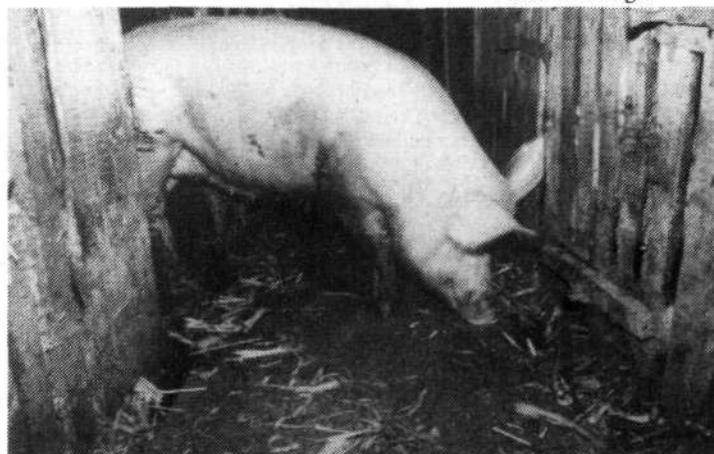

Foto: Črt Čargo

pripeljejo z neznanim poreklom. Z enim okuženim prašičem ali okuženim mesom lahko rejec okuži celo rejo. Rejci, ki redijo prašiče s pomijami, morajo obvestiti veterinarsko službo v domači občini, da se opravi preventivno cepljenje prašičev proti svinjski kugi. Rejci, ki bi želeli prašiče odpeljati v drugo občino, jih morajo najmanj 14 dni prej dati cepiti proti svinjski kugi. Vsak prašič mora biti ob cepljenju označen s številko, ki se vpiše pri odpremi v zdravstveno spričevalo. Prevaževalci prašičev morajo imeti zdravstvena spričevala s seboj, da jih pokažejo policiji oziroma veterinarski inšpekciji.

Prašiče, za katere ni točnih dokumentov, bo veterinarska inšpekcija zaplenila ter jih dala v karanteno ali v klanje. Do sedaj je bilo v POSAVJU odvzetih in zaklanih že okrog 180 prašičev, ki so bili po vsej verjetnosti ilegalno pripeljani iz Republike Hrvaške, ali niso imeli veljavnih dokumentov.

■ Veterinarski inšpektor:
Hinko Maver, dr. vet. med.

Društvo rejcev hladnokrvnih konj Posavja

Še za lisice smo boljše poskrbeli, kot za konje

Društvo rejcev hladnokrvnih konj Posavja vključuje v svoje vrste okrog 100 članov, v upravnem odboru ima tudi žrebčarje, njihov predsednik pa je Jože Urbanč z Jelš 24. Društvo ima sedež na CKŽ 59 (Kmetijska pospeševalna služba) in tudi njegov tajnik je Jože Kramar, pospeševalec. Za cilj so si v društvu zastavili uvedbo reje ustrezne pasme konj. S tem mislijo na ravni Slovenije na uvedbo noriške pasme, čistost pasme pa nameravajo doseči s podeljevanjem premij samo za pasemske žrebce. Rejci sami pa pravijo, da naj bo pasma kakršnakoli že, samo čista naj bo. S tem bi verjetno radi odpravili peripetije okrog izbora noriške pasme težkih konj z velikim prirastom na eni strani in haflingerjev, za katere se je svojčas odločila vojska. Mislijo tudi na željo nekaterih rejcev, da bi obudili k življenju nekdanjo avtohtono pasmo posavskih konj. To so nekoliko lažji konji od noričanov, namenjeni predvsem delu. Zadnji žrebec, ki je ustrezal normativom te pasme, je pred leti izginil nekje na Gorenjskem in po nesrečnem naključju so ga kastrirali. Takrat je država pričela uvajati noričane, vse ostale tukajšnje žrebce pa proglasila za črne. Člani društva bi torej radi pomagali uresničiti željo domačinov po ponovni vzgoji in priznanju posavcev. V ta namen naj bi licencirali tudi t. i. črne žrebce in nato tolerirali tiste, ki bodo ustrezali normativom, medtem ko naj bi se ostalih postopoma znebili.

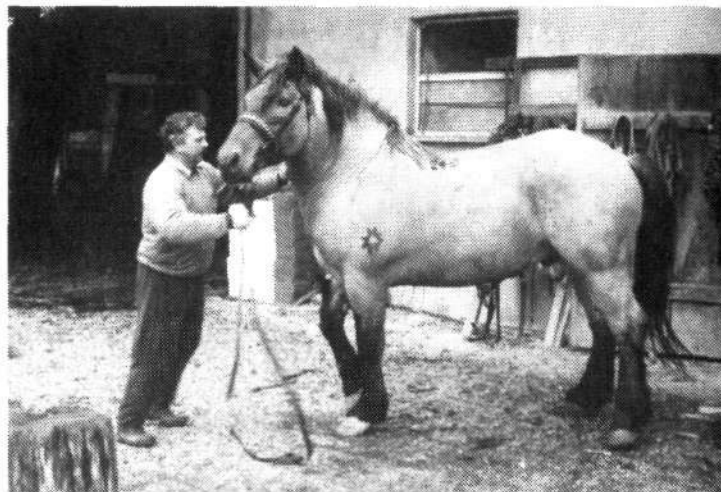
Društvo se zavzema za to, da bi ga občinski kmetijski proračun obravnaval enakopravno, kot govedorejskega, kar pomeni, da bi bili rejci, člani društva, deležni premij in regresov pri nabavi plemenskih žrebcev (za nabavo telice je znašala premija 12.000 SIT), pri vitamini-zaciji. V zadnjem času se društvo zavzema tudi za dodelitev koruze iz republiškega sklada pomoči po letošnji suši. Na podlagi seznama, ki so ga sestavili v ta namen, so lahko prišli tudi do skupnega števila konj v krški občini (392) in v Posavju. Proti koncu tega meseca bodo vse žrebčarje, tudi črne, povabili na licenciranje in takrat bodo lahko svoja stališča posredovali na višjo raven. Na našem območju vodi selekcijo Veterinarski zavod iz Celja oziroma diplomirani veterinar Edvard Staroveški. Trenutno imamo v veliki večini zastopan rodovnik B, kar pomeni, da so kobile nerodovniške. V rodovnik A, kot rodovniška žival, pa se vpisuje tretja generacija, tista, ki je imela v dveh generacijah prednike vpisane v rodovnik B. Normalno je, da tudi rejci težijo k temu, da bi bilo na našem področju čim več rodovniških kobil.

Poleg selekcije in dela za rodovnik se društvo ukvarja tudi z izobraževanjem rejcev, prehrano plemenskih kobil, vzrejo žrebcev in žrebet ter skrbi za družabno povezovanje rejcev Posavja. V ta namen in za izobraževanje bodo v drugi polovici novembra organizirali tudi ekskurzijo.

***Predsednik nadzornega odbora društva je Jože Pacek** z Jelš. Seveda nima samo konj, v hlevu je še 11 glav goveje živine in nekaj telet, a prava strast Packovih so bili vedno konji. Imajo dva žrebca noričana, štiri kobile, žrebico in tri žrebeta. Jože je zaposlen v Asfaltni bazi in gramoznici na Drnovem, v službi so tudi ostali družinski člani, obdelujejo 11 ha lastne zemlje in 4 ha najete. Na kmetiji dela štiri do pet ljudi, kakor kdaj. "Rad bi, da bi se društvo odločno zavzelo za uresničitev zastavljenih ciljev, saj sicer ni smiselno, da se združujemo. Žal pa tudi letos vidimo, da odkup žrebet ni urejen, prodaja ne teče in društvo se mora samo znajti. Če se te reči, prodaja, odkup in cena, še nekaj časa ne bodo uredile, potem naši konjereji nikakršno društvo več ne bo pomagalo. Urediti je treba v bistvu celotno kmetijsko politiko.

Kar zadeva selekcijo (licenciranje in premije): jasno je, da bo okrog tega nekaj hude krvi, a stvari moramo urediti. Sem za to, da dobijo premijo vsi priznani žrebci, za tiste, ki to niso, pa je tudi treba zagotoviti, da se bodo sprijaznili z normami. Mislim, da smo doslej stvari na našem območju že kar uredili.

Veliko pa smo se pogovarjali o tem, da bi se eden izmed tukajšnjih veterinarjev moral specializirati za konje. Tako bi lahko strokovno vodil selekcijo, skrbel za zdravstveno stanje konj... Cena pripusta (2500 SIT) je prenizka zato, ker je prenizka odkupna cena žrebet. Vse skupaj je treba uskladiti v generalni kmetijski politiki. Doseči moramo, da bo kobila dala toliko dohodka, kot ga daje dobra krava, sicer se vse skupaj ne izplača. Dela je namreč s konji več, komplikacij tudi, zaslužka pa ni. Zato so se konji obdržali samo še po hišah, kjer je bila to tradicija in so ohranili ljubezen do njih."

Jože Pacek se je za tega noriškega žrebca iz linije Vulkan (s skoraj sivo barvo dlake) posebej potrudil, ker mu je bil všeč. Ne glede na barvo pa so žrebci muhasti, v sezoni skakanja so tudi nervozni, z njimi je veliko dela, včasih tudi sitnosti, in tega ne zmore vsakdo. Kljub temu so se pri Packovih že pred leti odločili in nabavili dva.

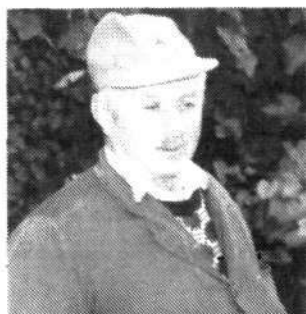
in letos jim suša povzroča obilo preglavic. Pa ni samo suša, pravi Miler: "Če gledamo v markah, potem cena žrebet ni padla, če pa primerjamo z rastjo drugih cen, potem vidimo, da z žrebeti

izgublamo vrednost. V okoliških hlevih so se znebili že treh kobil. Če upoštevamo, da je bilo po vojni na Mrtvicah okrog 80 konj (dobili smo jih od Američanov), da jih je imela skoraj vsaka hiša,

Pravilo je, da gredo vsi žrebički, ko odrastejo za samostojno življenje, v rejski center v Logarsko dolino, kjer se do popolne odraslosti utrjujejo na prostem. Tale Piko na sliki je prišel na svet v Packovem hlevu in družina ni pristala na to, da bi šel od hiše niti za dve leti, ker niso bili prepričani, da ga bodo še dobili nazaj. Res je tudi, da po tolikem času tudi domači žrebec ni več domač in ga je treba ponovno naučiti vsega. Zato je Piko ostal kar doma.

Anton Miler z Mrtvic je podpredsednik društva konjerejcev. V hlevu ima žrebca noričana, tri kobile rodovnika B in dve žrebeti. Ima tudi žrebico, ki bo po bližnjem licenciranju prestopila v rodovnik A. Na kmetiji delata sama z ženo, ona redi tudi prašiče, pomagajo otroci, kolikor imajo časa, saj so vsi zaposleni. Kmetija meri 9 ha obdelovalne zemlje, nekaj je imajo tudi najete

Anton Miler

Anton Miler z Mrtvic ima v hlevu sicer nekaj goveje živine, a njegov ponos so kobile in žrebeta ter seveda žrebec (na sliki).

potem ne gre iskati vzroka, da jih je danes le še 12, samo v tem, da je tehnika naredila svoje! Konji bi lahko bili dobro izvozno blago. Drugod je po hlevih še slabše stanje. S ceno je pa tako: včasih je bilo žrebe enkrat dražje od teleta, sedaj pa si želimo, da bi bili v ceni vsaj izenačeni. Pri tem moramo upoštevati, da kmetu več vrže gnezdo pujskov kakor žrebe, in pri tem ne smemo všteti, da je z njim delo vse leto, da poje precej ovs...

Gospodarjenje s konji ne more kreniti, ker za to ni posluha že na ravni države. Potem tudi pri veterinarjih ne more biti bolje. Končno moramo priznati, da je tudi lisica v gozdu bolj zaščitena kot konj. Če veterinar sliši, da gre za kobilu, raje ne pride, edina izjema, ki pride in pomaga, je Milko Grašovec. On si edini upa in tudi spozna

se na konje. Nujno bi tudi morali imeti dostopna cepiva proti zvriganju. Kmetu ni težko plačati preparata, saj je brez cepljenja vse početje sila negotovo in tvegano. Če bi le serum bil na voljo, ne pa da si ga moramo tihotapiti iz tujine! Ravno tako bi morala imeti veterinarska postaja na zalogi zdravilo proti glistam, ne pa da je le v lekarnah, cepljenje proti gripi in kužnemu kašlju bi morali urediti sistemsko... Ravno tako bi morali imeti boljši nadzor nad kobilami: nekatere pripeljejo k žrebcu in tam tudi stojijo po deset in petnajstkrat, pa niso breje. Njihovi lastniki prav nič nočejo videti, da so ostale kobile breje, pač pa vseeno mečejo krivdo na žrebca. Pozna pa se napredek, odkar imamo kovača (Jože Urbanč z Gorice). Za čiščenje kopit in kovanje je mojster, le nekaj podpore bi moral dobiti, morda v obliki subvencije, kot pri kravah, saj ga nujno potrebujemo, za kmeta rejca pa to predstavlja kar precejšen strošek."

Trenutno slovenskim rejcem pri prodaji konj še dodatno nagaja padec vrednosti lire in dumpinški izvoz iz Madžarske. Tam imajo nizke cene, a ravno radi menda v Italiji ne odkupujejo madžarskih konj, ker imajo zelo velike kosti, kar pomeni slab izplen mesa pri zakolu.

Sektorska gasilska vaja "Loke '92"

Gasilsko društvo Zdole je v mesecu požarne varnosti organiziralo sektorsko gasilsko vajo. Sektor pokrivajo gasilska društva Krško, Gora, Videm, Dolenja vas in Zdole.

"Zagorelo" je v gosto naseljeni vasi Loke - Anovec pri Zdolah, kjer so gospodarska poslopja in stanovanjske hiše oddaljene druga od druge le nekaj metrov. V takem primeru obstaja velika nevarnost, da se požar razširi na ostale objekte. Gorelo je gospodarsko poslopje z garažo, v kateri je bil traktor s priključki in plinska jeklenka, ter goveji hlev. Objekt se nahaja sredi vasi. Gasilsko društvo Krško je med prvimi prispelo na požarišče z avtocisterno. Takoj je pričelo tehnično reševati traktor iz garaže in jeklenko s plinom propan-butan. Pri reševanju so uporabili dihalne aparate in hitri napad v objektu. Gasilci iz društev Dolenja vas, Zdole in Videm so položili cevovode iz 200 m oddaljenega ribnika in gasili goreči objekt. Gasilsko društvo Gora pa je napajalo gasilsko cisterno iz vodnjaka in ščitilo ostale objekte - stanovanjsko hišo.

V vasi je tudi gasilska trojka, ki ima skromno opremo, katero so pionirji gasilci zelo dobro uporabili.

Sektorska gasilska vaja je ob prizadevanju Gasilskega društva Zdole, njegovega poveljnika Marjana Molana, višjega gasilskega častnika Rudija Zupančiča, gasilskega tehnika Maksa Habinca in operativnih članov domačega društva in ostalih številnih vaščanov zelo dobro uspela.

Vajo so si ogledali g. Damjan Lah in g. Branko Zuber iz SO Krško, g. Blaž Kolar in g. Bojan Vončina iz Poklicne gasilske enote Krško.

V vaji se je videla usposobljenost in oprema društev, katera je

zastarela in dotrajala in jo je potrebno čimprej obnoviti. Dobro opremljeno in usposobljeno gasilsko društvo je lahko kos intervencijam na požariščih in pri drugih elementarnih nesrečah. (Foto: Črt Čargo)

■ Branko Šoba

Deževje je dvignilo gladino rek Na srečo je vse ostalo pri preventivi

Leto 1992 je za področje zaščite in reševanja v Sekretariatu za obrambo izredno pestro. Begunci, suša in sedaj še poplave. Na srečo - ne takšne, kot so bile leta 1990 in 1991. Pa vendar... V noči z 29.10. na 30.10. je reka Sava naraščala zelo hitro (več kot 0,5 m na uro), kar je narekovalo delno mobilizacijo občinskega štaba civilne zaščite, ki se je odločil za ukrep obveščanja podjetij, trgovin itd. na potencialno ogroženem območju. Tako so poleg OŠCZ še mnogi drugi prebili neprespano noč. Tudi gasilci GD Krško so bili takoj pripravljeni pomagati in so organizirali opazovanje reke Save. Na srečo vseh je Sava proti jutru začela upadati.

In kot leto poprej je začela rasti reka Krka, ki je letos (31.10.) dosegla najvišjih 352 cm, kar je 35 cm manj kot lani. Vas Koprivnik je ponovno odrezana od komunikacij. Tako smo se v nedeljo, 1.11. 1992 ob 7. uri zjutraj sekretar sekretariata za obrambo SO Krško in načelnica OŠCZ Krško skupaj s pripadniki PGE Krško in GD Kostanjevica odpravili na (nepozabno) potovanje s čolnom po reki Krki proti vasi Koprivnik. Ob prihodu v vas so nas domačini pričakali vedro razpoloženi. Dejali so, da nimajo problemov, da so dobro preskrbljeni in da so tega vajeni. Vrnili smo se dobre volje, ker niso bila ogrožena ne življenja niti materialne dobrine v večji meri in tudi, ker se je reka Krka pričela počasi vračati v svoje korito.

■ SEKRETARIAT ZA OBRAMBO SO KRŠKO

PONUDBA ZA SKLENITEV ZAVAROVALNE POGODBE ZA PROSTOVOLJNO ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE

Skupščina Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije je na 1. seji, 15. oktobra 1992 sprejela splošne pogoje za prostovoljno zdravstveno zavarovanje in določila višine premij za zadnje tromesečje leta 1992. Hkrati je sprejela tudi sklep, da bodo zavarovanci lahko pričeli sklepati pogodbe o prostovoljnem zdravstvenem zavarovanju z 21. oktobrom 1992, zavarovanje pa bo začelo veljati s 1. januarjem 1993, zato omogočamo bralcem Našega glasa, da se seznani s Splošnimi pogoji za prostovoljno zdravstveno zavarovanje in premijami zanj v zadnjem tromesečju letošnjega leta.

Podjetja, kjer se bodo odločili za skupno zavarovanje svojih delavcev, se lahko dogovorijo za sestanek z referentom te službe. V Krškem boste njeno izpostavo našli na Cesti krških žrtev 59.

SPLOŠNI POGOJI ZA PROSTOVOLJNO ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE

Na podlagi določil 12. in 61. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Ur. l. RS št. 9/92) je začasna skupščina Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZZZS) na svoji seji, dne 15. 10. 1992 sprejela splošne pogoje za prostovoljno zdravstveno zavarovanje.

I. UVODNE DOLOČBE

1. člen

- (1) Splošni pogoji za prostovoljno zdravstveno zavarovanje določajo vrste in oblike prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja (v nadaljnjem besedilu: prostovoljno zavarovanje), pravice in obveznosti zavarovancev iz tega zavarovanja, pogoje za njegovo sklenitev in prenehanje, način uresničevanja pravic zavarovancev, listine, s katerimi zavarovanci uresničujejo svoje pravice, obveznosti ZZZS in urejajo druge medsebojne odnose med skleniteljem prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja in ZZZS.
- (2) Splošni pogoji so sestavni del pogodbe o prostovoljnem zavarovanju.
- (3) Izrazi, uporabljeni v splošnih pogojih pomenijo:
 - obvezno zdravstveno zavarovanje - pravice in obveznosti, ki jih zavarovanci in po njih zavarovane osebe imajo po zakonu in splošnih aktih ZZZS;
 - sklenitelj - pravna ali fizična oseba, ki z ZZZS sklene pogodbo o prostovoljnem zavarovanju;
 - zavarovana oseba - oseba, ki je ali za katero je kdo drugi sklenil pogodbo o prostovoljnem zavarovanju;
 - polica - listina o sklenjeni zavarovalni pogodbi;
 - premija - znesek, ki ga sklenitelj plača po zavarovalni pogodbi;
 - zavarovalnina - znesek, ki ga ZZZS plača po zavarovalni pogodbi.

II. PREDMET PROSTOVOLJNEGA ZAVAROVANJA

2. člen

- (1) Prostovoljno zavarovanje obsega:
 1. zavarovanje za razliko do polne vrednosti zdravstvenih storitev, zdravil in pripomočkov iz 2. do 6. točke 23. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju;
 2. zavarovanje za storitve, ki so zajete v obveznem zdravstvenem zavarovanju, a jih zavarovana oseba uveljavlja v višjem standardu, večjem obsegu ali po drugačnem postopku, kot je za to predpisano v obveznem zdravstvenem zavarovanju;
 3. zavarovanje za storitve, ki niso sestavni del pravic iz obveznega zdravstvenega zavarovanja v R Sloveniji;
 4. zavarovanje oseb, ki nimajo ali ne morejo pridobiti lastnosti zavarovane osebe v obveznem zdravstvenem zavarovanju v R Sloveniji.

III. ZAVAROVALNI PAKETI

3. člen

- (1) Sklenitelj lahko sklene zavarovanje za enega ali več paketov iz prostovoljnega zavarovanja, ki so določeni v teh splošnih pogojih.

III/1. PROSTOVOLJNO ZAVAROVANJE ZA RAZLIKO DO POLNE VREDNOSTI STORITEV

4. člen

- (1) Zavarovalni paketi za razliko med vrednostjo zdravstvenih storitev, zdravil in pripomočkov iz obveznega zdravstvenega zavarovanja in njihovo polno vrednostjo so:
 1. "POPOLNO ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE"
 2. "ZDRAVSTVENA VARNOST - CELOTA"
 3. "ZDRAVSTVENA VARNOST - KURATIVA"
 4. "VELIKO TVEGANJE"
 5. "POŠKODBA"
 6. "ZOBOZDRAVSTVO" z možnostjo zavarovanja za delni paket:
 - a) "ZOBOZDRAVSTVO - ZDRAVLJENJE" ali
 - b) "ZOBOZDRAVSTVO - PROTETIKA"
 7. "ZDRAVILA"

5. člen

- (1) Zavarovalni paket "POPOLNO ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE" obsega zavarovanje za razliko do polne vrednosti storitev pri zdravljenju bolezni in poškodb izven dela:
 1. za vse zdravstvene storitve na področju vseh zdravstvenih dejavnosti,
 2. za zdravila s pozitivne in vmesne liste in pomožna zdravila sredstva predpisana na recept,
 3. za reševalne prevoze, ki niso nujni,
 4. za ortopedske, ortotične, slušne, očne, zobno-protetične in druge tehnične pripomočke.

6. člen

- (1) Paket "ZDRAVSTVENA VARNOST - CELOTA" obsega zavarovanje za razliko do polne vrednosti storitev pri zdravljenju bolezni in poškodb izven dela in sicer za:
 1. najzahtevnejše storitve in posege, opredeljene v paketu "VELIKO TVEGANJE",
 2. storitve osnovne dejavnosti, brez zobozdravstva, specialistično-ambulantne, bolnišnične in terciarne zdravstvene dejavnosti;
 3. nemedicinski del oskrbe v bolnišnici;
 4. zdraviliško zdravljenje ki je nadaljevanje bolnišničnega zdravljenja (storitve in nemedicinski del oskrbe);
 5. reševalne prevoze, ki niso nujni;
 6. ortopedske, ortotične, slušne, očne in druge tehnične pripomočke brez zobno-protetičnih pripomočkov.
- (2) Paket "ZDRAVSTVENA VARNOST - KURATIVA" vključuje zavarovanje za razliko med vrednostjo storitev iz obveznega zavarovanja in njihovo polno vrednostjo pri zdravljenju bolezni:
 1. za storitve osnovne zdravstvene dejavnosti brez zobozdravstva, specialistično-ambulantne, bolnišnične in terciarne zdravstvene dejavnosti;

2. nemedicinski del oskrbe v bolnišnici;
 3. zdraviliško zdravljenje, ki je nadaljevanje bolnišničnega zdravljenja (storitve in nemedicinski del oskrbe);
- (3) Riziki zavarovanja za paket "ZDRAVSTVENA VARNOST - KURATIVA" izključujejo zdravljenje poškodb izven dela.

7. člen

- (1) Paket "VELIKO TVEGANJE" obsega zavarovanje za razliko do polne vrednosti storitev pri najzahtevnejših zdravstvenih storitvah, opravljenih pri diagnostiki in zdravljenju bolezni. Te storitve so:
1. kateterizacija srca, koronarografije;
 2. computertomografske preiskave;
 3. preiskave z magnetno resonanco;
 4. ultrazvočno drobljenje ledvičnih in žolčnih kamnov;
 5. vstavitve cerebralnih in srčnih vspodbujevalcev;
 6. zahtevnejše operacije na:
 - možganskih ovojnicah, možganih, možganskih in perifernih živcih,
 - žlezah z notranjim izločanjem (hipofiza, ščitnica, obščitnica, nadledvična žleza) in žlezah slinavkah, - žrelu, grlu, sapniku, požiralniku, jetrih, vranici, prebavnem traktu, pljučih, prsnem košu, trebušni preponi,
 - ožilju,
 - na hrbtenici;
 7. transplantacije, avtotransplantacije organov in tkiv (ledvice, kostni mozeg, jetra, roženica, večjih žil, večje površine kože),
 8. operacije na srcu z ekstrakorporalno cirkulacijo;
 9. reimplantacija prstov, dlani, zapestja; stopala, podlahti;
 10. vstavitve endoproteze kolka, ramena, kolena;
 11. zdravstvene storitve opravljene med intenzivno terapijo;
 12. dialize;
 13. zdravljenje v tujini.
- (2) Med storitve iz 6. točke 1. odstavka tega člena štejejo tiste, ki v Enotnem seznamu zdravstvenih storitev v navedenih poglavjih presegajo relativno vrednost 160,0 točk.
- (3) Tveganja zavarovanja za paket "VELIKO TVEGANJE" izključujejo zdravljenje poškodb izven dela.

8. člen

- (1) S sklenitvijo pogodbe za paket "POŠKODBA" se zavarovana oseba zavaruje za razliko do polne vrednosti storitev pri zdravljenju poškodb izven dela.
- (2) Paket vključuje zavarovanje za razliko do polne vrednosti:
1. za najzahtevnejše storitve in posege, opredeljene v paketu "VELIKO TVEGANJE";
 2. storitve osnovne dejavnosti vključno z zobozdravstvom, specialističnoambulantne, bolnišnične in terciarne zdravstvene dejavnosti;
 3. nemedicinski del oskrbe v bolnišnici;
 4. zdraviliško zdravljenje, ki je nadaljevanje bolnišničnega zdravljenja (storitve in nemedicinski del oskrbe);
 5. zdraviliško zdravljenje, ki ni nadaljevanje bolnišničnega zdravljenja (storitve in nemedicinski del oskrbe);
 6. prevoze z reševalnimi vozili, ki niso nujni;
 7. zdravila s pozitivne in vmesne liste in pomožna zdravilna sredstva predpisana na recept;
 8. ortopedske in ortotične pripomočke ter pripomočke za sluh, vid in govor in zoboprotetične nadomestke.

9. člen

- (1) Prostovoljno zavarovanje za paket "ZOBOZDRAVSTVO" obsega zavarovanje za razliko do polne vrednosti storitev za:
1. zobozdravstvene storitve s področja preprečevanja, odkrivanja in zdravljenja bolezni zob in ustne votline,
 2. zoboprotetične storitve in nadomestke.
- (2) Delni paket:
- a) "ZOBOZDRAVSTVO - ZDRAVLJENJE" vključuje 1. točko prvega odstavka tega člena,

b) "ZOBOZDRAVSTVO - PROTETIKA" vključuje 2. točko prvega odstavka tega člena.

- (3) Tveganja zavarovanja iz paketov iz 9. člena teh splošnih pogojev izključujejo zdravljenja poškodb izven dela.

10. člen

- (1) Paket "ZDRAVILA" obsega prostovoljno zavarovanje za razliko do polne vrednosti zdravil s pozitivne in vmesne liste in pomožnih zdravilnih sredstev predpisanih na recept.

11. člen

- (1) Pravice iz paketov iz 4. člena teh splošnih pogojev grede zavarovanim osebam, če uveljavljajo storitve po obsegu, postopkih in standardih skladno s splošnimi akti ZZS, ki urejajo področje obveznega zdravstvenega zavarovanja.
- (2) Za pakete iz 4. člena teh splošnih pogojev so lahko zavarovane osebe, ki imajo lastnost zavarovane osebe v obveznem zdravstvenem zavarovanju v R Sloveniji.

III/2. PROSTOVOLJNO ZAVAROVANJE ZA VIŠJI STANDARD

12. člen

- (1) Paket "NADSTANDARD" obsega zavarovanje za višji standard storitev in pripomočkov, večji obseg pravic ter možnost uveljavljanja pravic iz zdravstvenega zavarovanja po drugačnem postopku, kot je predpisan v obveznem zdravstvenem zavarovanju.
- (2) Za višji standard storitev in pripomočkov se šteje:
1. bivanje v enoposteljni sobi s TV sprejemnikom in telefonom v bolnišnici ali zdravilišču;
 2. možnost bivanja enega od svojcev v sobi skupaj z zavarovancem;
 3. dodatna nemedicinska nega, postrežba in prehrana v času zdravljenja v bolnišnici ali zdravilišču;
 4. tehnično zahtevnejši pripomočki ali pripomočki izdelani iz materialov, ki ne štejejo za pravico iz obveznega zdravstvenega zavarovanja. V paket ni vključena pravica po izdelavi zoboprotetičnih nadomestkov iz zlata;
 5. zdravila z negativne liste in neregistrirana zdravila, predpisana s strani konzilijev klinik in inštitutov.
- (3) Za uveljavljanje pravic po drugačnem postopku kot je predpisan v obveznem zdravstvenem zavarovanju, se šteje:
1. uveljavljanje zdravstvenih storitev pri zdravniku, ki ni zavarovančev osebni zdravnik, ali pri zdravniku oz. zavodu s katerim ZZS nima sklenjene pogodbe;
 2. uveljavljanje zdravstvenih storitev pri zdravniku ali v bolnišnici v tujini, če to zdravljenje ni bilo odobreno s strani zdravniške komisije;
 3. pregledi, konzultacije in storitve pri specialistu brez napotnice osebnega zdravnika v primerih, ko je ta v obveznem zdravstvenem zavarovanju predpisana, vendar ne več kot 3 krat letno;
 4. uveljavljanje večjega števila preventivnih pregledov ali preiskav kot je predpisano v programu preventivnega zdravstvenega varstva R Slovenije. To število lahko dosega največ tolikšno število pregledov kot je že predpisano v preventivnem programu R Slovenije.
- (4) Za ta paket so lahko zavarovane osebe, ki imajo lastnost zavarovane osebe v obveznem zdravstvenem zavarovanju v R Sloveniji.
- (5) Zavarovalnina za paket "NADSTANDARD" znaša:
1. največ 60 % cene nemedicinskega dela oskrbe v bolnišnici oziroma zdravilišču v primerih, ko zavarovana oseba uveljavlja svoje pravice iz točk (2).1. in (2).3, ter nadaljnjih 60 % za bivanje svojca v sobi, to je za uveljavljanje pravic iz točke (2).2. drugega odstavka tega člena,
 2. največ 60 % cene standardnega pripomočka pri uresničevanju pravic iz točke (2).4. drugega odstavka tega člena.

3. največ v višini povprečne cene dejavnosti v R Sloveniji v primerih, da zavarovana oseba uveljavlja pravice iz točk (3).1. in (3).2. tretjega odstavka tega člena,
4. vrednost storitev nad standardom, določenim v splošnih aktih ZZS za vse primere opredeljene v točkah (2).5., (3).3. in (3).4. drugega in tretjega odstavka tega člena.

III/3. ZAVAROVANJE ZA PRAVICE, KI NISO VKLJUČENE V OBVEZNO ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE

13. člen

- (1) Domače in tuje fizične in pravne osebe se lahko zavarujejo za storitve in pravice, ki niso vključene v obvezno zdravstveno zavarovanje in sicer za paketa:
 1. "ODDIH - A" in "ODDIH - B" in
 2. "NEGA".

14. člen

- (1) Paket "ODDIH" vključuje oddih, programiran v skladu z medicinsko doktrino ali program preventivnega zdraviliškega zdravljenja, namenjenega ohranjanju in krepljenju zdravja, kakor tudi izboljšanju stanja pri kronično bolnih.
- (2) S sklenitvijo pogodbe za ta paket pridobi zavarovana oseba pravico, da se vključi v program aktivnega medicinsko programiranega oddiha, ali da se vključi v program preventivnega zdraviliškega zdravljenja.
- (3) S plačilom enkratne premije krije ZZS zavarovani osebi aktivni oddih oziroma zdraviliško zdravljenje v trajanju 10 dni enkrat na vsake dve leti.
- (4) S plačilom dvojne premije lahko zavarovana oseba, to pravico uveljavlja vsako leto.
- (5) Zavarovalnina za ta paket znaša:
 1. dejanske stroške aktivnega medicinsko programiranega oddiha na osebo za "ODDIH - A", vendar največ v vrednosti 170 % poprečne vrednosti nemedicinskega dela oskrbnega dne, ki ga ZZS za določeno obdobje v pogodbi dogovori z naravnimi zdravilišči v Sloveniji in sicer za dobo 10 dni;
 2. dejanske stroške aktivnega medicinsko programiranega oddiha na osebo za "ODDIH - B", vendar največ v vrednosti 120 % poprečne vrednosti nemedicinskega dela oskrbnega dne, ki ga v pogodbi z naravnimi zdravilišči v Sloveniji dogovori ZZS in sicer za obdobje 10 dni.

15. člen

- (1) Paket "NEGA" vključuje pravico do nemedicinske nege v času zdravljenja in medicinske nege na domu. Za nemedicinsko nego šteje:
 1. zagotavljanje osebne higiene in higiene prostorov zavarovanca;
 2. priprava napitkov in enostavnejših obrokov hrane;
 3. manjši, najnujnejši nakupi;
 4. pomoč pri hranjenju in drugih fizioloških funkcijah;
 5. posebni telefon za klic v sili (Lifeline).
- (2) Za osebe, ki se želijo zavarovati za ta paket, ZZS lahko zahteva potrdilo o zdravstvenem stanju ali tudi pregled po zdravniški komisiji ZZS.
- (3) Za ta paket so lahko zavarovane osebe, ki imajo lastnost zavarovane osebe v obveznem zdravstvenem zavarovanju v R Sloveniji.
- (4) Ne glede na določilo prejšnjega odstavka, pa za ta paket ne morejo biti zavarovani varovanci v socialnih zavodih in zavodih za usposabljanje.
- (5) Zavarovalnina za ta paket ustreza vrednosti 2,5 urnega dela delavca s srednjo zdravstveno šolo. Pri ovrednotenju tega dela se upošteva višina bruto plače, prispevki in sredstva neposredne skupne porabe, kot to velja za javne zdravstvene zavode. K temu znesku se doda 10 % od te vrednosti za

pokrivanje materialnih stroškov za izvajanje nege. Zavarovalnina za posebni telefon (Lifeline) znaša 80 % cene aparata in namesitve po programu Lifeline.

III/4. ZAVAROVANJE OSEB, KI NISO VKLJUČENE V OBVEZNO ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE V R SLOVENIJI

16. člen

- (1) Osebe, ki nimajo ali ne morejo pridobiti lastnosti zavarovane osebe v obveznem zdravstvenem zavarovanju, se lahko zavarujejo tudi za pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja s sklenitvijo pogodbe za pakete:
 1. "VKLJUČITEV V OBVEZNO ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE - CELOTA" (v nadaljnjem besedilu: "VOZ - CELOTA"),
 2. "VKLJUČITEV V OBVEZNO ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE - O-S-B" (v nadaljnjem besedilu: "VOZ - O-S-B"),
 3. "VKLJUČITEV V OBVEZNO ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE - ZOBOZDRAVSTVO" (v nadaljnjem besedilu: "VOZ - ZOBOZDRAVSTVO").

17. člen

- (1) Z zavarovanjem za paket "VOZ - CELOTA" pridobijo zavarovane osebe vse pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja v skladu z določili Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju z izjemo pravic do nadomestil v času zadržanosti z dela, pogrebne in posmrtnine.
- (2) S sklenitvijo zavarovanja za ta paket zavarovane osebe niso zavarovane za razliko med vrednostjo storitev iz obveznega zavarovanja in njihovo polno vrednostjo.

18. člen

- (1) Paket "VOZ - O-S-B" vključuje storitve s področij:
 1. nujne medicinske pomoči vključno z nujnimi reševalnimi prevozi,
 2. zdravljenja in nege na domu,
 3. osnovne dejavnosti brez zobozdravstva, specialističnoambulantne, bolnišnične in terciarne zdravstvene dejavnosti v vrednosti storitev, obsegu in po postopku kot je predviden v obveznem zdravstvenem zavarovanju

19. člen

- (1) Paket "VOZ - ZOBOZDRAVSTVO" vključuje storitve:
 1. s področja zdravljenja zob in ustne votline,
 2. zobnoprostetične storitve in nadomestke v vrednosti storitev, obsegu, standardu in po postopku kot je predviden v obveznem zdravstvenem zavarovanju.

20. člen

- (1) Pred sklenitvijo zavarovalne pogodbe za pakete iz 16. člena teh splošnih pogojev je sklenitelj dolžan predložiti potrdilo o zdravstvenem stanju osebe, za katero želi skleniti zavarovanje. ZZS lahko zahteva tudi pregled zdravniške komisije. Na podlagi ugotovitev o zdravstvenem stanju lahko ZZS odkloni sklenitev zavarovanja.

21. člen

- (1) Osebe, ki so zavarovane za paket "VOZ - CELOTA" se lahko zavarujejo tudi za vse ostale pakete prostovoljnega zavarovanja po teh splošnih pogojih.
- (2) Osebe, ki so zavarovane za paket "VOZ - ZOBOZDRAVSTVO" se lahko zavarujejo tudi za paket "ZOBOZDRAVSTVO" iz 9. člena teh splošnih pogojev.

IV. SKLENITEV ZAVAROVALNE POGODBE

22. člen

- (1) Fizične in pravne osebe se vključijo v prostovoljno zavarovanje s sklenitvijo zavarovalne pogodbe. Zavarovalne pogodbe se sklepa na podlagi predhodne pisne ali ustne ponudbe ZZS ali sklenitelja zavarovanja.

- (2) Sklenitelj sklene zavarovalno pogodbo pri Območni enoti ZZS ali njeni organizacijski enoti, v kateri ima lastnost zavarovane osebe v obveznem zdravstvenem zavarovanju. Sklenitelj, ki te lastnosti nima, sklene zavarovanje pri najbližji območni enoti ZZS.
- (3) Zavarovalna pogodba mora vsebovati:
1. navedbo zavarovalnih paketov, za katere sklenitelj sklepa zavarovanje,
 2. poimensko navedbo oseb, ki so s sklenitvijo zavarovalne pogodbe pridobile lastnost zavarovane osebe iz prostovoljnega zavarovanja,
 3. višino premije in način njenega poravnavanja,
 4. dobo kritja zavarovanja,
 5. trajanje oziroma prenehanje zavarovanja.
- (4) Zavarovalna pogodba je sklenjena, ko sklenitelj in ZZS podpišeta zavarovalno polico.

23. člen

- (1) Sklenitelj s sklenitvijo pogodbe lahko zavaruje:
1. sebe ali drugo osebo (individualno zavarovanje),
 2. svoje družinske člane, ki so po njem zavarovani v obveznem zdravstvenem zavarovanju (družinsko zavarovanje).
- (2) Sklenitelj zavarovalne pogodbe v okviru skupinskega zavarovanja je lahko tudi:
1. delodajalec za delavce, ki so pri njem zaposleni in za njihove družinske člane,
 2. drugi zavezanec za plačilo prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje za osebe, za katere ta prispevek plačuje,
 3. Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije za upokojene in njihove družinske člane,
 4. sindikati, društva ter druge fizične in pravne osebe za svoje člane ali za osebe, za katere so pripravljeni prevzeti obveznosti iz prostovoljnega zavarovanja.

24. člen

- (1) V pogodbi morajo biti zavarovane osebe poimensko opredeljene.
- (2) Če je zavarovalna pogodba sklenjena za večje skupino oseb, je njihov poimenski seznam priloga k zavarovalni pogodbi, ki mora vsebovati vse podatke kot pri individualnem zavarovanju. Poimenskega seznama zavarovanih oseb ni moč menjati pred iztekom zavarovanja.
- (3) Poimenski seznam zavarovanih oseb je sestavni del zavarovalne pogodbe. Poimenski seznam ni potreben, če je skupinsko zavarovana skupina oseb z eno polico tako zaokrožena, da je njena razpoznavnost možna na podlagi drugih podatkov oziroma dokumentov.
- (4) Seznam zavarovanih oseb je mogoče spremenjati, če se sklenitelj zavarovalne pogodbe zaveže, da bo od vseh oseb, ki jih je sicer zavaroval, ob prenehanju delovnega razmerja ali članstva vrnil, ZZS njihovo izkaznico o prostovoljnem zavarovanju oziroma, da bo za novo zaposlene oziroma včlanjene osebe tudi plačal morebitne večje zneske premij zaradi povečanja števila zavarovanih oseb.
- (5) Zavarovalna pogodba za paket "ODDIH" mora vsebovati le navedbo števila oseb brez poimenske opredelitve.

V. TRAJANJE ZAVAROVANJA**25. člen**

- (1) Zavarovalne pogodbe se sklepajo:
1. za časovno omejeno obdobje,
 2. za časovno neomejeno obdobje.
- (2) Doba trajanja zavarovanja ne more biti krajša:
1. od treh let za pakete "ZOBOZDRAVSTVO", "NADSTANDARD", "NEGA", "ODDIH", "VOZ - ZOBOZDRAVSTVO" in "VOZ - O-S-B",
 2. od enega leta za vse ostale pakete.

26. člen

- (1) Prostovoljno zavarovanje se prične naslednji dan, ko je bila podpisana zavarovalna polica. ZZS in sklenitelj se lahko dogovorita tudi drugače, vendar zavarovanje ne more začeti pred dnevom sklenitve pogodbe. Zavarovanje preneha tistega dne, ki je na polici označen kot dan prenehanja zavarovanja. Če je zavarovanje sklenjeno za časovno neomejeno obdobje, se na polici navede samo začetek zavarovanja, ki se podaljšuje vsakokrat za nadaljnje leto. To zavarovanje se ne podaljša, če sklenitelj pred iztekom zavarovanja sporoči, da se ne želi več zavarovati.
- (2) Sklenitelj mora ob podpisu police plačati najmanj prvi obrok premije. Sklenitelj, ki ni državljan R Slovenije in ki ne biva na območju R Slovenije mora ob podpisu police plačati premijo za celotno zavarovalno obdobje.

VI. IZKAZNICA O PROSTOVOLJNEM ZAVAROVANJU**27. člen**

- (1) Vsem osebam, zavarovanim za pravice iz prostovoljnega zavarovanja izda ZZS izkaznico o prostovoljnem zavarovanju, s katero izkazujejo lastnost zavarovane osebe v prostovoljnem zavarovanju. Ta mora vsebovati:
1. podatke o zavarovani osebi (ime, priimek, rojstne podatke, bivališče in šifra zavarovane osebe),
 2. pakete, za katere je zavarovana,
 3. kritje zavarovanja,
 4. območno enoto ZZS, v kateri je evidentirana v obveznem zdravstvenem zavarovanju oziroma v kateri je sklenjeno prostovoljno zavarovanje
 5. številko zavarovalne police.
- (2) Sestavni del izkaznice o prostovoljnem zavarovanju iz prejšnjega odstavka so zavarovalni listi za posamezne pakete zavarovanja.
- (3) Skupnam oseb, vključenih v skupinsko zavarovanje, katerih razpoznavnost je možna že na podlagi drugih podatkov oziroma dokumentov ni potrebno, da bi se izkazovali z izkaznico o prostovoljnem zavarovanju. O njihovi vključitvi v prostovoljno zavarovanje in o paketih, za katere so zavarovani, obvesti izvajalce ZZS in jim omogoči uveljavljanje pravic iz prostovoljnega zavarovanja.

VII. DOLOČITEV PREMIJ IN NJIHOVO PLAČEVANJE**28. člen**

- (1) Za pravice iz prostovoljnega zavarovanja mora sklenitelj plačati premijo, ki jo določi ZZS.
- (2) Premije za posamezne zavarovalne pakete določa ZZS vsako četrtnetle tako, da jih prilagaja gibanju vrednosti zdravstvenih storitev.

29. člen

- (1) Sklenitelj zavarovalne pogodbe lahko poravna premijo v enkratnem znesku ob sklenitvi pogodbe ali v letnih, polletnih oziroma četrtnetnih obrokih. Obročno odplačevanje ni možno za sklenitelje, ki niso državljanji R Slovenije in ki ne bivajo na območju R Slovenije.
- (2) Izjemoma se lahko sklenitelj zavarovalne pogodbe za skupine, ki štejejo več kot 5000 zavarovanih oseb, odloči tudi za odplačevanje premije v mesečnih obrokih.
- (3) V primeru, da se sklenitelj odloči za obročno odplačevanje premije, to plačuje v zneskih, ki veljajo na dan zapadlosti obroka, brez poračunov morebitnih razlik.

30. člen

- (1) Sklenitelj lahko poravna zavarovalno premijo na blagajnah območnih enot ZZS in njihovih izpostavah. Premijo lahko

plača tudi s položnico na pošti ali v banki. V slednjem primeru sam nosi stroške plačila premije.

31. člen

- (1) Če sklenitelj pogodbe odplačuje premijo obročno, mu za nepravčasno plačane zneske ZZZS obračuna zamudne obresti. Datum, do katerega mora plačati obrok premije oziroma od katerega začnejo teči zamudne obresti, je opredeljen na polici ali na položnici, ki jo ZZZS pošlje sklenitelju najmanj 15 dni pred zapadlostjo obroka.
- (2) Če je premija plačana po pošti ali banki, šteje za čas plačila dan, ko je bil premijski znesek izročen pošti oziroma banki.

VIII. POPUSTI NA PREMIJO

32. člen

- (1) Sklenitelj zavarovalne pogodbe ima popust na določeno premijo za:
 1. 2 % od premije za eno zavarovano osebo, če zavaruje sebe in ožje družinske člane za pakete iz 4. člena Splošnih pogojev;
 2. 1 %, če zavaruje več kot 15 oseb za pakete iz 4. člena Splošnih pogojev;
 3. 3 %, če zavaruje več kot 100 oseb za pakete iz 4. člena Splošnih pogojev;
 4. 5 %, če zavaruje več kot 500 oseb za pakete iz 4. člena Splošnih pogojev;
 5. 7 %, če zavaruje več kot 2000 oseb za pakete iz 4. člena Splošnih pogojev;
- (2) Pri skupinskem zavarovanju za več kot 5000 oseb lahko popusti dosegajo tudi do 20 % vrednosti premije. O njihovi višini v posameznih primerih odloči Odbor za prostovoljno zavarovanje.
- (3) Za vse pakete ima sklenitelj popust, če poravna premijo:
 1. za eno leto ob podpisu police, za 1 %,
 2. za dve leti ob podpisu police, za 3 %,
 3. za tri leta ob podpisu police, za 5 %,
 4. za štiri leta in več ob podpisu police, za 7 %.

Ti popusti se upoštevajo ob podpisu police.

33. člen

- (1) ZZZS določa popust na premijo sklenitelju zavarovalne pogodbe za pakete iz 4. člena Splošnih pogojev za zavarovane osebe, ki so:
 1. krvodajalci, ki so več kot 25-krat dali kri ter darovalci organov in tkiv za presajanje,
 2. se kot aktivisti Rdečega križa Slovenije ali drugih društev in organizacij ukvarjali v zadnjih 5. letih več kot 3 leta z množično zdravstveno prosveto in vzgojo in za to niso prejeli plačila,
 3. se v zadnjih 5. letih več kot 3 leta aktivno in redno vključevali v organizirano športno rekreativno dejavnost in za to dejavnost niso prejeli plačil oziroma nadomestil,
 4. bili v zadnjih 5. letih več kot 3 leta člani Gorske reševalne službe,
 5. bili v zadnjih 5. letih več kot 2 leti aktivno vključeni v samozaščitne oziroma sozaščitne klube, društva in dejavnosti, znotraj katerih si sami pomagajo pri premagovanju določenih bolezenskih stanj in za to delo niso prejeli plačila.
- (2) Popust iz tega odstavka znaša 10 % premije za paket, za katerega je sklenjeno zavarovanje.
- (3) Dokazila o izpolnjevanju pogojev za ta popust mora predložiti sklenitelj. Ta dokazila mora predložiti tudi ob podaljšanju pogodbe.

34. člen

- (1) Popusti iz 32. in 33. člena se pri sklenitelju oziroma zavarovani osebi, ki je do tega upravičena, seštevajo.

IX. ZNIŽANJE PREMIJE

35. člen

- (1) Sklenitelju se zniža premija (bonus), če:
 1. zavarovana oseba eno leto po sklenitvi pogodbe za pakete iz 4. člena ni uveljavila zahtevka do zavarovalnine in sicer za 5 % pri vsakem paketu. Ta bonus se poveča za vsako nadaljnje leto, za katero ni bila izplačana zavarovalnina za 5%, vendar bonus lahko doseže največ 15 % premije,
 2. zavarovana oseba za paketa "NEGA" in "NADSTANDARD", ni zahtevala zavarovalnine 2 leti in sicer za 5 %.
- (2) Bonus se ugotavlja in računa za vsak paket posebej.
- (3) Znižanje premije se vedno opravi v naslednjem letu, ko so nastali pogoji za njegovo uveljavitev.
- (4) Sklenitelj, ki je že deležen bonusa, le-tega v naslednjem letu izgubi, če zavarovana oseba v tekočem letu koristi pravice iz paketa, za katerega je sklenjeno zavarovanje.

36. člen

- (1) Bonusi se ne upoštevajo pri skupinskem zavarovanju, v primerih, ko je sklenitelj deležen 7% popusta na premijo.
- (2) Bonus in popusti skupaj pri posameznem paketu ne morejo preseči 15 % premije. Popusti za osebe iz 1. točke 1. odstavka 33. člena se ne vštevajo v to omejitev.

X. URESNIČEVANJE ZAHTEV PO ZAVAROVALNINI IN NJENO PORAVNAVANJE

37. člen

- (1) Zavarovane osebe iz prostovoljnega zavarovanja se izkazujejo z izkaznico o prostovoljnem zavarovanju in zdravstveno izkaznico. K izkaznici prostovoljnega zavarovanja morajo priložiti potrdilo o plačani premiji za obdobje, za katero uveljavlja zahtevek po zavarovalnini. Posebnega dokazila ni potrebno predložiti zavarovanim osebam, za katere je letna premija v celoti poravnana ob sklenitvi pogodbe, kar bo označeno na zavarovalnem listu.
- (2) Zahtevek po zavarovalnini uveljavljajo zavarovane osebe za pakete iz 4. in 16. člena ter za pakete "NADSTANDARD" in "NEGA" teh Splošnih pogojev, neposredno pri zdravstvenih in drugih zavodih in zasebnih zdravstvenih delavcih, ob uveljavljanju zahtev po zdravstvenih storitvah, če so te opravljene pri izvajalcih, s katerimi ima ZZZS sklenjeno pogodbo.

38. člen

- (1) ZZZS poravna zavarovalnino za zavarovane osebe tako, da izvajalcem storitev, na podlagi izstavljenega računa zdravstvenega zavoda ali zasebnega zdravstvenega delavca, poravna razliko v vrednosti storitev iz obveznega zavarovanja in njihovo polno vrednostjo.
- (2) Na enak način poravna ZZZS svoje obveznosti iz pogodb, sklenjenih za paket "NEGA". V primeru, da ZZZS ne more zavarovanim osebam omogočiti izvajanja nege v okviru paketa "NEGA", jim za čas zdravljenja na domu, izplača denarno nadomestilo in sicer v vrednosti zavarovalnine za ta paket.
- (3) Način obračunavanja in izplačevanja zavarovalnin iz prostovoljnega zavarovanja z izvajalci zdravstvenih storitev uredi ZZZS s svojimi predpisi in sklenitvijo pogodb z izvajalci.

39. člen

- (1) Sklenitelju zavarovalne pogodbe za paket "ODDIH" povrne ZZZS zavarovalnino na podlagi njegove zahteve in predloženega dokazila o plačilu stroškov za najmanj 10 dnevni aktivni medicinsko programirani oddih ali preventivno zdraviliško zdravljenje. Na podlagi dokazil ZZZS izplača sklenitelju zavarovalnino, dogovorjeno s pogodbo. Na enak način se poravna zavarovalnina tudi zavarovani osebi za paket "NADSTANDARD", ko gre za uveljavljanje pravic iz točk (3).1. in (3).2. iz 12. člena teh Splošnih pogojev.

40. člen

- (1) Izjemoma ZZZS povrne zavarovani osebi zavarovalnino, ki jo je ob uveljavljanju zdravstvenih storitev, za katere je sicer prostovoljno zavarovana, plačala izvajalcu razliko med vrednostjo storitev iz obveznega zdravstvenega zavarovanja in polno vrednostjo opravljenih storitev. Zavarovana oseba mora v tem primeru zahtevati za izplačilo zavarovalnine predložiti potrdilo o plačilu zneska izvajalcu za storitve, za katere je sicer zavarovana.

XI. KRITJE ZAVAROVANJA**41. člen**

- (1) ZZZS krije zavarovanje sklenitelju oziroma osebam, ki jih je zavaroval:
- 30 dni po podpisu police pri vseh paketih iz 4. in 16. člena,
 - 90 dni pri paketih "NADSTANDARD" in "NEGA",
 - 6 mesecev po podpisu police za paket "ODDIH".
- (2) Pri vseh paketih krije ZZZS zavarovalnino od dneva začetka kritja do konca zavarovalne dobe.
- (3) Določila I. odstavka tega člena veljajo za vsako prvič sklenjeno pogodbo oziroma tudi v primerih, ko je oseba že bila prostovoljno zavarovana in ni podaljšala zavarovanja pred iztekom.

42. člen

- (1) ZZZS krije zavarovalnino za storitve v dobi, ki je določena v polici. ZZZS ne krije zavarovalnine za storitve v okviru zdravljenja, ki se je začelo v času zavarovanja in se je nadaljevalo po njegovem izteku in sicer za storitve, ki so bile zavarovani osebi nudene po zadnjem dnevu zavarovanja.
- (2) Zavarovana oseba, za katero sklenitelj ni poravnal v predpisanem roku obroka premije, izgubi pravico do zavarovalnine od dneva zapadlosti obroka in jo ponovno pridobi, če izpolni svojo obveznost.

XII. SPREMEMBA SKLENJENE POGODBE**43. člen**

- (1) Sklenitelj zavarovalne pogodbe lahko predlaga ZZZS spremembo že dogovorjenega zavarovanja, če gre za njegovo razširitev. V teh primerih skleneta ZZZS in sklenitelj novo pogodbo. Pri tem se upoštevajo že pridobljeni bonusi in pretečeno obdobje od sklenitve police do začetka kritja zavarovanja, ki je določeno v 41. členu teh pogojev za posamezni paket.
- (2) V drugih primerih sprememba zavarovalnih pogojev oziroma pogodbe ni možna.

XIII. PRENEHANJE, PREKINITEV ZAVAROVANJA IN ODKLONITEV SKLENITVE POGODBE**44. člen**

- (1) Zavarovanje preneha:
- z dnem izteka trajanja police, če ni prišlo do njenega podaljšanja,
 - če oseba, ki se je vključila v prostovoljno zavarovanje za pravice iz 4., 12. in 15. člena splošnih pogojev izgubi lastnost zavarovane osebe v obveznem zdravstvenem zavarovanju v R Sloveniji,
 - s smrtjo zavarovane osebe.

45. člen

- (1) ZZZS odpove pogodbo sklenitelju, ki bi ob njeni sklenitvi navedel netočne ali lažne podatke in bi se s tem poskušal na račun ZZZS okoristiti.

46. člen

- (1) S prenehanjem zavarovanja po 44. členu ter odpovedjo zavarovanja po 45. členu teh splošnih pogojev izgubi

zavarovana oseba oziroma sklenitelj vse pravice iz prostovoljnega zavarovanja. Ob prenehanju ali prekinitvi zavarovanja iz teh razlogov sklenitelj pogodbe nima pravice zahtevati povračila že plačane premije.

- (2) Od sklenitelja zavarovalne pogodbe, ki ni poravnal premije ali njenega obroka tudi po prejemu opomina in je ZZZS zanj že poravnal zavarovalnino ali mu jo je izplačal, lahko zahteva izterjavo neporavnanih obveznosti iz zavarovalne pogodbe pri pristojnem sodišču.

47. člen

- (1) ZZZS lahko odkloni sklenitev pogodbe:
- za osebe, ki se želijo zavarovati za pakete iz 16. člena in paket "NEGA", če je na podlagi zdravniškega potrdila oziroma mnenja zdravniške komisije razvidno, da so že ob sklenitvi pogodbe tako bolni, da je mogoče pričakovati takojšnje uveljavljanje pravic iz teh paketov. Ta odklonitev je mogoča samo ob vstopu v zavarovanje, ne pa pri njegovem podaljšanju,
 - sklenitelju, ki nima poravnanih svojih obveznosti iz obveznega zdravstvenega zavarovanja. V teh primerih sklene z njimi pogodbo po poravnavi obveznosti do ZZZS.

XIV. PRENOSLJIVOST PRAVIC**48. člen**

- (1) Pravice iz prostovoljnega zavarovanja, ki se nanašajo na zavarovane osebe, poimensko navedene v polici, niso prenosljive na druge osebe.

XV. OBVEZNOSTI SKLENITELJEV OZIROMA ZAVAROVANIH OSEB**49. člen**

- (1) Zavarovane osebe v prostovoljnem zavarovanju so dolžne ZZZS sporočiti spremembo svojega prebivališča, če so se preselile na območje druge območne enote ZZZS. Prav tako so dolžne sporočiti ZZZS spremembe v svojem statusu v obveznem zdravstvenem zavarovanju, delodajalci pa tudi spremembo imena in sedeža firme. Prav tako so se dolžni odzvati na morebitni poziv na pregled pri zdravniku izveden- cu ali pri zdravniški komisiji, ki jo določi ZZZS.

XVI. REŠEVANJE SPOROV**50. člen**

- (1) Spore med ZZZS in sklenitelji rešuje sodišče, pristojno po kraju sedeža območne enote ZZZS.

51. člen

- (1) V razmerjih med ZZZS in sklenitelji pogodb se uporabljajo določila Zakona o obligacijskih razmerjih.

XVII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE**52. člen**

- (1) Roki iz 1. točke 1. odstavka 41. člena se ne nanašajo na pakete iz 4. člena oziroma police, sklenjene do 28. februarja 1993. leta.
- (2) Prostovoljno zdravstveno zavarovanje po teh Splošnih pogojih se uvede z 21. 10. 1992, izvajati pa začne 1. 1. 1993.

Številka: 007 - 1/92 - 220

Datum: 15. 10. 1992

Predsednik začasne skupščine ZZZS

dr. Rudi Turk

Reševanje z višine

V Krškem je bila na zadnjo nedeljo oktobra, meseca požarne varnosti, še ena gasilska vaja. Izvedli so jo gasilci Poklicne gasilske enote in Gasilskega društva Krško, društvu z Gore, ki je bilo tudi povabljen k sodelovanju, pa ni uspelo priti. Vajo so med drugimi spremljali direktor PGE Blaž Kolar, načelnica Občinskega štaba za civilno zaščito Cvetka Tomin-Zorič in predstavnik Občinske gasilske zveze Miha Mirt.

Za tokrat so si zamislili požar, pri katerem je potrebno reševanje iz visokih prostorov. Za to so izbrali stavbo srednje šole, v kateri so otroci. Operater Centra za obveščanje je ob 11. uri obvestil o požaru poklicne gasilce in hkrati sprožil alarm za poziv gasilcem prostovoljcem. Ob 11.05 so bili vsi zbrani na mestu požara s svojo reševalno opremo in tehniko. Z globlno platformo so takoj začeli reševati otroke iz zgornjega nadstropja, "napadalci" pa so se lotili stavbe. Čim hitreje je bilo treba usosobiti stopnišče za uporabo, hkrati pa

"Načrt je bil dobro pripravljen, vaja je tekla usklajeno. Dobro je, da prostovoljni gasilci spoznavajo opremo in delno tudi delajo z njo. Z GD Krško pa smo sploh dobro povezani," je povedal Rudi Zupančič (na sredini), vodja izmene PGE, ki je sodelovala na vaji. Poleg njega so bili v izmeni še Branko Blatnik (levo), Jože Jalovec (desno) in Stane Budič.

pravi poveljnik GD Krško Avgust Mlakar, učinkovita je, mora pa imeti usposobljenega upravljalca. Prav bi bilo, da bi se za ravnanje z njo usposobila vsa gasilska društva, pa to nikakor ne steče, saj Občinska gasilska zveza, ki bi morala tako usposabljanje načrtovati in usklajevati, ne deluje.

Sindikati o socialnem paktu in lastninjenju

"Vsi nas sentimentalno podpirajo, zakonodaja pa nam jemlje vso moč"

Država je sprejela zakon o plačah, ne pa tudi obveznosti, da se te plače izplačujejo. Delavska sodišča zakon predvideva, vendar je običaj v fazi osnutka. Delavci tako nimajo nobenega varstva. Sedanji dogovor zavezuje samo sindikate, da ne bodo organizirali štrajkov, vlado pa le toliko, da bo "poskušala" doseči to in ono. Delavci izgubljajo lastništvo nad podjetji – ena sprejema država, druga posamezniki. Sindikat pri tem ne more nič, lahko se bori samo za delovna mesta. "Pri tem nas sentimentalno podpirajo vsi, zakonodaja pa nam jemlje vso moč," je na posvetu predstavnikov sindikatov posavskih podjetij (22. oktobra) povedal Jože Černoša, predsednik Območne organizacije Svobodnih sindikatov za Posavje, ki je skupaj z Ladom Rožičem vodil posvet.

V razmerah, kakršne so, se mora sindikat vztrajno zavzemati za uresničitev svojih pogojev v socialnem paktu. Vlada kot druga stran se zavzema za uzakonitev obstoječih razmer, sindikat pa s svoje strani zahteva: varovanje največjega možnega števila delovnih mest, zakonsko uveljavitev kolektivne pogodbe, delovnopravno zakonodajo, najmanj 60 % povprečne plače za izhodiščno plačo, minimalno zaostajanje plač za rastjo življenjskih stroškov (po vladi naj bi plače dosegale le 60 % rasti), pakt naj z vlado podpiše le gospodarska

zbornica, razbremenitev gospodarstva (povprečna plača 30.000 je pri nas obremenjena z 39.000 dajatev), spoštovanje kolektivne pogodbe, ki taka, kot je, velja za oba podpisnika, spremembe pa doslej še tudi ni nobeden predlagal. Vlada je prebrisana (sposobna), vedno se je pripravljena pogovarjati, naredi pa po svoje, vse hoče doseči na račun plač, zmožna je suspendirati vse kolektivne pogodbe, opozarjajo sindikalni predstavniki.

V podjetjih se podpisuje sporazumi med vodstvi in sindikati, v katerih eni jamčijo za plače.

Ekipe PGE je pripeljala svoja vozila: kombinirano vozilo za zaščito gasilcev in gašenje, reševalni avtomobil in globlno platformo (sky lift) za reševanje ljudi in gašenje. Slednja je izredno učinkovit pripomoček, saj lahko varno prenese veliko oseb v kratkem času. Tehniko so na vaji upravljali poklicni gasilci, pri notranjem napadu so prevladovali prostovoljci.

pregledati prostore, ali so v njih morebiti poškodovanci. Ena skupina je odšla gasit z dvoriščne strani, da bi preprečila požaru širjenje na sosednje zgradbe. Ob 11.40 je bil požar lokaliziran.

To je bila še ena od skupnih vaj, ki jih prostovoljni gasilci izvajajo z opremo in tehniko Poklicne gasilske enote. Te opreme je dovolj.

regrese ipd., drugi pa, da ne bo štrajkov. Obstajajo pa tudi tajni sporazumi o 80-odstotnih plačah in dolžnost sindikata je, da poskrbi za določilo, da se razlika na določen način in v določenem času izplača. Delavci pa morajo dobiti certifikate o neizplačanih deležih, in sicer do sprejetja zakona o lastninjenju, drugače se

bo zmanjšal njihov lastninski delež.

"Ravno pri tem, pri lastninjenju, bomo delavci pogoreli," je menil eden od udeležencev posveta. "Direktorji vedo, da lahko ignorirajo kolektivne pogodbe, ker jih za to ne bo nihče sankcioniral." Sindikat je v republiki

skupščini vložil svoje amandmaje o delitvi lastnine, na primer: za delavske delnice naj se nameni 30 % in ne 20 %, sorazmerno naj se zmanjša deleža za občane; neizplačani del plač naj se obračuna za prispevke ali se pretvori v delnice; pri delitvi certifikatov naj se izvzamejo šole, infrastruktura, obrtniki; za tujce naj bo do-

ločena zgornja meja možnosti odkupa – največ 40 %; pri delitvi naj se upošteva delovna doba in ne le zaposlitev. Zahteve so že bile v skupščinski proceduri, kaj je bilo sprejeto in kaj ne, pa bomo izvedeli prihodnji teden, ko bo končan postopek usklajevanja.

Med udeleženci posveta smo slišali kritiko tako centralnega sindikata kot vlade, "vladne mafije", ki da je dosegla, da so se razmere še poslabšale, delavcem in sindikalistom v podjetjih pa nihče ne pomaga, ker ni pravne podlage za to in ker družbene lastnine nihče in nič ne štiti. Delavci pa hočejo vedeti vsaj to, kako jim je zadovoljeno delo.

Delavci brežiške Adrie hočejo zadržati izdelane prikolice na račun neizplačanih plač. Ali je to pravno možno ali ne, tega jim sindikalna predstavnika nista znala povedati, a kot je dejal Lado Rožič: "Če v državi vlada anarhija od vrha navzdol pa naj bo še spodaj; šele ko postavimo straže in tovarno zasedemo, se začno pogovarjati z nami."

Skupine za kvaliteto življenja Čas in priložnost, da se obrnemo k sebi

Svetovalnica A-Help Milene Pribac, socialne delavke s specializacijo iz psihiatrije, deluje v Brežicah in v Luciji pri Portorožu. Strokovnjaki različnih profilov v njej izvajajo svetovalno delo na področju socialne in zdravstvene preventive. Delo poteka v obliki razgovorov s posamezniki, zakonci in partnerji, preizkušajo pa tudi novo obliko: skupine za kvaliteto življenja. Po ocenah dosedanjih dveh poskusov, prvega v Portorožu in drugega na Čatežu, je upravičeno pričakovanje, da se bo tako delo razvilo.

Sodelovanje v skupini je namenjeno vsem, ki želijo vzdrževati dobre medsebojne odnose ali pa jih izboljšati. Vključevanje je prostovoljno, tem je več in so raznovrstne, zato posamezniki lahko sodelujejo občasno ali stalno.

O prvem srečanju v Portorožu pripoveduje Milena Pribac: "Spregovorili smo o lastnem otroštvu in otroštvu naših otrok. Sodelovalo je osem odraslih oseb in osem otrok, starih od 8 do 14 let. Otroci so vmes risali, sicer pa so imeli vlogo poslušalcev, ki naj bi se seznanili z življenjskimi

izkušnjami lastnih in tujih staršev. Ko smo se dotaknili odnosov do lastnih otrok, so otroci spontano prisledili vsak k svojemu roditelju in so razmišljanja odraslih dopolnili s svojimi. Očitno se je pogovor vsem zdel koristen, saj smo se razšli z željo, da se kmalu spet srečamo. Zanimivo je, da so tudi delavci restavracije, kjer smo organizirali srečanje, izrazili zanimanje in željo, da bi se tudi oni vključili v tako skupino."

Nedavno srečanje na Čatežu, sklicano bolj na hitro, je sicer imelo manj udeležencev, tudi sestava skupine je bila taka, da je

bil del pogovora tudi nekakšna strokovna razprava o taki obliki dela. Udeleženci pa so si bili edini, da nam v življenju manjka priložnosti, ko se lahko obrnemo k sebi in drug k drugemu, zato so takšna srečanja koristna.

Ivan Mirt, pedagog, je o pogovoru te skupine povedal naslednje: "Osrednja tema je bila zdravje slovenske družbe, za izhodišče pa so bila uporabljena razmišljanja akademika dr. Trstenjaka o tem vprašanju. Med ugotovitvami udeležencev, ki so bile seveda od človeka do človeka različne, se mi zdi zanimiva naslednja: če primerjamo gospodarsko moč naše države in nekaterih razvitih, na drugi strani pa še številu 'bolezenskih znakov' družbe (alkoholizem, mamila, kriminal idr.), lahko brez posebnega razmišljanja rečemo, da smo kar precej bolna družba."

O srečanju pa tole: začelo in končalo se je s prijetnim pogovorom, vsak je povedal, kaj od nje-

ga pričakuje in potem, kaj je dobil. Simbolično darilce na koncu srečanja je drobna pozornost, ki razveseli in sprošča. Povabil bi tudi ostale, ki so v tem tempu življenja pripravljeni žrtvovati dve uri časa za tak pogovor, saj se v vsej naglici o takih stvareh, kot so družba, družina, ljubezen in podobne, v vsakdanjem življenju le površno pogovarjamo."

Prostor za ta pogovor so prijazno odstopili v Motelu Petrol in ga obljubili tudi za v prihodnje. V Krškem je prostor v knjižnici kapucinskega samostana pripravljen "posoditi" gospod Jeršin – pater Metod, ki se je tudi udeležil srečanja na Čatežu. Seveda pa je skupine, odvisno od želja zainteresiranih, mogoče organizirati tudi v drugih krajih Posavja. O srečanjih bodo obveščali preko brežiškega radijskega studia.

Želja organizatorice je, da bi s takim skupinskim delom zapolnili določeno socialno praznino.

Podobno velja tudi za druge oblike svetovanja. Ker pa se tovrstnih uslug pri nas nismo vajeni posluževati zaradi predsodkov (Albert Einstein je v svojem času ugotavljal, da je lažje razbiti atom kot predsodke ljudi), v svetovalnici A-Help iščejo dodatne možnosti vzpodbujanja. K sodelovanju so, na primer, povabili podjetja, obrtnike in ostale, da ponudijo svoje proizvode ali usluge, ki bi jih potem namenjali ljudem kot nagrado za odločitve,

da tudi z izrabo svetovalnih uslug prispevajo k dobremu, zdravemu počutju ljudi. Zanimanje je precejšnje, na rezultate pa bo treba še malo počakati, saj se je dogovarjanje komaj začelo. Posamezniki, ustanove, podjetja, obrtniki in ostali imajo tudi možnost, da za svetovalne razgovore za vse primere zapletenih življenjskih situacij nabavijo vrednostne bone, s katerimi si zagotovijo popolno anonimnost.

Na sliki (od leve): predsednik Društva pravnikov Posavja Janez Stariha (sodnik v Krškem), Miha Kozinc, minister za pravosodje, in Jože Tratnik, ministrov namestnik. Beseda je tekla tudi o predlogih za uvedbo institucije ombudsman. Po enem predlogu naj bi najprej postavili generalni urad v Sloveniji, potem pa organizirali službe po območjih in dejavnostih. Po drugi tezi pa naj bi izgradnjo sistema zastavili od spodaj proti vrhu. Najprej bo seveda treba sprejeti zakon, do takrat pa naj bi posle ombudsmana – gre za zaščito človekovih pravic – opravljala sedanja sodišča združenega dela.

vanje ob ustreznem stažu in dokazani strokovnosti ter odgovornost za (ne)opravljanje obvez. Jasno pa je, da to ne bo smelo vplivati na neodvisnost sodstva, zato bo tak sistem verjetno urejen znotraj sodstva.

Državna uprava bo organizirana po upravnih okrajih. O njih obstajata dva koncepta in ni še določeno, ali jih bomo imeli 11 ali 19. To bodo zaokrožena območja in bodo verjetno temeljila na mejah dosedanjih teritorialnih enot. V novih, manjših občinah naj ljudje ne bi opravljali vseh svojih upravnih zadev kot doslej. Tu jim bodo na voljo le tiste službe, ki jih tudi sedaj potrebujejo redno. Po ministrovih besedah ne bodo smeli preiti na povsem centraliziran sistem, ker bi se s tem izgubila instančnost, kar se je zgodilo z reorganizacijo davčne uprave. Zadeve, ki so občanom nekoliko manj redno potrebne, pa bodo urejali na ravni okraja.

Srečanja se je udeležilo preko 50 članov društva, razgovor pa so Društvu pravnikov omogočili: Zavarovalnica Triglav Krško, Vino Bizelsko-Brežice, Cefing d.o.o Brežice, Terme Čatež, Grad Mokrice, Posavska banka d.d. Krško, brežiška občina pa je, ob svojem prazniku, bila soorganizator.

Miha Kozinc pri Društvu pravnikov Posavja

Po letu dni, ko so imeli v gosteh dr. Ludvika Toplaka, predsednika Družbenopolitičnega zbora Skupščine Republike Slovenije, so člani društva posavskih pravnikov v petek, 23. oktobra, povabili na razgovor ministra za pravosodje in upravo Miho Kozinca in njegovega namestnika Jožeta Tratnika. Zbranim sta spregovorila o bodoči organiziranosti uprave in pravosodja.

Na področju pravosodja naj bi bila organiziranost taka, kot je bila pred reorganizacijo leta '79. Na prvi stopnji bodo ostala sodišča, pooblaščenca za t.i. lažja kazniva dejanja in za civilne zadeve do določene vrednosti. Ostala bodo tudi nekoliko višja sodišča (tudi prvostopenjska), ekvivalent bivšim okrožnim sodiščem, kjer se bo tudi prvostopenjsko sodilo za težja kazniva dejanja in zahtevnejše civilne zadeve. Ostaja tudi sistem pritožbenega in vrhovnega sodišča, le da bo drugače urejeno napredovanje sodnikov. Po novem bo lahko sodnik z daljšim stažem na prvi stopnji dobil višji naziv, ne bo pa ta naziv nujni pogoj za prehod na višje sodišče, če ga sodnik ne bo želel.

Delovna sodišča (sodišča združenega dela) bodo v Sloveniji tri, z izpostavami, kot jih imajo sedaj razporedena sodišča združenega dela. Minister Kozinc pa je omenil možnost, da bo minister ali ministrstvo lahko z dekretom prestavljalo sodnike po enotah (v primeru bolezni, potrebe počasni racionalizaciji...).

Po novem zakonu naj bi bili sodniki trajno voljeni, zakon pa mora urediti ustrezne mehanizme, s katerimi jim bodo zagotovili napredo-

Člani Društva pravnikov Posavja so se 28. oktobra v Podbočju pomerili s kolegi iz Novega mesta na prijateljski tekmi v malem nogometu. Gostitelji so izgubili (4:6), a rezultat tako ni pomemben, ker je cilj takih srečanj poglobljanje prijateljstva in sodelovanja med društvi. Zlasti to so po tekmi zakalili na družabnem srečanju v Gadovi Peči, kjer so se dogovorili tudi za kasnejše sodelovanje – od povratne tekme in skupnega izleta (novembra) pa do vzajemnih vabil na strokovna predavanja. Na fotografiji Slavka Sintiča sta obe moštvi pred začetkom tekme.

Demokrati Posavja

Srečanje z Jelkom Kacinom v Sevnici

"Moj cilj je zmaga na volitvah in pri tem bom moral premagati osem tekmecev. Poudarjam: želim jih premagati in prisegam, da nočem nikogar poraziti. V tem mandatu bomo imeli toliko dela, da bomo potrebovali vsako Slovenko in vsakega Slovenca, ki ne bo predsednik države, in za vse bo dovolj sonca." To je predsedniški kandidat Demokratske stranke Jelko Kacin med drugim poudaril na svojem srečanju s posavskimi demokrati 28. oktobra v Sevnici.

Kaj obljublja Jelko Kacin? Aktivno vključevanje v Evropo in sodelovanje z njo, ki naj nam zagotovi mir, zmanjšanje brezposelnosti, učinkovito in racionalno državo s pravnjo mero socialnosti ("Zdravstvo lahko požre več denarja kot vsaka vojska ali policija"), da se bodo ljudje počutili varne, ter razvoj infrastrukture. "Nisem se boril za neodvisno Slovenijo zato, da bo še dolgo ostala majhna in revna. Od njene neodvisnosti hočem nekaj imeti zase in za našo generacijo, ne šele za pozne rodove, in če bo naša stranka na volitvah dobila dovolj vpliva, potem ne bo nobenega počivanja. Zakonske okvire bomo zastavili tako, da bomo spodbudili razmah podjetništva.

Eden od pomembnih pogojev za razmah podjetništva je po Kacinovem mnenju izgradnja (ne gradnja) avtocest. Slovenijo moramo odpreti, jo z avtocestami (ne avtocesto) povezati v Evropo, v prometni sistem, ki vodi od Španije do Urala. V naslednjih letih se bo namreč vse, kar se bo dogajalo na ozemlju nekdanje ZSSR, dogajalo pred Uralom ali za njim, tam bodo novi trgi Evrope in njena konjunktura. To se bo dogajalo z nami ali brez nas. Zato moramo preseči našo sedanjost miselno stopnjo: "Slovenci nismo Slovenci, ampak smo regionalci," trdi Kacin. Ugotavlja, da so vzrok za to ravno slabe prometne povezave (verjetno je nizek standard pri tem samoumeven vzrok), zaradi katerih štiri petine prebivalcev posameznih regij nikoli ni bilo v nobeni od njihove bolj oddaljenih pokrajin "naše dežele". Ne poznajo jih, ne čutijo njihovega utripa ("Vsako potovanje iz Ljubljane v Prekmurje pripravljamo kot vojaško operacijo"), vidijo samo ozek svet okrog sebe, zato se ne zavedajo potrebe po celoviti cestni ter železniški infrastrukturi. Še manj se zavedajo tega, kako hitro moramo vse potrebno zgraditi in nato začeti uporabljati. Tuji investitorji

namreč vedno ponujajo Sloveniji največ 36-mesečni rok za tako podjetje. Avtoceste se morajo čim prej začeti same odplačevati, prebivalstvo okrog njih pa zbrati prihranke in se lotiti investicij, iz katerih bo lahko potegnili dobiček. Še dodaten argument, ki priča o potrebnosti hitre gradnje z vključevanjem tujih investitorjev, s koncesijami in vsem, kar še pritiče: med lansko vojno smo imeli na ozemlju Slovenije okrog 70 mrtvih (z napadalci vred!), medtem ko jih imamo na cestah vsako leto 600, pa se zaradi tega očitno nihče ne čuti dolžnega ukrepati.

S tem bomo sprožili tudi val zaposlovanja – eno ključnih reči, ki se jih po mnenju Kacina in Demokratske stranke mora lotiti naša država. Kako? Pri zaposlovanju je treba iznajti sistem olajšav na dajatve za vsakega na

novu zaposlenega. "Ta hip imamo 10.000 podjetij s 15.000 zaposlenimi. Če bi jim ponudili olajšave, bi ta podjetja gotovo vzcvetela! Stimulacija zaposlovanja je po našem mnenju tisti ključ, ki lahko odliči iz neperspektivnih panog uravnoveži z razvojem."

Toliko o predvolilnih obljubah. Od kod Jelku Kacinu in njegovi stranki tolikšna prepričanost, da vedo, kako in kaj je treba? Demokratska stranka je daljnovidna. Ko so njeni pripadniki pisali Majniško deklaracijo, so bili opazovalcu od strani gotovo videti neresni. Če bi primerjali uradno moč armade, stališča evropske politike..., se nikoli ne bi lotili projekta Samostojna Slovenija. Vse prave korake so predvideli in naredili ob pravem času in sedaj želijo dokazati, da se da uresničiti tudi napoved o možnosti hitrega prehoda v raz-

Stane Lošdorfer je bil na ustanovnem zboru Demokratske stranke v Sevnici (30. oktobra) izvoljen za predsednika strankine občinske organizacije.

viti kapitalizem. Na podlagi pravih napovedi nekaterih dogajanj sklepa njen predsedniški kandidat tudi o daljnovidnosti Demokratske stranke. Tako je tudi napovedal parlamentarne volitve šele za december in napoveduje tudi drugi krog predsedniških volitev. Seveda bi mu bilo prav, če bi protikandidat Kučan upošteval nasvet M. Severjeve (objavljen v "Slovenecu") in odstopil od kandidature.

Zakaj je pristal na kandidaturu? Zato, ker bi brez Kacina te volitve bile referendum za Kučana ali proti njemu. Privoščil si je tudi diskretno predvolilno maniro in protikandidatu oponesel nekaj lastnosti, ki da jih ne bi smel imeti. Zameri mu tudi "napako", izrečeno v intervjuju, kjer Kučan očita DSS 1,5 milijona DEM, ki da so jih namenili za predvolilni boj, čeprav so jih predvideli le 0,5 in še od teh imajo zbranih le 30 %. Kljub temu: če bi razmišljal samo o tem, koliko odstotkov volilcev ima za seboj sam in koliko sedanjí predsednik, se s sodelavci tudi nikoli ne bi lotil osamosvajanja Slovenije. Na volitvah želi zmagati, nikakor pa si ne želi, da bi njegova

Jelko Kacin v Sevnici: "Naša stranka je sredinska in predvsem usmerjena naprej, v prihodnost. Za razliko od Peterletove, ki govori o levem udaru in poravnavanju starih krivic, kamorkoli pride, za razliko od SDP, ki bi rada ohranila vse preveč socializma. Dokazali smo, da delamo predvsem za korist Slovenije in ne za svojo stranko. Naše ljudi, ki so od začetka pomagali uresničevati slovensko neodvisnost in ustvarjati mlado državo, poznajo vsi. To so Bučar, Rupel, Bavčar... Malokomu pa pride na misel, da so to člani Demokratske stranke Slovenije. Sedaj so nas oropali celo naše zgodovine, ne moremo do arhivskih posnetkov. Žal pa takrat, med vojno, nihče od nas ni pomišljal, da mora s seboj voditi tudi snemalca svoje stranke... Kljub temu bomo uspeli!"

Na fotografiji: izjava za gledalce krškega kabelskega TV kanala.

stranka dobila več kot 50 % glasov. Prepričan je, da je dobro, če ima tisti, ki je na oblasti, vsak dan možnost prevetriti svoja stališča z ostalimi, opozicijskimi in partnerskimi strankami.

Jožeta Jurečiča so izvolili za tajnika stranke.

Dr. Cveto Gradišar je prvi del svojega uvoda v srečanje demokratov Posavja z Jelkom Kacinom zaigral na klavir (himno in "še eno melodijo za sprostitev", kot je rekel), drugi del uvoda pa je opravil za govorniškim pultom. Na uradnem ustanovnem zboru Demokratske stranke v Sevnici (30. oktobra) je bil gospod Gradišar imenovan za strankinega poslanskega kandidata v Slovenskem parlamentu.

Dr. Cveto Gradišar: "DSS je stranka uma in poguma"

Srečanje članov Demokratske stranke v sevniskem Domu gasilcev je pričel dr. Cveto Gradišar, poslanec v republiškem parlamentu in v Sevnici strankin kandidat tudi za naslednji mandat. Definicijo politike kot umetnosti možnega je njegova stranka parafrazirala v možnost vmesnega in s svojim programom trka na srca vseh državljanov Slovenije – dobro mislečih in odprtega srca. Demokratska stranka si je po Gradišarjevih besedah postavila nalogo, da uresniči stabilen gospodarski sistem ter učinkovito družbo, ki bo človeku in okolju prijazna. To je tržno naravnan sistem, kjer ni milosti, kjer so velika tveganja in dobiti. Močno pa je tudi socialno varstvo, blaginja vseh državljanov in celotne družbe. Imajo konkretne predloge za zmanjšanje javne porabe in uvedbo racionalne pravne države, za vse te naloge pa ima Demokratska stranka prave ljudi, ki vidijo več in dlje.

"Demokratsko stranko preveva razvojna, in ne preživetvena filozofija, njen cilj je materialna in duhovna blaginja za vse, sprostitev vseh človeških proizvodnih

danosti. Stranka je sredinska, zato je tolerantna tako do levih kot do desnih, vseh različno mislečih, in ohranja kritičen odmik od vseh procesov, ki nas razdvajajo," pravi Gradišar. Stare bolečine demokrati sicer globoko razumejo, hkrati pa se zavedajo, da njihovo oživljanje na razvoj ne deluje najbolj ugodno. Hkrati dr. Gradišar tudi oznanja, da je za vedno konec časov, ko je zlato kočijo (delavci, kmetje, proizvajalci) vlekla oslovka vprega (ljudje iz Partije).

Demokratska stranka mora vložiti ves trud za ustrezne sistemske in vsebinske rešitve bodoče lokalne samouprave (regijski koncept Posavja), problematike v zvezi z družino, otroškim varstvom, pluralnimi oblikami socialnega skrbstva in drugačno kadrovske politiko. Napovedal je boj birokraciji, "ker žal nikjer na svetu in niti v Sevnici ne bomo izumili herbicida zoper zimzelelo birokracijo, ki se kar množi in plodi". Državna uprava mora biti funkcionalen sistem v službi državljanov, ki jih varuje pred državo! Pri zagotovitvi o vzemanju za boljše infrastrukturo

smo slišali tudi pripombe na račun asfalta do funkcionskih vikendov, medtem ko se šolski avtobus iz odročnih predelov komaj prebija po slabih poteh. Pri napovedih sprememb se uvodničar ni ognil tudi nujni po odpravljanju dosedanje prakse v sevniskih občinah. V mislih je imel negativno kadrovske selekcije ("30 % strokovnjakov evropskega formata imamo zunaj Sevnice") in monopole pri delitvi poslov, ki jih bodo morali nadomestiti javni razpisi.

Med podatki o občini Sevnica je Cveto Gradišar poudaril, da

je tu izguba dva- do trikrat manjša kot v drugih delih Posavja, ker so njihove tovarne samorastniške in ne politične. Med 5.198 zaposlenimi jih je skoraj 40 % brez izobrazbe (priučeni delavci), medtem ko med 846 brezposelnimi prevladujejo mladi s končano srednjo in višjo šolo. Število zaposlenih in upokojevcov je skoraj izenačeno (1:1.2), kar pomeni, da mora Demokratska stranka v svojem programu najti prostor zanje. Ogniti se ne sme tudi problematiki žensk in družine, saj je med zaposlenimi 52 % žensk.

KRŠKI DEMOKRATI IN DEMOKRATSKA STRANKA

Kdo smo in kaj hočemo

Spoštovane bralke in spoštovani bralci Našega glasa!

Na voljo imam nekaj prostora in predstavil vam bom stranko, ki ji pripadam – to je Demokratska stranka.

Opozoriti vas želim, da smo krški demokrati člani stranke, ki jo vodijo Bavčar, Bučar, Rupel, Kacin, Mencinger in drugi. To so ljudje, ki so igrali in uspešno odigrali najpomembnejše vloge pri uresničevanju projekta, ki se mu reče svobodna, neodvisna in suverena ter mednarodno priznana slovenska država. Tega ne bi smeli prezreti pri načrtovanju naše skupne prihodnosti, kajti naši ljudje so se že dokazali in so zagotovo sposobni uresničiti tudi nove, skupne cilje.

Demokratsko stranko preveva razvojna filozofija, ne pa filozofija preživetja. Naš cilj je materialna in duhovna blaginja za vse. Naša pozornost poteka v smeri stabilnega gospodarskega razvoja in učinkovite družbe, ki bo človeku in okolju prijazna. Zavedamo se, da je razvojni zastoj največja grožnja naši novi državi.

Demokrati smo si postavili tri osnovne zahteve, ki jih bomo izpolnili: normalno življenje, delo in mir.

Mi ne želimo kopati po preteklosti – kot tisti na desni, pa tudi ne boriti se za ohranjanje starega – kot tisti na levi. Želimo si naprej! Pa ne le korak ali dva. Narediti hočemo tri ali štiri korake, kar je za večino ta hip nerealno, in potem steči in dohiteti razviti svet – ne pa tega prepuščati generacijam za nami. V tem se razlikujemo od ostalih in zato trdimo: RAZLIKA JE OČITNA!

Medtem ko nekateri hočejo spreti slovenski narod med sabo, si mi želimo ljudi združiti za skupne cilje zato, da bi tudi mi sami že lahko živeli bolje, kot živimo danes. Da bi tudi mi, in ne le generacije za nami, postali del razvitega sveta.

Demokrati imamo program, ki jasno opredeljuje vsa področja življenja in dela, tako na nivoju države kot tudi v naši občini. Sestavlja ga gospodarski del, ki mu posvečamo posebno pozornost, in drugi sklopi, ki določajo, kaj moramo narediti na področju vzgoje in izobra-

Milan Venek

ževanja, družinske in socialne politike, kulture, infrastrukture in stanovanjske problematike, preoblikovanja občin in regionalnega povezovanja ter ostala, vendar zato nič manj pomembna vprašanja.

Nismo se zaustavljali pri ugotovitvah, da je krško gospodarstvo pred popolnim razpadom in da je nekaj, kar večina niti ne ve, kaj, potrebno storiti. Na osnovi analiz stanja in ocene vzrokov smo oblikovali strategijo gospodarskega razvoja in tako določili pot, po kateri bi morali stopati, da bi ohranili tisto, kar še ni popolnoma izgubljeno, in gospodarstvu omogočili normalen razvoj. Razvoj podjetništva moramo izkoristiti za odpiranje novih delovnih mest. Samo v zasebnih podjetjih bi lahko zaposlili vsaj enkrat več ljudi, kot smo jih do sedaj. Z govoricenjem o podjetništvu in nabiranjem političnih točk na to temo je treba končati – resno in načrtno naj bi podjetja spodbujali in jih zainteresirali za nova zaposlovanja. Trdimo, da imamo tudi v občini za kreiranje take gospodarske politike že na voljo vsa potrebna sredstva, znanje in druge pogoje, le pravilno in racionalno jih moramo uporabljati.

Stanovanjska problematika

V Demokrati stranki smo zaznali niz odprtih vprašanj na področju stanovanjske problematike, zato opazamo, da bo s sprejetjem nove zakonodaje na tem področju ter s trendi, ki jih zaznavamo v podzakonskih aktih, tudi v novem sistemu očitno ostala kopica nerešenih ali nezadovoljivo rešenih pomembnih vprašanj. Zato smo demokrati v Krškem (4. novembra) o tej problematiki organizirali okroglo mizo, na kateri smo skušali izkristalizirati dileme ter opredeliti cilje stanovanjske politike. Izhajali smo iz nekaj dejstev.

– Novogradnji praktično ni in s tem se zmanjšujejo možnosti najemna stanovanj, kar lahko že v bližnji prihodnosti povzroči velike probleme, predvsem mladim ljudem, ki si želijo urediti stanovanjske razmere.

– Obstoječi stanovanjski objekti in njihova neposredna okolica vidno propadajo, ker v večini primerov še nimamo upravnikov stanovanjskega fonda, saj novi lastniki odkupljenih stanovanj izredno neradi sklepajo pogodbe o vzdrževanju, ki so sicer z zakonom predpisane.

Demokrati ugotavljamo, da je vzrok za navedeno med ostalim tudi neurejena zakonodaja. Predpisanih podzakonskih aktov skorajda ni, tisti, ki so, pa temeljijo na nerealnih izhodiščih. Ko k temu dodamo

Udeleženci okrogle mize o stanovanjski problematiki so organizatorjem izrazili priznanje za njihov pogum, da so se v predvolilnem času lotili tako zahtevne in neprijetne teme. Aleksandra Preskar (Sekretariat za gospodarsko infrastrukturo) je med drugim opozorila na dejstvo, da je bilo ob prodaji stanovanj v pogodbe zapisano, da so stanovanja prosta vseh bremen. Sedaj pa podrobnejši pregled kaže, da marsikje stanovanja niso vpisana v zemljiško knjigo... V krški občini je bilo prodanih okrog 180 stanovanj. Razprave o tem lahko na kratko strnemo v naslednje: tako tu kot vsepovsod v Sloveniji ugotavljajo, da je bilo prodanih bistveno manj stanovanj, kot so načrtovalci akcije predvidevali, da so se sredstva, zbrana s prodajo, vse preveč porazgubila in jih za novogradnje ni ostalo skoraj nič. Tudi stanarine so bistveno prenizke, zato tudi od tu ni pričakovati dovolj denarja niti za vzdrževanje, kaj šele za novogradnje. Nužen ukrep, ki se vsiljuje sam od sebe: bistveno povišanje najemnin za stanovanja, ki bo terjalo prerazporeditev stroškov v družinskih proračunih!

še odnos slovenske vlade do višine najemnin, se krog sklenc v kaos, katerega posledica bi lahko bil propad obstoječega stanovanjskega

Krški demokrati smo prepričani, da s strankarskimi prepiri v skupščini in z vlado, kot jo v Krškem imamo, ne bomo prišli nikamor. Navzgor zagotovo ne, do popolnega zloma pa tudi ni več daleč. Čas je za spremembe in resno, načrtno delo. Demokrati smo pripravljeni prevzeti najpomembnejše naloge že danes, ne le v prihodnosti, s tem pa tudi odgovornost za uresničevanje zastavljenih ciljev.

Glede na to, da se približuje čas volitev, vam predlagam, da ne volite demokratov, če ste se odločili stopicati na mestu in se sprijaznili s tem, da pač nimate vsega, kar si zaslužite. Če pa hočete naprej, če sebi in in svojim otrokom želite lepšo prihodnost, potem volite tiste, ki vedo, kam hočejo, s čim razpolagajo in kaj zmorejo. Mi združujemo resne, poštene in odgovorne ljudi. ZA SLOVENSKO PRIHODNOST GRE!

■ Milan Venek,
podpredsednik Demokratske stranke Krško

Prvi z leve sedi gospod Bratina, župan iz Postojne, član DSS, ki je bil tudi vodja nekdanje republiške stanovanjske SIS, zato zadevo dobro spozna na vseh ravneh. Poleg njega so še Milan Venek, podpredsednik DSS v Krškem, ki je razgovor organiziral, Jože Kos iz IR Inženiringa, podjetja za vzdrževanje stanovanjskega fonda v krški občini, ki je razgovor vodil, in Franc Glinšek, občinski sekretar za gospodarsko infrastrukturo.

Gospod Bratina je povedal primer iz Postojne: ob povprečni plači 600 DEM znaša tam mesečna najemnina za kvadratni meter stanovanjske površine 1,15 DEM. Najemnina, ki jo mesečno plačujejo v Nemčiji socialni upravičenci za kvadratni meter, znaša 9 DEM, s tem da mora biti njihova plača socialna, torej ni devetkrat višja od naše, ampak le enkrat (1200 DEM).

fonda na eni strani, na drugi pa ustavitev gradnje novih stanovanjskih objektov.

Iz teh razlogov smo se odločili organizirati to okroglo mizo. Nanjo smo povabili predstavnike vseh treh posavskih izvršnih svetov, podjetja, ki upravljajo stanovanjske objekte, pristojne republiške institucije in druge zainteresirane organizacije in posameznike.

Na okrogli mizi naj bi udeleženci izmenjali stališča do odprtih vprašanj, s pomočjo katerih želimo oblikovati celovit program in poiskati rešitve za prej omenjene probleme ter zagotoviti ustrežnejše reševanje stanovanjske problematike.

■ Demokratska stranka
Milan Venek

Skupen sestanek LDS in Sivih panterjev

Krški Sivi panterji so zborovali

Branko Janc, podpredsednik LDS v krškem in kandidat za poslanca

V predvolilno dogajanje so se vključili tudi upokojenci iz občine Krško. V torek, 27. oktobra, so se zbrali v hotelu Sremič.

Vse je presenetila visoka udeležba, še najbolj pa goste iz Maribora in Kranja – predstavnike Sivih panterjev – frakcija LDS. Zbralo se je kar 90 upokojenk in upokojencev. Najprej jih je pozdravil in nagovoril predsednik občinskega odbora LDS Krško Ivan Mirt, nato pa je srečanje vodil mag. Dragan Črnetič, predsednik Sivih panterjev iz Maribora. V prvem

delu zbora članic in članov je mag. Črnetič govoril o izplačilu pokojnin, saj preti nevarnost, da bo zmanjkalo denarja. Sledila je obrazložitev o preoblikovanju Sivih panterjev v frakcijo seniork in seniorjev Liberalno-demokratske stranke. Ob tem je poudaril, da so predstavniki Sivih panterjev imeli letos spomladi zelo konkretne pogovore z vsemi večjimi strankami v Sloveniji. Edino LDS jim je izpolnila pričakovanja, saj so se njeni predstavniki v parlamentu zavzeli za sprejem veljavnega pokojninskega zakona.

V drugem delu srečanja so prisotni na zboru izvolili svoje člane, ki bodo vključeni v organe občinskega odbora LDS. Občinski odbor Sivih panterjev sestavljajo Tatjana dr. Hvala, Danica Strnad, Marija Poharc, Jože Pregelj, Ivan Špes in Janez Uršič.

Na koncu je Ivan Mirt prisotnim predstavil posamezne predstavnike občinskega odbora LDS ter še posebej oba kandidata za volitve: Braneta Janca za Državni zbor in Jožeta Dušaka za Državni svet.

Naslednje srečanje krških Sivih panterjev bo v drugi polovici novembra, ko bodo v svoji sredi pozdravili poznavalca novega zdravstvenega zakona.

■ **Predsednik OO LDS:**
Ivan Mirt

Minister Gaber v Leskovcu:

“Ne vnašati razdora med mlade generacije“

Krški liberalni demokrati so 21. oktobra povabili na razgovor “svojega” ministra za šolstvo, dr. Slavka Gabra. Gostoval je v leskovski osnovni šoli, razgovora pa so se udeležili ravnatelji osnovnih šol občine Krško, strokovni delavci s tega področja in občinski funkcionarji.

Lokalna posebnost leskovške osnovne šole so romski oddelki, zato so zbrani tudi namenili velik del večera ravno problematiki.

Od leve: Marjeta Bračko, svetovalka Zavoda v Novem mestu, Slavko Gaber, minister za šolstvo, in Ivan Mirt, ravnatelj leskovške šole in predsednik krške LDS, organizatorice srečanja. Dr. Gaber je o ponavljajočih se zahtevah po ukinitvi obveznega pouka hrvaščine v petih razredih osnovnih šol zatrdil, da so minili časi, ko je lahko o takih rečeh odločal en človek in da, dokler je zakon tak, ga je treba pač spoštovati. O avtonomiji šolskega prostora: “Šolskih vrat nikakor ne odpirati med poukom ter uro pred njim in uro po njem. S tem ščitimo otroke pred raznimi prodajalci, šušmarji, političnimi plakati in pritiski... Vsega je že bilo. Verouk v šolskih prostorih? Da, a po enakih načelih, razen če bi v nasprotnem primeru to ustvarjalo prizadetim nepremostljive težave. V tem primeru se je pač treba pametno dogovoriti in organizirati. Ministrstvo ni tega kar na pamet prepustilo odločitvi šol. Razumem, da je nekaj generacij imelo verouk pri razbitih šipah. Žal mi je zanje in razumem njihovo sovraštvo, a moja generacija ni imela verouka pri razbitih šipah. Verouk smo imeli v topli, zakurjeni zakristiji, tam smo se imeli dobro in komunisti mi v življenju niso nikoli naredili toliko žalega, da bi jih moral sovražiti. Če so ga komu, ga lahko razumem, a prosim, naj tega sovraštva ne prenaša ne na mojo ne na generacije, ki so sedaj v prvem, drugem, tretjem... razredu. Nikdar ne bomo sprejemali nasilnih odločitev in hočem dogovor povsod tam, kjer gre za dogovor iz potrebe”

ki izvira iz tega dela. Z romskimi otroki je namreč več dela kakor z ostalimi, ob prihodu jih je treba umiti in preobleči, prati je potrebno njihova oblačila, brez individualnega dela z njimi ni pravega uspeha. Razgovora se je namreč udeležila tudi Marjeta Bračko, pedagoška svetovalka za

razredni pouk v novomeški organizacijski enoti Zavoda za šolstvo in šport. Iz njenega razmišljanja smo izvedeli, da poteka pouk z romskimi otroki v leskovski šoli že 18 let, da so lahko zadovoljni z njihovim obiskom in materialnimi pogoji dela, da pa so bili rezultati tega dela pod pričako-

vanimi. Za te otroke preprosto niso primerni standardni učni načrti, ker ne obvladajo v zadostni meri slovenskega jezika in zaradi tega nimajo dovolj strukturiranega miselnega sveta. Zaradi svojega načina življenja imajo ti otroci slabo razvit pojmovni svet, in to zmanjšuje njihove sposobnosti za učenje, učitelji za delo z njimi niso usposobljeni in številni sistem ocenjevanja v ta namen ni uporaben.

Da bi odpravili te pomanjkljivosti, so na Zavodu za šolstvo zastavili projekt, ki sedaj poteka v šestih slovenskih šolah. Med njimi sta tudi bršljinska in leskovska, žal pa tukajšnji rezultati niso identični s tistimi, kar dosegajo drugod, ker so "naši" otroci tudi sicer v večletnem razvojnem zaostanku, ker imajo le redki zaposlene starše in je kaj malo teh staršev že končalo osnovno šolo. Zaradi vsega tega bo treba tem otrokom nameniti čim več individualnega dela (jemanje iz razredov pri določenih predmetih), predvsem pa jih bo treba naučiti slovenščine. Po besedah ministra dr. Gabra bomo ta projekt, učenje tujcev slovenščine, morali uresničiti na ravni države iz povsem sebičnih razlogov – če hočemo zagotoviti, da bo na našem ozemlju pogovorni jezik slovenščina. Pri tem vidi veliko vlogo pomožnih učiteljev, asistentov, ki jih uporabljajo tudi v svetu in jim v Angliji rečejo supply teachers. Trenutno poteka tak poizkus z otroki, ki ne govorijo dovolj dobro slovensko, v Škofji Loki, vanj pa vključujejo absolutno vse pedagoške fakultete. Slavko Gaber je, po lastnih zagotovi-

lih, pripravljen zastaviti vse moči za uresničitev takega projekta v vsej državi.

Seveda se vse začne in neha pri denarju in pri tem si minister očitno ni mogel privoščiti pretirane širokogrudnosti: nekatere stroške bodo pomagali pokriti, nikakor pa to ne pomeni, da bo država na svoja pleča prevzela vse obveznosti. Tako bodo šole, kjer imajo specifične potrebe, lahko sistematizirale dodatna mesta za delavce, ki naj romske otroke preoblačijo, umivajo, perejo njihova oblačila, za omejen delovni čas bodo očitno lahko zaposlili prevajalko iz romščine, kar v Bršljinu že prakticirajo. Vse ostalo pa bo lahko rešil šele zakon o zaščiti romske etnične skupnosti, ki je šele na ravni vladne koordinacije, kar pomeni, da je še silno daleč od skupščinskih klopi. Svoje videnje problemov v zvezi z Romi je dodal tudi predsednik krškega izvršnega sveta Franc Černelič, ki se, seveda po uradni dolžnosti, otepa z bivalnim okoljem romskih šolarjev, saj to nikakor ne spodbuja k učenju in napredku. Za preselitev in ureditev teh razmer pa se je izvršni svet prisiljen boriti z okoliškim prebivalstvom; ker to v svojo bližino ne mara romskih družin. Rešitev vidi Černelič edinole v ureditvi teh vprašanj z zakonsko prisilo.

V iskanjih rešitev materialnih stisk smo od Slavka Gabra slišali tudi obljubo za pomoč pri konkretnih primerih in hkrati mnenje, da je treba z Romi delati že zaradi tega, ker takrat, ko se z njimi ukvarjamo, ne delajo škode drugod.

Razgovora v organizaciji LDS Krško so se udeležili ravnatelj vrtcev in šol in od ministra so hoteli izvedeti tudi stvari, ki niso v njegovi pristojnosti. Zato je dr. Gaber izrazil priložnost in izrazil tudi misel, ki jo je sam označil za bogokletno in priznal, da ne prinaša političnih točk. Upri se je poskusom, da bi do nesmisla zmanjševali število ministrstev. Tak poseg pomeni samo zmanjšanje števila ministrskih in pomožniških plač, medtem ko vse ostalo delo ostane in ga le prenesemo v drugi resor. Seveda z njim tudi delavce, kajti če hočemo imeti dobro in strokovno opravljeno delo, moramo imeti učinkovito upravo. Utvara je, da se to da brez delavcev, strokovnjakov, in da lahko ima en sam minister vpogled v svoje celotno področje (torej nujno potrebuje tudi dva pomočnika ali namestnika), nikar da bi učinkovito obvladal še kak sosedni resor. Uprava mora biti kompetentna in učitelji tudi. Zato smo slišali nekaj krepkih tudi na račun plač ("Zapravlja tisti, ki ima slabo plačano upravo in šole, s tem pa nekvalificirane kadre!"), hkrati z obljubo, da si bodo v vladi prizadevali dvigniti njihove dohodke za več, kot so zrasli življenjski stroški. (Foto: Janko Sotošek)

JODUMA VABI NA PODLOGRITEM

V Velikem Podlogu se spet začne rekreacija za ženske. To zimo bomo telovadile ob petkih med 8. in 9. uro zvečer. Ta čas so izbrale članice Podlogritma same, ker prihajajo na uro sprostitve ob glasbi tudi z otroki, prav tako ta čas bolj ustreza srednješolkam. Torej, dekleta in žene: vidimo se v petek!

JODUMA

Krški minister za družbene dejavnosti Danilo Siter: "Kje piše, da moramo romskim otrokom dati nadstandard? Če mojemu in našim otrokom kupujemo rabljene knjige, zakaj bi oni morali dobivati nove?" Tudi o športnih razredih smo od dr. Gabra slišali, da so nadstandardna storitev: "Dali so dobre rezultate, a proti pričakovanju ne tudi dobrih tekmovalnih rezultatov. Zato se je treba vprašati, česa ne financirati, da bomo znotraj šolstva lahko financirali dodatno športno vzgojo. Zato si tega nadstandarda ne moremo privoščiti na veliko področjih. Postavimo solidne javne šole, starši pa bodo po svojih interesih določeno stvar lahko doplačali." Gre za dodatne učitelje tujih jezikov, vlaganje zasebnikov v šole... (Foto: Janko Sotošek)

Regijski odbor Slovenske nacionalne stranke

V Krškem polna dvorana mladih ljudi: "Stanovanja Slovencem, standard slovincem, službe Slovencem, Slovenijo Slovencem!"

Slovenska nacionalna stranka je imela svoj shod za posavsko regijo v Krškem 2. novembra, udeležili pa so se ga njen predsednik Zmago Jelinčič in člani krškega občinskega odbora. Poslušalcev (članov, simpatizerjev in nekaj opazovalcev iz drugih strank ter novinarjev) se je nabralo za polno veliko skupščinsko dvorano.

"Naš občinski odbor SNS sedaj deluje kot izvenparlamentarna stranka, a kljub temu si njeni člani želijo biti seznanjeni z delom krške občinske skupščine, zato smo se s predsednikom Vojkom Omerzujem že dogovorili, da nam bodo pošiljali vsa delegatska gradiva. Želimo si tudi prostorov in upamo, da nam bo občina Krško omogočila enakopravno delo z ostalimi strankami. Stranka ima svoj program, a mi se bomo spoprijemali z vsemi problemi, ki so specifični za naše okolje."

Med tukajšnjimi problemi je predsednik krškega občinskega odbora SNS Milenko Strgar omenil novo pridobitev: državno mejo s Hrvaško in vse, kar taka institucija prinaša s seboj. Tako je poraslo število kaznivih dejanj vseh vrst, nedovoljeno trgovanje (zlasti z orožjem), z živalmi (prasičja kuga)... Zato se stranka zavzema za poostren nadzor obmejnih organov, ki še nimajo vseh pristojnosti, kot jih imajo v drugih državah, ter za učinkovitost inšpekcijskih služb. V krški občini se je zelo povečalo tudi trgovanje z mamili in njihova uporaba med mladino. "Mi takšne podatke zbiramo in jih bomo posredovali pristojnim organom, vendar bomo od njih zahtevali tudi poročanje o tem, kako delujejo proti temu zlu, ki se v Krškem nezadržno širi, in zakaj delujejo tako neuspešno, kot delujejo sedaj. Dogaja se med drugimi, da mladina v Krškem zahaja v določene lokale, kjer (to sami povedo na glas), ni problem kupiti mamila. Tudi sam vem za takšen lokal, vendar tudi vem, da policija v njem še nikoli ni bila. V zvezi s tem imamo določene predloge. Eden je tudi ta, da bi policija, socialna služba in zdravniki skupaj s profesorji organizirali predavanja po osnovnih in srednjih šolah, kjer bi naši mladini odprli oči in jo opozorili na vse nevarnosti, ki jih prinašajo mamila. Mislim, da v šolah ne bi smelo biti težav, saj če se v njih še vedno poučuje srbohrvaški je-

zik, bi morali imeti čas tudi za takšna predavanja, ki se mi zdijo za našo mladino veliko bolj pomembna, kot je poučevanje jezika, ki v bistvu sploh ne obstaja," pravi Strgar.

O "novopečenih slovenskih državljanov v krški občini" trdi, da so zelo dobro organizirani in da kljub temu, da so prisegli lojalnost Sloveniji, delujejo proti njej – po stanovanjih zbirajo pri istomislečnih ljudeh denar za svoje Krajine. SNS je nekaj podatkov o takšnih osebah že posredovala službam, ki so za to odgovorne, vendar je odtlej preteklo kar nekaj časa, zgodilo pa se ni nič. "Kaj bi takšne osebe počele, če bi v Sloveniji ponovno prišlo do intervence, lahko vidimo iz pri-

Dvorana je bila polna mladih ljudi, ki jih večinoma mučijo eksistenčna vprašanja. Zmago Jelinčič pričakuje za Slovensko nacio-

nalno stranko po volitvah vsaj 4-5 poslanskih mest v slovenskem parlamentu. (Foto: Črt Čargo)

Delovno predsedstvo: Milenko Strgar, Zmago Jelinčič in Jože Kovač, tajnik. O poskusih, da bi Slovenijo ponovno vključili v Jugoslavijo, pravi Jelinčič: "Rupel in Marković se dobivata v Tržaški kreditni banki, ne sicer neposredno, a teh podatkov se ne da skriti. Pri nas je tudi še vsa zakonodaja Markovičeva, zato ne boste presenečeni, če nas bo enkrat čez noč udarila huda inflacija. Enako se je dogajalo z Markovičevim dinarjem, kot se danes s slovenskim tolarjem. Vedeti je treba, da je okrog 700 milijonov DEM deviznih rezerv, ki smo jih

ustvarili v razmeroma kratkem času, skoraj skopnelo. Požrtli so jih ti, tako imenovali begunci. Če namreč vzamemo, da je 20.000 resničnih beguncev: dajmo jim pomoč! Kaj pa tukaj počne 150.000 drugih beguncev, tega pa nihče ne ve. Vsega 17.000 jih je v taboriščih in še tam imamo grozljive probleme z njimi, drugi pa prosto hodijo okrog. Ta gnila slovenska vlada pa jih še kar fura, medtem ko Slovenci lahko crknemo!" Aplavz je tisti večer kar nekajkrat prekinil njegove besede. (Foto: Črt Čargo)

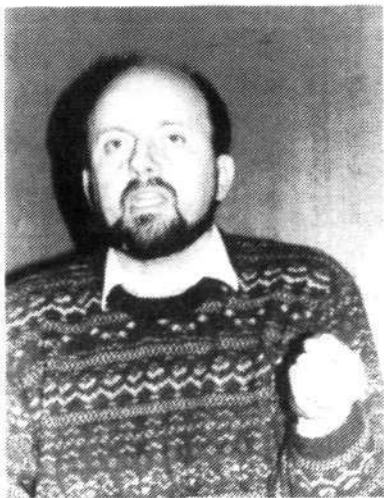
mera v Bosni," je zaključil Strgar in dodal, da bo stranka verjetno delovala regijsko. Pri svojem delu se bo (v družbi) srečevala s problemom nezaposlenosti, težkim gospodarskim položajem, precejšnjim številom beguncev, med katerimi je po trditvah stranke 70 % ekonomskih imigrantov, ki se ne nameravajo več (in se očitno tudi ne bodo imeli več kam) vrniti. Predsednik je izrazil bojazn, da bo te ljudi slovenska vlada postopoma začela zaposlovati, medtem ko bodo Slovenci še naprej ostajali brez zaposlitev.

Kar zadeva volitve: veliko ljudi ima dovolj tega, kar počne naša vlada, in izjavljajo, da se volitev sploh ne bodo udeležili. Zato jih poziva, naj na volitve le gredo, ker je neudeležba skrajno neodgovorno dejanje, s katerim bodo naredili največjo uslugo sedanjim vladam, ki računata na neudeležbo Slovincem na volitvah. "Južnjaki so namreč jasno povedali, katerim strankam bodo oddali svoje glasove. To so stranke, ki bodo še naprej zagotavljale vse dosedanje ugodnosti novopečenim slovenskim državljanom. Zato pozivam vse take neodločne, naj gredo na volišča že zaradi svojih otrok in naj volijo

SNS, ki ima edina izmed strank jassen nacionalni program in bo s tem hlapčevstvom za vedno končala. Na koncu naj povem, da so vrata območnega odbora stranke odprta za vse prave in poštene patriote, katerim je dovolj stoletnega hlapčevstva. Čas je, da pogumno in s ponosom povemo, kdo smo, da smo tu od nekdaj bili in da tu ostanemo. Samo z vašo pomočjo bomo lahko uresničili slogan "Slovenijo Slovincem!"

Zmago Jelinčič, predsednik Slovenske nacionalne stranke, je z veseljem ugotovil, da tudi ljudem "na tem koncu Slovenije ni vseeno, kaj se godi s Slovenijo, s slovenskim življenjem in z našimi potomci, tako kot ni vseeno SNS. Ta je bila ustanovljena ravno zato, ker so druge stranke pozabile na to, ker je bilo drugim strankam vseeno. Pozabili so na to, da so se Slovenci tisočletja borili za to, da bi ta del zemlje, na katerem smo se rodili, obdržali in ga predajali iz roda v rod. Sedaj pa bi najraje kar pozabili na to in ga zopet predali tistim gospodarjem, ki so nas v zadnjih 45 letih izžemali iz dneva v dan, nas napadli z grobo fizično silo in nas skušali še bolj podjarmiti, kot so nas že naši voditelji. SNS je tista stranka, ki na glas pove tisto, kar si vsi Slovenci potihem mislimo."

SNS se zaveda, da gre za dobrobit slovenskega naroda, ki hoče biti svoj gospod na svoji zemlji. Slovenci smo tu že bili gospodje, izviramo iz venetških časov (800 let pred našim štetjem), nismo priplavali sem iz kakih ruskih step in močvirij. Morda so od tam priplavali naši južni bratje, mi pa smo bili tu doma, tu bomo ostali, zatrjuje Jelinčič.

Zato se stranka tudi ne zavzema le za tiste osnovne usmeritve, ki so zapisane v programu, pač pa tudi za spremembo državnih simbolov. Ti naj nas predstavljajo take, kakršni smo: ponosni, poštini, delavni in, če je potrebno, borbeni. Svojemu narodu in okoliškemu narodu smo dali ogromno tega, o čemer je doslej bilo prepovedano govoriti. Slovenska zastava bi morala biti zgoraj rumena in spodaj modra, izvira iz grba Vojvodine Kranjske (1226. leta), enega najstarejših grbov v Evropi. To je bil moder orel na srebrnem ščitu, ki je 1463. leta postal zlat. Ob "pomladi narodov", leta 1848, so v silnih panslavističnih zagonih sprejeli rusko trobojnico in dunajski dvor je na spremembo rad pristal, saj je s tem slovenskemu narodu odrezal korenine. Slovensko nacionalno stranko na zastavi moti tudi slovenski grb, ki da ni grb, ampak znak, ki je star manj kot 50 let, zato se zavzemajo za njegovo zamenjavo s karantanskim klobukom, kakršnega imajo tudi na svojih plakatih. Ta klobuk je iz venetških časov, pojavlja se v upodobitvi ustoličevanja naših knezov na vaški situli. Ta klobuk je okrog leta 1.200 postal uradni grb slovenske krajine, imeli smo ga do razpada Avstro-Ogrske.

Zmago Jelinčič ves čas poudarja, da Slovenska nacionalna stranka daje veliko na slovenske korenine zato, ker so bile dovolj močne in trdne, da lahko še danes obstajajo. O vrsti zgodovinskih resnic je uradna oblast dolga leta molčala, nekateri slovenski zgodovinarji pa so iz naših državotvornih prvin (kot je ustoličevanje knezov) naredili folklorno prireditev, kakršna je npr. Kravji bal v Bohinju.

Zmago Jelinčič: "Našo samostojnost kratijo tudi gospodje, ki so na oblasti: vsi trezni gospodarski strokovnjaki so zahtevali menjavo 1 slovenskega (starega) tolarja za 100 novih. Zakaj je bila vseeno menjava 1:1? Drugače bi bila razlika med slovenskim tolarjem in hrvaškim ali srbskim dinarjem

Programske usmeritve Slovenske nacionalne stranke, kot jih vidi Zmago Jelinčič

1. Še naprej ostaja zahteva za popolnoma samostojno in neodvisno Republiko Slovenijo, ki smo jo zapisali že pred vojno, pa še vedno Slovenija ni ne neodvisna ne samostojna. Iz Slovenije sta naša oblast in Evropa naredili tamponsko cono za begunce, del Balkana, kjer naj se krešejo balkanska čustva. Pri tem pozabljajo, da nikoli nismo bili in ne bomo del Balkana in da nismo za nobeno novo Jugoslavijo. Hvala lepa, one prejšnje smo imeli čez glavo dovolj.

2. Bodočnost Slovenije ni v povezavi z Jugom, ampak v samostojni državi, ki se bo odpirala zahodnim kulturam. Pa ne hlapčevsko, kot že nekateri hočejo kar prodati slovenske tovarne in vse ostalo. Te tovarne in podjetja morajo ostati v naših rokah, da jih mi vodimo naprej in da mi z njimi zaslužimo. Prav gotovo pa bo za to potrebna zadeva, ki jo bo SNS sprožila, ko pride v parlament, obljublja Zmago Jelinčič in zagotavlja, da tja pridejo letos: to je revizija Zakona o državljanstvu. Slovensko državljanstvo se je delilo napol zastonj. Nekaj kilogramov krompirja si lahko zamenjal za najbolj častljivo stvar na svetu. To je slovensko državljanstvo. Popljuvali so vse naše prednike in vse naše potomce in slovenski parlament je z izglasovanjem Zakona o državljanstvu naredil največjo izdajo v zgodovini slovenskega naroda. Ta zakon, ki so ga sprejeli, je genociden in vsi poslanci, ki so dvignili roko zanj, naj bodo prekleti s svojimi rodovi vred! Slovenski narod tega ne bo nikoli pozabil, a pri tej vladi in sestavi parlamenta ni to nič nenavadnega, saj je v LDS pol ne-Slovincem ali pol-Slovenec.

3. SNS se zavzema za ekonomsko močno republiko. Jelinčič ugotavlja: "Če kdo ne bo imel službe, bodo to Slovenci in njihovi otroci. Slovincem je v zadnjem času brezposelnih okrog 100.000, in vendar je v zadnjem času 35.000 južnjakov dobilo delovni vizum. To pomeni, da slovenski človek v Sloveniji ni nič več vreden. Slovenija je dovolj bogata, da samo sebe preživi vsaj destkrat." Ob pravih programih lahko Slovenija v 4-5 letih doseže, v 8-10 letih pa preseže švicarski standard. Nujno pa je, da gredo ti ljudje, ki so čez noč dobili državljanstvo, tja, od koder so prišli: domov. Slovenska vlada je poklonila 162.000 slovenskih državljanstev ljudem, ki so sem prišli pred kratkim. To je tako, kot če bi v Nemčijo dobili 3,7 milijona novih ljudi. In s tistimi od prej je (brez beguncev) v Sloveniji okrog 500.000 ne-Slovincem. Namenoma so naseljevali ne-Slovincem in na obrobju ustvarjali njih močna središča.

4. Razjasniti je treba ta uvoz tujcev, kakor tudi številne finančne malverzacije in, tako Jelinčič, kraje. Našel je vrsto nekoč cvetočih slovenskih podjetij, ki so danes, preko močnih kriz, prišli v roke tujcev, ali pa jim to grozi. Ko bomo v parlamentu, bomo te gospode v vladi, ki so večinoma preoblečena bivša komunistična struktura, tudi povprašali, od kod jim denar na primer za posestvo z ribogojnico na Snežniku ali za posestvo v Trenti, v zaščitenem območju... Tega sploh ni tako malo.

5. SNS bo podpirala programe, ki omogočajo ohranjanje zelene narave, razvoj turizma, drobnega gospodarstva, terciarnih dejavnosti in lastnega kmetijstva. Zaradi tega je proti našemu vstopu v EGS. To je družba bogatih, in če vstopimo vanjo, bomo imeli tako vlogo kot Portugalska – vedno bomo revni. Naši kmetje bodo morali kupovati poceni uvožene pridelke. Okolje moramo ohraniti čisto, v to pa

prevelika in z denarno unijo, v katero nas ponovno skušajo pahniti, ne bi moglo biti nič. Trenutno je menjalno razmerje za hrvaške oz. srbske dinarje 1:4 oz. 1:6, če pa bi bilo menjalno razmerje 1:400 ali 1:600, denarna unija s tema dvema državama ne bi bila več mogoča. V kratki 75-letni zgodovini so Slovence potegnili

za nos že dvakrat: ob menjavi avstrijskih kron za srbske dinarje in ob menjavi partizanskih lir za jugoslovanski denar. Obakrat je Slovenija izgubila 75 % svojega kapitala in sedaj naj bi s "pravim" razmerjem vrednosti imeli ponovno podlago za neko novo, četrto Jugoslavijo. Hvala lepa, za to nismo! (Foto: Črt Čargo)

ne sodijo ekološko odpisane proizvodnje ali energetsko požrešne železarne, ki svinjajo zrak in nam zaposlujejo 80 % ne-Slovencev. Če zapremo železarne, nam bo elektrike ostajalo, lahko zapremo Šoštanj, imeli bomo čist zrak, manj pljučnih obolenj...

6. Slovenija mora biti kulturno in znanstveno razvita, saj smo nekoč hodili v korak z dosežki svetovne kulture in umetnosti. V času, ko je slovenski narod štel 600.000 ljudi v okviru Avstro-Ogrske monarhije, je dal na Dunaj 36 rektorjev in univerzitetnih profesorjev. S tako številko se Židje ne morejo pohvaliti. Vesoljske raziskave delajo Američani po knjigi Hermana Potočnika "Problemi vesoljske plovbe". Imamo Nobelovega nagrajenca Fritza Pregla, pa je bilo o njem prepovedano govoriti... Seveda so to le nekateri izmed primerov, ki jih je našel Jelinčič.

7. Družina je osnovna celica slovenskega naroda in smo za to, da se naša nataliteta dvigne. A ne s prepovedjo splava, kot to hočejo krščanski demokrati; ljudem je treba dati možnost, da si bodo želeli imeti otroke. Mlade družine morajo imeti standard, stanovanje, kruh, in ko bodo vse to imele, takrat si bodo želele imeti otroke. Ko bomo v parlamentu, bomo tudi izglasovali podporo za vsako Slovenko, ki bo rodila. Za prvega otroka bo podpora 60 % povprečne plače, za dva otroka bo dobila med 110 in 120 % in pri treh otrokih 150 do 160 % povprečne plače. Zato da bo, če bo želela, lahko ostala doma in bodo njeni otroci preskrbljeni. Brez južnjakov bo tudi praznih stanovanj dovolj.

8. SNS si prizadeva za samostojno in vojaško močno Slovenijo. Žal pa sedanja vojska postaja izredno podobna tisti prejšnji. Njeno osnovno okostje mora biti dobro izurjena, profesionalna vojska, v kateri bivši oficirji JNA ne bodo imeli kaj iskati. Vsi ti oficirji komaj čakajo, da bodo Slovincem skočili v hrbet. Tega si ne smemo dovoliti.

9. SNS si bo tudi prizadevala za legalizacijo posesti orožja. Vsak Slovenec bo lahko imel orožje doma. To, da bi se Slovenci potem kar streljali, je izmišljotina bivše politične oligarhije. Orožja se bojijo tiste družbe, ki niso demokratične.

10. SNS se zavzema tudi za revizijo vseh učnih načrtov, ki jih je treba očistiti marksizma, naučiti moramo otroke prave slovenske zgodovine, otroke odrešiti pouka srbohrvaščine. Pri tem svetuje Zmago Jelinčič starejšemu uporabo instituta državljanske nepokorščine: "Ne pustite otrokom, da gredo k temu pouku, ni vam treba!"

11. SNS se zavzema za restavracijo in ohranitev slovenske naravne in kulturne dediščine. Imamo najlepšo deželo, žal pa je med najbolj zasvinjanimi: z odpadki, umazanijo, ljudmi. Vsak četrti je ne-Slovenec in to je zadeva, ki je noben narod ne prenese. Za to čiščenje bo SNS poskrbela.

12. Jelinčičev nasvet za konec: "Vsi moramo iti 6. decembra na volišča, volite naše kandidate, ki niso znani ljudje. Niso se umazali ne v prejšnjem režimu ne sedaj. Imajo čisto dušo in srce in jim je samo do Slovenije."

Predstavila sta se kandidata SKD

Predsednik SKD Lojze Peterle in strankin predsedniški kandidat Ivan Bizjak sta svoj enodnevni obhod Posavja (5. novembra) zaključila v veliki dvorani Kulturnega doma Krško. Občinski odbor SKD Krško je ta večer predstavil Franca Černeliča za svojega kandidata na volitvah za Državni zbor.

Domačemu občinstvu, ki so se mu pridružili še člani in simpatizerji z Rake, iz Podbočja in Kostanjevice, je **Lojze Peterle** kot aspirant za mesto mandatarja naštel po njegovem najnujnejše naloge bodoče slovenske vlade, med njimi revizijo privatizacije, sanacijo bank, finančno ozdravitev gospodarstva in denacionalizacijo, s katero se po njegovih besedah sedanji oblasti nič ne mudi. Slovenske krščanske demokrate pa je označil kot stranko iz tistega dela spektra, ki lahko Sloveniji pomaga na poti v Evropo oziroma pri vračanju Evrope v Slovenijo. Predsedniškega kandidata Ivana Bizjaka je predstavil kot poštenjaka in modernega politika, ki se je dobro izkazal že z vodenjem Zbora občin republiške skupščine ter ima tudi mednarodne izkušnje iz sodelovanja z Evropskim parlamentom. "Kučan ima zasluge, vendar mi ponujamo novega človeka za nove čase, ki dela po evropskih standardih," je dejal Lojze Peterle.

Volitve so silno pomembne, je poudaril **Ivan Bizjak**, predvsem zaradi dela, ki ga je veliko začel in je obstalo. Kot kandidat stranke pa želi skupaj z njo pokazati smer prihodnje poti in odločitev zanjo na volitvah bo odločitev za jasnost in trdnost nasproti nestabilnosti in prepirom.

Franca Černelič, ki ga je Občinski odbor SKD izbral za svojega kandidata na volitvah za Državni zbor, se je občinstvu predstavil kot človek, ki ga niso nikoli ujeli na laži, ki se drži principov in je nepopustljiv. "Tudi dogajanje v parlamentu je delno odraz moje nepopustljivosti," je dejal in dodal, da se je voljan pogovarjati z vsakomer, poslušati kritike in sprejemati sugestije.

Krški večer SKD se je, kot je to pri njih že običaj, končal z domačim prigrizkom, dobrim vinom in v veselem razpoloženju.

Zgoraj Ivan Bizjak, spodaj Franca Černelič (Foto: Miloš Kukovičič)

Ustanovitev krajevnega odbora SKD v Podbočju

V četrtek, 5. novembra 1992, smo po daljših pripravah iniciativnega odbora SKD Podbočje sklicali člane in simpatizerje Slovenske krščansko-demokratske stranke. V zelo lepo okrašeni dvorani se je zbralo okrog 150 ljudi. Najprej so nam domačinke iz Dobrave in citrar Ašič iz Sevnice pripravili kulturni program. Na sestanku so člani izvolili osem članov krajevnega odbora SKD in gospoda Cirila Škedlja za predsednika.

Posebno veselje sta nam s svojo prisotnostjo v delu programa, ko sta bila skupaj pri nas, naredila gospoda Lojze Peterle, predsednik stranke, in g. Ivan Bizjak, predsedniški kandidat. Gospod Peterle je v nagovoru spodbujal predvolilne aktivnosti. Prav tako je predstavil še poudarjene dele programa SKD.

G. Ivo Bizjak se je zadržal dlje časa in ob koncu ustanovitve krajevnega odbora čestital izvoljenim ter predstavil svoje poglede na zastavljena vprašanja krajanov.

Po odhodu gostov so člani SKD Podbočje in ostali še poskusili domač kruh in seveda mošt, iz katerega bo nastal priznani dober cviček.

*Janja Brudar
KO SKD Podbočje*

Ves dan je bil za oba gosta naporen, ker je bil program srečanj natrpan. Oglasila sta se tudi na ustanovnem zboru KO SKD Kostanjevica.

“Za srečno Slovenijo” SKD – Volilni program 1992 (izvleček)

SKD se zgledujemo pri modernih krščanskih demokracijah. Temelj našega delovanja je pravica do osebne svobode, nedotakljivost in dostojanstvo vsakega posameznika. Na podlagi širokega programa “Za srečno Slovenijo”, ki ga je sprejel 2. kongres naše stranke letos in je sad dela številnih strokovnjakov, stopamo sedaj, polni zaupanja v naš uspeh, s tem volilnim programom pred državljanke in državljane Slovenije. Prepričani smo, da nam boste tudi tokrat zaupali!

Pridružite se nam na uspešni poti – tako kot smo zgradili državo, dosegli neodvisnost in mednarodno priznanje, hočemo skupno graditi našo srečno Slovenijo.

Zato smo SKD za:

- pošteno politiko odgovornih ljudi;
- odgovornost pred volilci in narodom;
- svobodo vsakega človeka;
- čimprejšnji sprejem zakona o popravni krivic iz preteklosti;
- resnično narodno spravo;
- kulturnost v medčloveških odnosih in javnem delovanju;
- spoštovanje osnovne človeške morale v naši družbi;
- socialno pravično družbo brez privilegijev;
- pravico do svobode veroizpovedi;
- dosledno spoštovanje vseh ostalih človekovih pravic in želimo Slovenijo ohraniti v zdravem okolju tudi še našim potomcem.

1. Za večjo veljavo družinam

- zato smo SKD za:
- otroški dodatek vsakemu otroku;
- brezplačne šolske knjige v osnovni šoli;
- dvoletni porodniški dopust z možnostjo izbire za oba starša;
- skrajšan delovni čas pri starših in skrajšane razne oblike delovne obveznosti ob vseh socialnih ugodnostih (zavarovanje);
- poseben stanovanjski sklad in ugodne stanovanjske kredite za mlade družine.

2. Za spoštovanje in priznanje naših žena – zato smo za:

- podporo materinstvu na vseh ravneh;
- čimprejšnjo uvedbo porodniškega dopusta tudi za tiste žene, ki ga doslej niso imele;
- preprečevanje trpinčenja otrok in žena;
- večjo zastopanost žena na vseh ravneh družbenega odločanja;
- human, spoštljiv in kulturn

odnos do vseh žena in enako vrednotenje njihovega dela z delom moških.

3. Za boljšo bodočnost mladini in veljavo športu – SKD smo za:

- pluralno in kakovostno šolstvo, gradnjo študentskih in dijaških domov, direktne subvencije za stroške šolanja in prehrane med študijem;
- štipendijsko politiko, ki bo šolajočim se omogočala normalno življenje in intelektualni razvoj, ter za učinkovito podporo mladim pri iskanju prve zaposlitve;
- možnost, da bodo mladi svoj prosti čas polno izkoristili z različnimi aktivnostmi;
- preprečevanje širjenja zasvojenosti med našo mladino, zato bomo podpirali vsa družbena prizadevanja v tej smeri;
- pravično podporo amaterskemu in vrhunskemu športu ter podporo uresničitvi Olimpiade treh dežel.

4. Za pravo zastopstvo upokojencev – zato smo za:

- ločitev pokojninskega in invalidskega sklada, kot to predlaga organizacije upokojencev;
- razumno povišanje osnovnih pokojnin, da bo omogočeno preživetje upokojencev;
- odškodnino vsem političnim zapornikom;
- enake pravice vsem invalidom: civilnim in vojnim, vsem prisilnim delavcem in mobilizirancem, vsem slovenskim vojakom v drugi vojni in vsem izseljencem, kar je eden od predpogojev za resnično spravo;
- povišanje regresa na 85 % od povprečnega regresa zaposlenih.

5. Za zdravje vseh ljudi v čistem okolju – SKD smo zato za:

- zmanjševanje onesnaženosti zraka, smotrno ravnanje z odpadki, boljšo izrabo sedanje energije in dajemo prednost uporabi obnovljivih virov energije;
- strog nadzor obratovanja JE Krško;
- gradnjo in nadzor delovanja čiš

stilnih naprav, ki preprečujejo onesaženje voda, rek in zraka;
 – rešitev vprašanja odlagališča jedrskih odpadkov z meddržavnim dogovorom med Slovenijo in Hrvaško.

6. Za kulturno Slovenijo – SKD smo za:

- uravnoteženo kulturno politiko z upoštevanjem svobodnega trga v kulturi;
- najširšo podporo knjigi na Slovenskem in utrjevanju slovenskega jezika v matici, zamejstvu in zdomstvu;
- ohranitev celotne kulturne in naravne dediščine naše države;
- enakovredno podporo vsem kulturnim zvrstem, posebej še kulturnemu delu na deželi; – za skupni kulturni prostor vseh Slovencev doma in po svetu.

7. Za socialno varnost in pravični red – zato smo za:

- pravico do celovite zdravstvene oskrbe za vsakogar;
- široko prostorsko dostopnost

zdravstvenih storitev v državnem zdravstvu in privatni praksi po vsej Sloveniji;

- državljansko pokojnino vsem državljanom in državljkam Slovenije po 60. letu starosti;
- možnosti učinkovite prekvalifikacije brezposelnih in odpiranje novih delovnih mest;
- pravično ureditev položaja Karitas in uveljavitev pluralnosti socialnih dejavnosti;
- pravico do brezplačne izobraževanja vsaj za osnovni poklic.

8. Za socialno tržno gospodarstvo – za:

- ustanovitev nmanjših in srednjih podjetij, ki preživijo vse krize in odpravljajo brezposelnost;
- zakonodajo, ki širokogrudno podpira obrtnike;
- takojšnje sprejetje pravične lastninske zakonodaje;
- preprečevanje divje privatizacije in nemoralnega, kriminalnega lastninjenja (by-pass firme...);
- razvoj okolju prijaznega turizma.

Nadaljevanje na str. 41

Krščanski demokrati na Raki

Za napredek kraja, tudi kulturni

Krajevni odbor Slovenskih krščanskih demokratov na Raki je imel 24. oktobra v Bonovi gostilni letni zbor svojih članov. Pregledali so dosedanje delo in sprejeli program za naprej. Zbora so se udeležili tudi Danilo Siter, predsednik Občinskega odbora SKD Krško, Marjan Dvornik, republiški poslanec, član SKD iz Novega mesta, in Franc Černelič, predsednik IS SO Krško.

Predlanskim ustanovljeni krajevni odbor, ki zdaj šteje okoli 50 članov, je med najaktivnejšimi v občini. Preteklo leto je uspešno sodeloval v akcijah zbiranja pomoči za begunce. Spremljali so postopke pri odločanju o lokaciji za sanitarno deponijo na Ravnem in se stalno informirali o krajevnih zadevah. Pomagali so pri izvedbi ekološkega tabora na Raki in ob udeležbi na 3. taboru SKD v Ljubljani poskrbeli za uspešno predstavitev kraja.

Odslej bo njihova prva naloga aktivno sodelovanje v vseh pripravah na decemberske volitve, potem pa še vzpodbujanje dela Kulturnega društva Raka, karitativna dejavnost, rast krajevnega samouprave, ki je po po njihovi oceni sedaj kriva, da Raka vztrajno nazaduje. V program so zapisali še skrb za okolje in kulturno dediščino, komunalno urejanje kraja, izobraževanje članov in šolske mladine. Izvršni odbor, ki bo skrbel za uresničevanje programa, bo po sklepu zbora tak kot doslej, nov bo le blagajnik. V vodstvu odbora bosta torej ostala Jože Cemič, predsednik, in Jože Tomažin, njegov namestnik.

Po zborovanju so udeleženci ostali na družabnem srečanju s prijetnim kulturnim in zabavnim programom.

Na Raki je bilo slovesno

Predvolilno srečanje SKD na Raki, 5. nov. 1992, je bilo pod geslom "Slovenec Slovincu prijatelj".

Začelo se je ob 18. uri z bogatim kulturnim programom ter toplimi mislimi naše povezovalke, gospodične Mojce. Lepo opremljena in okrašena scena v telovadnici OŠ je dala tej prireditvi svojo simboliko. Poslušalcev in gledalcev je bilo okoli 300, in to od 1829 prebivalcev naše KS. Podana je bila kratka demografska in kulturna predstavitev kraja. Goste, predsednika SKD Slovenije Lojzeta Peterleta, predsedniškega kandidata Ivana Bizjaka in Danila Siterja, je pozdravil predsednik KO SKD Raka Jože Cemič. Govorniki so bili Danilo Siter, predsednik OO SKD, Lojze Peterle in kandidat Ivan Bizjak. Predsednik SKD, gospod Lojze Peterle, je izjavil, da se ob tako polni dvorani in sproščenih ljudeh ne boji volitev. Po prireditvi so visoki gostje obiskali še raške trojčke v Bonovem domu. Oboji so bili tega srečanja nadvse veseli.

■ A. L.

Na obisku pri Bonovih: za Peterleta in Bizjaka je skoraj normalno, da jima tak "grif" še ni ušel iz spomina. Na podlagi tega argumenta so njuno pestovanje tudi opazovalci ocenili za nenarejeno. Po tolikih domačih otrocih človeku pač mora priti v kri, da malega kričarja vzame v roke! (Foto: Brigita Perič)

Danilo Siter in Marjan Dvornik, gosta večera, med člani krajevnega odbora z Rake. Prvi je poudaril predvsem dva cilja delovanja krščanskih demokratov: vzpostavitev normalnega dialoga med različno mislečimi na Sloven-

skem ter dosego materialne in duhovne blaginje ljudi. Marjan Dvornik pa je navzoče pozval k množični udeležbi na volitvah; bojkotirati volitve bi po njegovih besedah pomenilo dati prednost drugim.

Krški člani SKD so svoj program predstavili na tiskovni konferenci: Miloš Kukovičič in Danilo Šiter

Nadaljevanje s str. 40

zma v vseh različnih oblikah;
– gospodarski sistem, ki vsakemu zaposlenemu zagotavlja pravični osebni dohodek.

9. Kmetu veljavo in pravično ceno dela – zato smo SKD za:

- pravično vrednotenje kmečkega dela in izenačevanje njegovega družbenega položaja s položajem drugih skupin družbe;
- preprečevanje nekontroliranega uvoza živil ter stalen sistem intervencij v kmetijstvu, vključno s cenejšim gorivom za kmetijske obdelovalne stroje;
- za programirano usmerjanje in razvoj kmetijstva;
- za ureditev panožnega zastopstva kmetijstva in stanovskega zastopstva kmetovalcev ter podporo ustanavljanju pravih kmečkih združenj;
- realno ocenitev škode, ki jo je kmetijstvo utrpelo ob letošnji suši in raznovrstne ukrepe za ublažitev te škode;

- podporo mladim družinam, ki prevzemajo kmetije;
- podporo kmetijam in kmečkim družinam v hribovitem svetu in drugih področjih s težjimi obdelovalnimi pogoji.

10. Za ugled Slovenije po svetu. SKD smo edina slovenska stranka, ki je polnopravni član kar dveh evropskih združenj strank (Evropske krščanske demokratske unije in Evropske demokratske unije) in ima najbolj razvejane mednarodne stike. Povezuje pa tudi Slovence po vsem svetu in jim posveča še posebno skrb. Oboje je bistveno pripomoglo k priznanju Slovenije. Zavzemali pa se bomo tudi za trajni mir, prenehanje vojne in dobrososedske odnose in še posebej za izboljšanje odnosov z Republiko Hrvaško. Pri mednarodni skupnosti bomo zastavili ves svoj politični vpliv za doseg pravičnejše porazdelitve begunskega bremena.

Zaključek obiska Posavja v polni veliki dvorani Kulturnega doma v Krškem. Po razgovoru z občinstvom še družabno srečanje in izmenjava daril, tako kot povsod drugod v krajevnih skupnostih. Na Raki sta npr. dobila kovinski vazi, težki po 3,5 kg, izdelek Franeta Tomažina s Smednika.

SLOVENIJA ZDAJ! Predvolilni razglas SDP Slovenije

DRUGI DEL

Razvojna uspešnost nima fige v žepu

Na svetu je malo gospodarstev s tolikšnim upadanjem proizvodnje, kakršno beležimo v našem gospodarstvu. Zaostrene, če ne že kar kritične gospodarske in socialne razmere zato terjajo temeljit razvojni preobrat. Siti smo namreč obljub, da bo bolje, ko pa je vsak dan slabše. Zato potrebujemo sodobno strateško gospodarsko in razvojno usmeritev ter v svet usmerjene konkurenčne programe, brez katerih ni in ne bo ne domačih ne nobenih tujih vlaganj. Pogoji za to pa so:

- **ozdravitev slovenskega bančnega sistema**, ki zdaj ni brezobziren le do varčevalcev, temveč do slovenskega kapitala nasploh; s tako imenovanimi kontaminiranimi-onesnaženimi krediti vzdržuje bolni del gospodarstva, medtem ko kapitala za zdravi del gospodarstva primanjkuje in je zanj predrag;
- **ureditev denarne politike**, ki bo temeljila na trdnem domačem denarju in ne na inflaciji;
- **hitro in pravično končana lastninska preobrazba**, ki mora zagotoviti uspešno delovanje podjetij na eni in ščititi pravno in imovinsko varnost delavcev na drugi strani; preveč je bilo razlaščenec, toda tudi novih hlapcev Jernejev ne potrebujemo;
- **ureditev sodelovanja zaposlenih** pri upravljanju podjetij in zavodov;
- **ureditev vprašanja javnega dolga**: javni dolg je potrebno natančno opredeliti in se odločiti, kaj sodi vanj; treba je torej ugotoviti, komu in koliko dolguje država, nato pa odplačevanje teh dolgov zagotoviti z vsakoletnim proračunom;
- **nagla in urejena strnitev zakonodaje** po evropskih kriterijih; tako raztrgana, kot je zdaj, ne more biti dolgo brez velike škode in številnih zlorab;
- **socialni pakt** kot prehodni državni dogovor oziroma pogodba, s katero se bodo delavci, delodajalci in država dogovorili, da za določeno, vnaprej dogovorjeno obdobje, ne bodo zviševali

svojih dohodkov oziroma cen,
– **proračunska politika**, ki bo zagotavljala dovolj visoke pomoči tistim, ki pomoč potrebujejo;
– **splošna usmeritev v izvoz**; premajhni smo namreč, da bi lahko proizvajali le zase;
– **podpora tisti proizvodnji**, ki je na svetovnem trgu najbolj prodorna;
– **podpora takšnemu kmetijstvu**, ki bo omogočalo sodobno kmetijsko proizvodnjo in ki ne bo, tako kot je sedaj, osnova za predrago prehrano; nedopustno je, da prehrana predstavlja več kot 50 % celotne družinske porabe v večini družin;
– **zmanjševanje izdatkov za klasično državno upravo** in reprezentanco, pa tudi za vojsko in policijo; začasno povečanje teh izdatkov, povezano z nastajanjem nove države, je treba pokriti z začasnimi namenskimi davki;
– **odločno pretehtane in sistematične naložbe** kot ključni dejavnik oživljanja gospodarske rasti; ker pa le učinkovite investicije zagotavljajo dolgoročno gospodarsko rast, jih je potrebno povezati s spodbujanjem in z razširitev podjetništva, kajti predvsem podjetništvo je tisto, ki lahko v trenutku zagotovi učinkovito investiranje;
– **pazljivo in občutljivo ohranjanje** vseh nekdanjih in navezovanje novih gospodarskih vezi – še posebej z vzhodno Evropo in z republikami nekdanje Jugoslavije; nihče ni tako reven, da z njim ne bi bilo mogoče trgovati;
– **nagla in učinkovita prenova cest in železnic**, še posebej v tako imenovanem slovenskem "križu", ter razvoj telekomunikacij.

Razvojni preobrat in dolgoročno gospodarjenje se bosta morala opirati na dovolj znane, pa prezanemarjene prednosti slovenskega gospodarskega in kulturnega prostora: zgodovinsko pridobljeni, a žal deloma že zapravljeni odnos do dela kot pomembne civilizacijske in razvojne vrednote, vestnost, iznajdljivost in poštenost tega dela, znanje, vsesplošna odprtost, dosežena stopnja gospodarske in zlasti industrijske razvitosti, ugodna pro-

metna lega, lepota pokrajine s turistično tradicijo in izkušnje ter poznavanje jezikov na sedaj zelo aktualnih vzhodnoevropskih trgih.

Odprta vrata, trden predpražnik in hitra metla

Pri vsem, pri davkih, carinah, uvozu-izvozu, naložbah in načrtovanju prej in slej ostaja naše temeljno vodilo: Slovenija je veliko premajhna, da bi se mogla brez velikanske škode zapirati za svoje ploteve, in dosti prešibka, da nam ne bi bilo treba nenehno paziti na našo državno, gospodarsko in kulturno suverenost ter samoniklost. Toda četudi je majhnim narodom težje kot večjim, pa moramo svojo majhnost izkoristiti kot prednost. Majhno gospodarstvo je namreč lahko dosti bolj prožno, zato pa tudi prodorno. Potrudimo se in to prednost izkoristimo. To znamo in zmoremo!

Vse to so znane reči, vendar mi mislimo z njimi resno!

Zeleni slovenski dom

Zelo dobro vemo, da bo ob naglem gospodarskem razvoju v največji nevarnosti naš dragoceni prostor, ki so ga naši romantični dedje krstili za "raj pod Triglavom" in naši sodobniki za "sončno stran Alp". Zdaj ga seveda na bomo mogli zavarovati s pripovedovanjem zgod o čistih studencih in svežem zraku, temveč samo z dosledno politiko, ki bo:

- **preprečevala kateremukoli kapitalu**, domačemu ali mednarodnemu, kakršnokoli proizvodnjo na račun obubožanja in umazanja tega prostora, s tem v zvezi pa spodbujala uvajanje novih, okolju prijaznih tehnologij,
- **sistematično odpravljala** dosedanje vire onesnaževanja,
- **podpirala z davčnimi in drugimi olajšavami** vse naravno gospodarjenje, še posebej v kmetijstvu in turizmu,
- **skrbela za temeljito in široko ekološko vzgojo** ter za novo ukoreninjenje potrebe po čistoči in urejenosti življenjskega okolja,
- **oblikovala "čisto" energetiko in promet** ter storila vse za postopno opustitev sedanje jedrske energije,
- **zavarovala tista naravna bogastva**, ki jih Slovenija še ima, in ki bo odprta tudi za naravo samo, ne le kot okolje.

Vidim in gledam zeleno

Predvsem pa se bo proti onesnaževanju borila z razvojem, ne z njegovim zaustavljanjem: samo z njim bo mogoče zagotoviti v novih okoliščinah ohranitev "sončne strani Alp" v njenem naravnem in življenjskem bogastvu.

Ne smemo zapirati oči pred propadanjem dveh tretjin slovenskih gozdov in še manj smemo mižati pred zmeraj večjo množico otrok z boleznimi "degradirane" prostora. Pri tem naj je zelena misel najbližja zaveznica!

Za vidno in prepoznavno Slovenijo

Slovensko naravo in kulturo so nam izročili številni rodovi pred nami in moramo jo izročiti enako bogato številnim rodovom za seboj. To je velikanska odgovornost: ekološka, ko gre za "raj pod Triglavom", in kulturna, ko gre za naš jezik in našo kulturo.

Velika kultura majhnega naroda, in ne obratno!

Ni nas toliko, da bi lahko brez škode pogrešali kogarkoli. Zato moramo imeti take šole, da bo lahko vsakdo razvil svojo nadarjenost, kolikor bo hotel in mogel; takšno raziskovalnost, ki nas bo vključevala v svet in poganjala slovensko gospodarstvo v svetovno konico napredka; in seveda takšno umetnost, podprto z najširšo kulturo, ki nas bo doma in v svetu delala popolnoma prepoznavne. Da ne bomo brezimna provinca, temveč pojem. To pa seveda na gre brez dodatne skrbi; zato je geslo o izključnem prepuščanju kulture tržni potrošnji nesmisel: trg dvomilijonskega naroda ne more biti zadosten niti za gospodarstvo in je še manj za kulturo. Uspehi slovenskega gledališča kažejo, koliko vlaganja je potrebno za prodorno uspešnost, ki pa ob vztrajni moralni, ustvarjalni in gmotni skrbi prej ali slej pride. Majhnemu narodu že tako ni nič podarjeno, v kulturi velja to dvakratno. Predvsem pa je treba kar naprej vedeti, da ni naroda brez lastne kulture, da je narod toliko bolj prepoznaven, kolikor bolj kulturno ustvarjaljen je.

Migam, torej sem

Podobno je s športom, množičnim in vrhunskim. Sijajno je, da ima tako majhen narod 300.000 smučarjev in planincev, skoraj toliko kolesarjev, svetovne vrhunske alpiniste, strelce, kegljače. To ni luksuz, to je izraz življenjske moči, ki ga je treba podpirati z vsemi močmi – po načelu, da je lahko vsaka vas slovensko središče, če v njej živijo in delujejo uspešni in ustvarjalni ljudje. Takšna je tudi najboljša osnova za vrhunski šport. – Razvijati je treba sistem, v katerem bodo vsi imeli možnosti razvoja in jim mej pri tem ne bo postavljala noben uradnik. Sedanja urejenost je presredična, ubija široko iniciativo – treba jo je odpreti, sprostiti.

Za evropsko Slovenijo

Naš prvi program je nastal pod geslom EVROPA ZDAJ! Geslo še velja, povzela ga je večina strank, pri tem pa so zmaličile prenekatero predstavo o evropskosti.

Moderna Evropa ni Evropa surovega prakapitalizma z nemoralnim in brezobzirnim kopičenjem začetnega kapitala – kakor hočejo to uveljaviti številni "olastninjevalci" in si v pravno in moralno razrahljani Sloveniji vsak zase prigrabiti svoj delež nekdanje družbene lastnine.

Ta je v veliki meri plod dela brezštevilnih delavcev, ki jih ni mogoče odpraviti, kot so hlapca Jerneja, pa čeprav s sladkimi besedami o demokraciji. Mi se bomo za demokracijo lastninjenje in takšno denacionalizacijo, ki ne bo povzročala novih krivic, pa tudi gospodarske škode.

Upravljanje kot odgovorno dogovarjanje in soddločanje

Tudi nadaljnje upravljanje ne more biti brez deleža delavcev, brez soupravljanja tistih, ki delajo. Če se je samoupravljanje izneverilo samo sebi, še ne pomeni, da ni treba iskati in uveljavljati novih, boljših, učinkovitejših načinov: prevsem kot nenehno dogovarjanje in soddločanje delodajalcev in delojemalcev.

Sodobne evropske skupnosti soustvarjalci

V smislu evropskosti prav tako vztrajamo pri izročilu protifašizma, iz katerega se je sodobna, demokratična Evropa izvlekla. Slovenci pa smo v najtežjem trenutku zgodovine prispevali pomemben, izviren in samostojen delež. Ne gre samo za stvar ponosa, temveč za trdno zgodovinsko zvezo in zavezo, ki je tudi 45 let drugačne politike ni moglo izbrisati: v sodobni evropski skupnosti nismo prišli in prosjaki, temveč smo njeni zgodovinski soustvarjalci.

Za slovenskih tisoč Ljubljan

In končno je v modernem evropskem duhu vse tisto, kar imenujemo krajevna samouprava, regionalizem, policentrizem ali karkoli že, pomeni pa najširšo demokracijo upravljanja. Ljubljana mora biti trdno slovensko središče, ki bo s sredotežno močjo združevalo ves slovenski politični, gospodarski in duhovni prostor, toda zelo veliko stvari je mogoče bolje urejevati tam, kjer obstajajo – z ljudmi, ki tam živijo in ki jih bolje poznajo in znajo bolje urediti. Evropa ukinja meje, tudi mi jih moramo živeti moramo kot en sam, resnično enoten in učinkovito delujoč, na vse strani odprt narod.

Torej se nam pridružite!

Ne poudarjamo posebej tistega, kar pojejo že ptici po žlebovih – o miru, da smo proti vojni, o solidarnosti, o razsvetljenstvu, o človekovih pravicah in svobodnih, o vsem tem smo že zdavnaj povedali svojo besedo in pri njej ostajamo. Toda vsaka človekova svoboda, sleherni mir, sleherna solidarnost je živ in konkreten problem, vsakokrat znova drugačen. Ni ga mogoče reševati s frazami, temveč samo z učinkovito politično dejavnostjo.

Pridružite se nam, skupaj iščimo rešitve za pomlajeno in prenovljeno Slovenijo!

Volilcem se predstavlja Svobodna stranka – SvS

Na volitvah za državni zbor, 6. decembra 1992, nastopamo s skupno listo: Krščanski socialisti, Delavska stranka Naprej, Svobodna stranka. Delovanje Svobodne stranke – SvS je nenasilno in ustvarjalno. Njeno glavno prizadevanje je v smeri pravične razdelitve ustvarjenega narodovega in svetovnega bogastva ter v smeri svobodnega razmišljanja in svobodnih odločitev svobodnega človeka. Svobodna stranka – SvS je na pobudo državljanov in državljanek Slovenije že izvedla množične akcije za urejenost šolstva, prometne infrastrukture itd.

Posebej želi SvS – Svobodna stranka omogočiti aktivno sodelovanje in afirmacijo v dosednji družbi politično zapostavljenim skupinam: ženskam, revnim in invalidom. Zato ima SvS – Svobodna stranka na svojih kandidatih listah izmed vseh strank največjo zastopanost ženske populacije.

V sodobnem svetu prevladuje v gospodarstvu trg. To je tekma ponudbe in povpraševanja. V tem boju, ki je v kreativnem smislu pozitiven, je treba upoštevati dejstvo, da vsi ljudje v njem ne sodelujejo z enakimi izhodiščnimi možnostmi, zato se Svobodna stranka – SvS zavzema za telesno in duševno prizadete ter za vse tiste, ki si niso mogli ali zmogli pridobiti ustreznega znanja in zaposlitve.

Svobodna stranka – SvS se zavzema za socialno državo, ki temelji na:

- upoštevanju svetovno deklariranih človekovih pravic,
- uravnoteženim davčni politiki, ki omogoča državi in posamični gospodarski razvoj ter trdno socialno moralno hrbtenico,
- konkretnem in ustvarjalnem odnosu med nosilci kapitala in sindikati,
- državnem lastništvu nad očitnimi monopoli,
- brezplačnem zdravstvu in šolstvu,
- državi podpori vsem človekoljubnim organizacijam, ki pomagajo marginalnim skupinam in ljudem v stiskah in skrbijo zanje,
- zaščiti državne in kulturne dediščine.

Program in delovanje Svobodne stranke – SvS sta namenjena vsem slojem in vsem ljudem dobre volje; zato pričakujemo na volitvah množično podporo naših članov, simpatizerjev in ostalih državljanov Slovenije. Volilkam in volilcem pa obljublamo, da bomo izpolnili njihova pričakovanja, saj bomo pri oblikovanju vlade angažirali vse najposposnejše in najbolj poštene ljudi ter osebno poštene ljudi iz Svobodne stranke – SvS, tako iz domovine, kot tudi iz zamejstva, pa tudi druge posameznike, ki se bodo sposobni predstaviti s kakovostnimi programi.

Ne bodite malodušni do volitev!

Pridite kot svoboden človek, svobodne misli in svobodne odločitve!

■ Mi hočemo, mi zmoremo
Svobodna stranka SvS

Stranka krščanskih socialistov se predstavlja

V tem kratkem pismu se vam želimo predstaviti, saj nameravamo v kratkem ustanoviti občinske podružnice tudi v krški občini in Posavju. Stranka krščanskih socialistov (SKS) izhaja idejno iz krščansko-socialnega gibanja, ki ga je na Slovenskem začel dr. Janez Evangelist Krek. To gibanje odločilno prispeva h gospodarski in politični okrepitvi slovenskega naroda pred prvo svetovno vojno in po njej. SKS je nastala po volitvah 1990 iz spoznanja, da nobena od novih strank v novi državi ni postavljala v ospredje svojega delovanja skrbi za tiste ljudi, ki živimo od tega, da prodajamo svoje delo in znanje, in za socialno ogrožene ljudi. V prizadevanjih za politično osamosvojitve Slovenije, čemur je bilo zagotovo potrebno nameniti več naporov,

so preveč zanemarile gospodarska in socialna vprašanja. Zaradi prestižnih strankarskih interesov so dopustile, da se nam je gospodarstvo že skoraj sesulo, da je veliko preveč ljudi ostalo brez dela, da naši mladi strokovnjaki ne najdejo dela doma in, kar je, dolgoročno gledano, nemara najhujše, da naše nacionalno premoženje nekontrolirano in nezakonito prehaja v roke domačih spekulativcev (ki so bili v glavnem privrženci prejšnjega režima in ki ta kapital praviloma nalagajo v tujino) in tujcev. Na ta način se nezadržno spodkopavajo temelji naši politični samostojnosti in narodni samobitnosti. Mi pa se zavzemamo:

– za takšno lastninjenje, da se bo ohranila in v bodoče okrepila gospodarska moč našega naroda; za socialno tržno gospodarstvo, v katerem bo država na osnovi široke solidarnosti vseh državljanov prevzela odločilni del skrbi za socialno ogrožene (za socialno državo torej);

– za polno in učinkovito zaposlenost, za razvoj zlasti domačega podjetništva in združništva, za usklajen razvoj podeželja in mest. Poudarjamo dostojanstvo vsakega človeka in na tej osnovi pravico do dela in samoupravljanja, brezplačno temeljno izobraževanje, odločilno vlogo družine za zdrav razvoj družbe, odločilni pomen lastnega znanja ter kulture in narodne identitete. Nismo proti temu, da posamezniki postanejo bogati, če je to plod njihove prizadevnosti in sposobnosti, nasprotujemo pa bogatenju s pomočjo spekulacij, prevar in izkoriščanja drugih.

Z izrazom "krščansko" poudarjamo zavezanost krščanskemu etosu in se navezujemo na slovensko krščansko socialno izročilo ter sodobna spoznanja in prakso socialno usmerjenih kristjanov po svetu.

Na volitvah bomo nastopili skupaj z Delavsko stranko Naprej iz Idrije, ki nadaljuje tamkajšnje tradicije delavskega gibanja, in Svobodno stranko, ki se zavzema predvsem za pravično delitev ustvarjenega bogastva in svobodo mišljenja.

Ob brežiškem občinskem prazniku:

Oktobrske nagrade po enoletni prekinitvi

Brežiška občina slavi svoj praznik 28. oktobra. Takrat podeljujejo svojim najzaslužnejšim občanom tudi priznanja, ki so jih poimenovali kar "oktobrske nagrade". Lani teh priznanj niso podelili, letos pa so jih, in sicer na slavnostni seji skupščinskih zborov 27. oktobra.

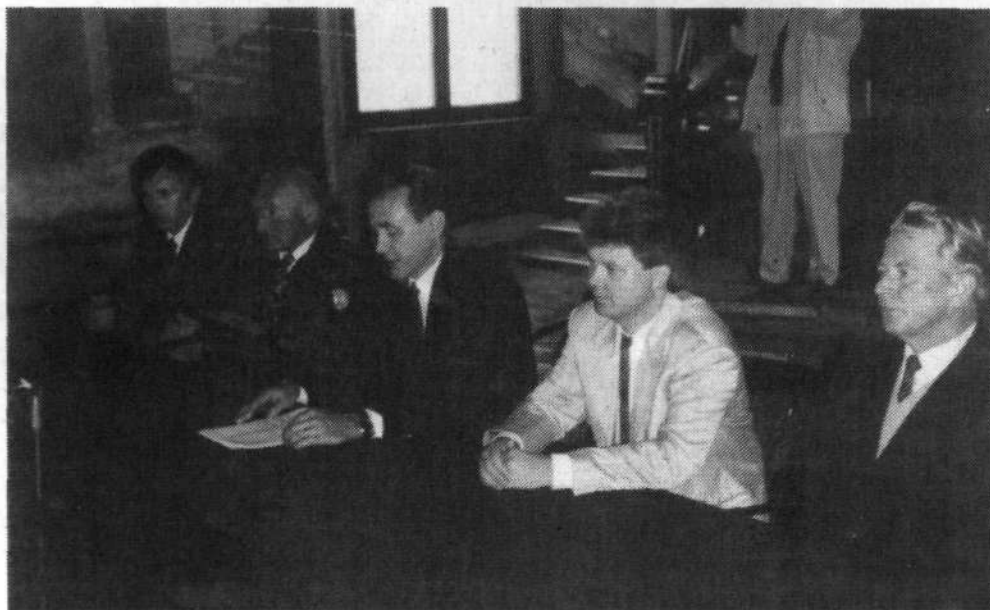
V času, ko je še vsem živo v spominu lanska vojna in genocid, ki se še vedno nemoteno dogaja v nekdanjih republikah pokojne Juge, imajo

zgoščena. Pri takem stanju gospodarstva je nesprejemljivo, da skušamo z obstrukcijami nadomestiti pomanjkanje argumentov in strokovnosti. Če bo potrebno, odpihnimo prah s starih učbenikov, samo da se ognemo podobnim pastem, v katere smo se že pustili ujeti," je opomnil predsednik brežiške skupščine Teodor Oršanič.

Zbrane je pozdravil tudi **predsednik predsedstva Slovenije, Milan Kučan**, ki je bil povabljen že na lansko praznovanje, pa se ga ni mogel udeležiti. Poudaril je, da po vsakem prepiru pride nov dan, ko moramo živeti in sodelovati. Zato žalitve in ponižanja ne dajejo dobrega spričevala o narodovi zrelosti. Zlasti je to pomembno ob tem, ko veliki naporu obeh vlad ne morejo dovolj hitro

seveda tudi besede **Teodorja Oršaniča, predsednika skupščine**, predvsem opominjajoč pridih in so veliko manj spominsko-slavnostne. Nemški rajh je hotel utrditi svojo južno mejo z NDH in je zato izselil 80 % (40.000) prebivalcev Posavja. Na njihovo mejo je priselil čiste nemške družine, da bi tako zavaroval Vindišerje in Štajerce pred slovansko nevarnostjo. Temu načrtu so se uprli mladi fantje Brežiške čete, in sicer v času, ko je bila Nemčija zmagovalec na evropskem bojišču. Zaradi izdaje domačinov so jih uničili že v mesecu dni, zato naj ob vsem tem dogajanju velja upoštevati opomin, naj ne bomo trmasti in ne skačimo drug drugemu v hrbet vedno in povsod, ker se bomo tako samo izpraznili pred svetom in zgodovino.

"Naj nas ne zavede to, da je bila do Slovencev zadnje čase zgodovina milostno

Delovno predsedstvo slavnostne seje zborov je vodil podpredsednik brežiške skupščine Borut

Mokrovič (v sredini), poleg pa so še: Jože Blažinč, Zvonko Krulc, Tinko Lubšina in Ivan Ži-

vič. Delegacija skupščine je položila venca in se poklonila spomenu padlih borcev Brežiške čete in teritorialca Jerneja Molana.

in učinkovito zagotoviti vsega, kar bi potrebovali ljudje. Kljub temu pa je treba dosežene rezultate vendarle priznati.

Spopasti se bo treba tako s problemom 100.000 nezaposlenih, z nekaj generacijami mladih, šolanih ljudi, ki čakajo na zaposlitev. Hkrati pa se moramo zavarovati pred nevarnostjo, da nas kupijo tujci. To je prioritarna naloga vsake vlade, ne glede na njeno barvo, in tej nalogi

se ne moremo izogniti. Ne sme biti opravljena samovoljno, opreti se moramo na strokovnjake, ki jih imamo dovolj. Ni naloga politike, da ljudem življenje otežuje, ampak jim ga mora olajšati. Za to, da bo boljše nam in našim otrokom, je treba motivirati ljudi, ves narod. Slovenci zmoremo veliko, in to smo že dokazali. Sedaj za Evropo zaostajamo veliko, celo za državami, ki smo jih nekoč prekašali. Za to se ne smemo

izgovarjati na velike naloge, ki so nam bile naložene. Zastaviti si moramo maksimalne ambicije, ne smemo ostati v povprečju. Če naj to dosežemo, moramo pritegniti k sodelovanju vse sposobne ljudi in se moramo nehati deliti po kakršnem koli merilu.

O pisateljskih dvo- in mnogobojih, ki so zadnji čas preplavili Slovenijo, pravi Kučan, da že zaradi narodove higiene ni dobro, da že dan po veliki bitki skušamo

zmanjšati prispevke posameznikov in spreminjati interpretacijo zgodovine. Čim več moramo storiti za to, da bo naša država prvič socialna država, sposobna spodbujati in razvijati podjetniškega duha, da bo bogata dežela bogatih ljudi. Za to je narod mogoče mobilizirati, odločilno pa mora biti samo znanje in pripravljenost sodelovati v velikem projektu Evropa prihodnosti.

Oktobrske nagrade

Oktobrske nagrade in priznanja občine Brežice podeljuje Skupščina občine Brežice za posebne uspehe in dosežke na družbenoekonomskem, političnem, znanstvenem, tehničnem, kulturnem in drugih področjih ustvarjalnosti in dela, ki imajo poseben pomen za razvoj in napredek občine Brežice, ter za izredno uspešno delovanje na vseh področjih družbenega dela. Oktobrske nagrade in priznanja občine Brežice v letu 1990 in 1991 niso bile podeljene.

Vsi trije zbori SO Brežice pa so na skupni seji 22. oktobra 1992 sklenili podeliti tri oktobrske nagrade:

Anton Komočar, obrtnik iz Krške vasi, ki se ukvarja z montažo plinskih instalacij in zaščito kovin, je prejel oktobrsko nagrado za leto '92 za uspešno in inovativno delo na področju montaže plinskih instalacij, zaščite in vzdrževanja strojev, opreme in tehničnih materialov ter za prizadevno delo v združenjih obrtnikov.

Dr. Vanda Kostevc-Zorko, po poklicu zdravnik internist, je prejela oktobrsko nagrado za uspešna dolgoletna strokovna in organizacijska prizadevanja v boju proti sladkornim boleznim v brežiški bolnišnici in v Posavju. Poleg ostalega je spoznala tudi potrebo in utemeljenost delovanja Društva za boj proti sladkorni bolezni, zato gre njej zasluga za njegovo ustanovitev v Posavju in za njegovo oživitve leta 1990. Ob 35. obletnici prvega društva diabetikov v Sloveniji je dr. Zorkova prejela zlato plaketo Zveze društev Slovenije za boj proti sladkorni bolezni.

25. območni štab TO Brežice je prejel priznanje občine Brežice za odločno in uspešno izvedene naloge pri osamosvajanju in obrambi suverenosti Republike Slovenije. Uspešna prizadevanja brežiškega štaba TO so se pričela že pred vojno, ko je njegov takratni poveljnik, rezervni kapetan OŠTO Mitja Teropšič, uspešno preprečil predajo slovenskega orožja cerkljanski vojašnici. Sicer pa je bilo v času vojne na območju brežiške občine pet kriznih žarišč, v mestu Brežice se je nahajalo veliko članov Jugoslovanske armade, člani 25. območnega štaba pa so sodelovali tudi v vojaških operacijah v Krakovskem gozdu.

Priznanje občine Brežice je iz rok Teodorja Oršaniča prevzel sedanji poveljnik 25. območnega štaba TO v Brežicah, podpolkovnik Ernest Breznikar, ki je med vojno vodil še štab v Krškem in tudi operacije na ozemlju te občine.

Policijska postaja

Brežice je prejela priznanje občine Brežice za odločno in uspešno delo pri varovanju ljudi in premoženja, javnega reda in miru ter meja Republike Slovenije v času osamosvajanja in obrambe suverenosti.

Priznanje za Policijsko postajo Brežice je iz rok župana prevzel njen komandir Ivan Plohl.

Mitja Teropšič

Dragutin Križanič

Profesor Križanič in njegova žena sta s pevci MePZ bratov Milavcev sodelovala tudi na seji, posvečeni občinskemu prazniku.

Pred slavnostno sejo brežiške skupščine, posvečeno občinskemu prazniku, so v gradu odprli razstavo o ukradenih otrocih. Razstava je bila pred tem postavljena v Celju. Obakrat jo je odprl predsednik Kučan.

Prof. Dragutin Križanič

je prejel oktobrsko nagrado za uspešno delo na področju amaterske kulture, za dosežke v razvoju zborovskega petja in tamburaške glasbe. Leta 1983 je prevzel vodenje Moškega pevkega zbora bratov Milavcev, zakonca Križanič pa sta nato oba ustanovila še mešani zbor. Ravno toliko časa je Dragutin Križanič tudi mentor tamburaške sekcije v Prosvetnem društvu "Oton Župančič" v Artičah, ki je v letih svojega delovanja požela kar nekaj priznanj tudi na ravni nekdanje Jugoslavije.

Tekmovanje gasilcev v Sevnici

Moštvo iz Jutranjke najboljše

Sevniški Stilles je 23. septembra gostil tekmovanje industrijskih gasilskih društev. Srečanje, že štirinajsto po vrsti, so organizirali ob Mesecu požarne varnosti in se ga je udeležilo sedem ekip. Zbrane sta ob pričetku pozdravila direktor Stillesa, pokrovitelja, Lojze Ratajce, in Tone Koren, predsednik Gasilskega društva Sevnica ter podpredsednik Gasilske zveze Slovenije. Tekmovalci (med njimi je bila tudi ena ženska ekipa) so se pomerili v taktični vaji z motorno brizgalno – z odvzemanjem vode iz hidranta, v poznavanju gasilnih aparatov in vezanju vozlov.

Najboljša je bila ekipa Industrijskega gasilskega društva Jutranjke z 938 točkami (na fotografiji), drugi so bili gasilci Jugotantina (936), tretji iz Stillesa (934), četrti iz Lisce (920), peti

iz Industrijskega gasilskega društva Kopitarne (905) in šesti iz IGE Implet, Dolnje Brezovo (879 točk). Ženska ekipa iz IGE Lisce Krmelj je dosegla 892 točk. (Foto: Cf)

Občinski praznik v Sevnici

Občina Sevnica slavi svoj praznik 12. novembra, v spomin na uspešno akcijo skupine partizanov, ki je na ta dan leta 1941 rešila skupino političnih zapornikov iz sodnih zaporov v Sevnici.

Program prireditev ob občinskem prazniku se je začel že v ponedeljek, 9. novembra, z nogometno tekmo za občinski pokal in z otvoritvijo likovnih razstav, ki nosita naslova: "Posavski likovni utrinek" in "Ex tempore Impoljca '92". Razstavi bosta na ogled v Domu upokojujencev in oskrbovancev Impoljca. V torek, 10. novembra, je bilo v zadružnem domu na Bučki ekipno in posamično hitropotežno šahovsko tekmovanje za pokal Milana Majcna.

V sredo, 11. novembra, gosti Sevnica predsednika predsedstva Republike Slovenije Milana Kučana, ki bo najprej obiskal sevniško Lisco, nato se bo (ob 11. uri) kot slavnostni govornik udeležil otvoritve Doma upokojujencev in oskrbovancev Impoljca, ob 15. uri pa bo obiskal še kmetijo Ivana Peterlina na Štritu pri Bučki.

Slavnostna seja zborov sevniške občinske skupščine podelitvijo občinskih priznanj bo ob 16. uri v Zadružnem domu na Bučki (te se bo predsednik Kučan udeležil kot gost), ob 17. uri pa bodo v tamkajšnji osnovni šoli odprli še razstavo o izgnancih. Milan Kučan bo svoj obisk v sevniški občini zaključil na srečanju s krajanji Bučke.

V četrtek, 12. novembra, bo v kulturni dvorani sevniškega Gasilskega doma gostovalo Slovensko mladinsko gledališče iz Ljubljane s predstavo "Noč gostov". V isti dvorani bo v petek, 13. novembra, okrogla miza na temo "Zdravstveno zavarovanje v luči nove zakonodaje". Tu bo gost direktor Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Franc Košir. Člani Gasilskega društva Bučka bodo v soboto, 14. novembra, prevzeli svojo novo gasilsko cisterno in skupaj z ostalimi pripadniki občinske gasilske zveze iz Sevnice prikazali gasilske veščine, tudi večerno veselico pri Zadružnem domu na Bučki. Na Bučki bo tudi nedeljski promenadni koncert Delavske pihalne godbe (ob 10.30) in (ob 11. uri) seja Območnega zbora izgnancev, kjer bo slavnostni govornik predsednik Skupščine Slovenije dr. France Bučar. Udeleženci seje predvidevajo tudi komemoracijo pri spomeniku na

Bučki in ogled spominske razstave o izgnancih, ob 13. uri pa se bodo člani njihovega upravnega in izvršnega odbora srečali s predsednico SO Sevnica Bredo Mijovič in predsedniki skupščin Brežice, Krško, Laško in Novo mesto. V cerkvi na Bučki bo v nedeljo 15. novembra ob 14. uri nastopil tudi mešani pevski zbor iz Brestanice, medtem ko je v tednu prireditev v izložbi sevniške železnine postavljena razstava pod naslovom "V občini Sevnica vodimo skrb za duševno prizadete", ki sta jo pripravila Osnovna šola Anc Gale in Društvo za pomoč duševno prizadetim osebam.

Priznanja občine Sevnica za leto 1992

GRB občine Sevnica bo prejel Dom upokojujencev in oskrbovancev Impoljca za 40 let obstoja, dosežke in napredke, ki so po strokovni plati cenjeni v celotnem slovenskem prostoru.

PRIZNANJE Dušana Kvedra-Tomaža bodo prejeli:

- Gasilsko društvo Bučka za 65. obletnico uspešnega prostovoljnega delovanja,
- Simona Jakš za vsestransko dolgoletno ustvarjalno in prostovoljno delo v OO RK, krajevni skupnosti, društvih idr.,
- INPLET Dolnje Brezovo za 10. obletnico obstoja in visoko kakovostno proizvodnjo izdelkov, ki so priznani doma in v svetu.

MEDALJE Dušana Kvedra-Tomaža bodo prejeli:

- Franc Liberšar za uspešno sodelovanje pri razvoju in pridobitvah KS Bučka,
- KUD Bučka za prizadevanja na področju kulturnega življenja in dela v krajevni skupnosti,

– **Martin Žnidaršič** za dolgoletno humano delo v gasilski organizaciji,
 – **Franč Švab** za uspešno delo na področju razvoja obrti in širše družbeno udejstvovanje,
 – **Silva Fric** za uspešno delo na področju razvoja obrti,
 – **Franč Čuber** za aktivno delovanje in prizadevanje za uveljavljanje pravic upokojujencev in starejših občanov,

– **Jože Žibert** za aktivno in uspešno sodelovanje pri pridobitvah v krajevni skupnosti Studenec ter za dolgoletno družbeno udejstvovanje na raznih področjih,
 – **Fanika Zemljak** za aktivnosti in uspehe na področju pomoči duševno prizadetim in njihovim svojcem,
 – **Drago Perc** za izjemne uspehe na področju raketnega modelarstva.

■ m.v.

Turistična ponudba naj bo "v kompletu"

V soboto, 24. 10. 1992, je Liberalno-demokratska stranka v Sevnici organizirala razgovor z ministrom za turizem g. mag. Janezom Siršetom o turizmu na podeželju in možnostih do sedaj nerazvitih okolij. Razgovora so se udeležili prvaki LDS, kmetje, ki želijo graditi turistično ponudbo, zasebna turistična agencija, kmetijska svetovalna služba in turistični delavci.

Poleg več konkretnih informacij o možnostih ministrstva, da bi sofinanciralo projekte in organizacijo izobraževanja po posameznih projektih in področjih turistične dejavnosti, je beseda tekla tudi o nujnosti integralne turistične ponudbe. Pri slednji so ugotovili, da je nujno med seboj povezati vso možno turistično ponudbo: tako društva vinograd-

nikov, ribiške in lovske družine kot športne klube, ki se ukvarjajo z zmajarstvom in jadrnim padalstvom na Lisci, ter turistične kmetije in prezentacijo kulturnih znamenitosti in prireditev. Vse

segmente je potrebno organizirati tako, da so po sistemu lego kock primerni za sestavljanje v programske pakete, ki bi lahko zadovoljili še tako zahtevnega posameznega gosta kot skupino.

Za organizacijo takšne ponudbe je seveda potrebno veliko znanja in organizacijskih izkušenj, ki jih bo ministrstvo za turizem razvijalo in pospeševalo skozi mrežo podjetniškega svetovanja s posebej za to usposobljenimi organizatorji.

V dvournem razgovoru je minister Sirše vlil turističnim zanesenjakom novega optimizma in posredoval sveže informacije ter usmeril dejavnost LDS v Sevnici in v skupščini občine posebej v nove aktivnosti tudi na področju turistične ponudbe podeželja in integracije vseh možnih turističnih ponudb Sevnice.

■ Julij Jeraj,

LDS – Občinski odbor Sevnica

ŠAHOVSKI KOTIČEK

2. državna liga – vzhod

V nedeljo, 25. oktobra, se je začelo tekmovalje v 2. državni ligi – vzhod. V ligi sodeluje 12 ekip: Rudar Trbovlje, Velenje, "Milan Majcen" Sevnica, Lipa Šentjur, Krško, Fužinar Ravne, Malečnik, Fram, Impol Slov. Bistrice, Zagorje ob Savi, Hoče-Ledinek in Muta. Zmagovalec tekmovalja se uvrsti v prvo državno ligo.

V prvem kolu so bili doseženi naslednji rezultati: Rudar – Malečnik = 4,5 : 1,5. Fram – Velenje = 3,5 : 2,5. Sevnica – Impol = 5 : 1. Zagorje – Šentjur = 2,5 : 3,5. Krško – Hoče = 4 : 2. Muta – Fužinar = 2,5 : 3,5.

Ekipa ŠK Krško je gostila ekipo Hoče-Ledinek iz Maribora. Dvoboj je odprl gospod Danilo Siter, ki je tudi naredil prvo po-

tezo. Dvoboj je potekal v prijateljskem vzdušju. Ekipa ŠK Krško je igrala v naslednji postavi: Marjan Božič, Tomaž Žnidaršič, Andrej Cerjak, Aleš Volčanšek, Smiljana Jurečič in Toni Kos.

Tekmovalje v krški šoli

V OŠ Jurija Dalmatina Krško je ŠK Krško v četrtek, 5. 11. 1992, organiziral šolsko tekmovalje za starejše pionirke in pionirjev. Med pionirkami sta si prvo mesto razdelili Katja Rostohar in Razija Ahmatović, tretja pa je bila Cerletova. Med pionirji pa je bil vrstni red naslednji: 1. Robi Volčanšek, 2. Želimir Pavlovič in Miško Sebanec, 4. Haris Redžić, 5. Robi Pangrič, 6. Kopirovič, 7. Mujakič, 8. Čelan,

9. Sušak, 10. Drobnič in Zupančič, 12. Janc, 13. Žitnik, 14. Šeško itd.

■ M. B.

Za bistro glave

1. Beli na potezi, mat v treh potezah.

Rešitev iz prejšnje številke

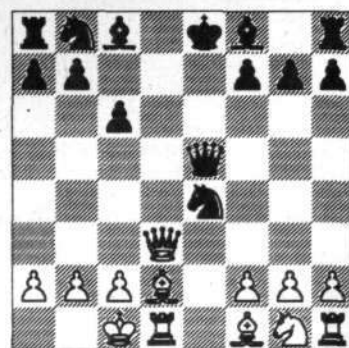
1. Db5 – Db5, 2. c8D – Kf7, 3. De6 – Ke6, 4. Sc7+ . Beli vzame damo in ostane s skakalom več.

1. Ta8+ – Ka8, 2. Da1+ – Kb8, 3. Da7+ – Ka7, 4. Sc6+ – Ka6, 5. Ta1+ – La2, 6. Ta2+ – La3, 7. Ta3++ .

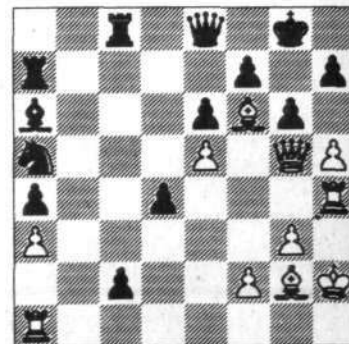
Zbirna lestvica:

8 točk
4 točke
2 točki
2 točki
2 točki

Aleš Volčanšek
Želimir Pavlovič
Toni Kos
Vlado Rokvič
Rade Cerovina

2. Beli na potezi, mat v štirih potezah.

Rezultati drugega kola

V nedeljo, 8. 11. 1992, je ekipa ŠK Krško gostovala v Framu in igrala v naslednji postavi: Marjan Božič, Tomaž Žnidaršič,

Aleš Volčanšek, Andrej Cerjak, Smiljana Jurečič in Toni Kos. Rezervna igralca sta bila Želimir Pavlovič in Hilmiha Ahmatovič, sicer vodja ekipe. Ekipa ŠK Krško je visoko premagala gostitelje.

Rezultati drugega kola Šentjur - Sevnica = 2.5 : 3.5, Fužinar - Rudar = 4 : 2, Fram - Krško =

0.5 : 5.5, Velenje - Malečnik = 3.5 : 2.5, Hoče - Zagorje = 2 : 4, Impol - Muta = 1.5 : 4.5.

Vrstni red po dveh kolih: 1. do 3. mesto: Krško 4 (9.5), Sevnica 4 (8.5), Fužinar 4 (7.5), 4. do 9. mesto: Rudar 2 (6.5), Fram 2 (4), Šentjur 2 (7), Velenje 2 (6), Zagorje 2 (6.5), Muta 2 (7), 10. do 12. mesto: Hoče 0 (4),

Malečnik 0 (4), Impol 0 (2.5).

Posebno je treba poudariti, da je v prvem kolu dobro in borbeno igral Andrej Cerjak, v drugem pa Tomaž Žnidaršič, ki je pokazal, kako se mora igralec boriti za barve svojega kluba.

V naslednjem kolu bo ŠK Krško gostoval v Trbovljah, in sicer v nedeljo, 17. 11. 1992.

POŠTNA TORBA

Lepo je, če nisi sam

Star latinski rek pravi, da dvakrat da tisti, ki takoj pomaga (Bis dat, qui cito dat)

Zdravstveni delavci želimo biti dajalci čim bolj hitrih in kvalitetnih uslug. Pogoji za to so dostopnost nas uporabnikom in obratno, strokovnost in oprema. V želji, da bi našo opremo čim bolj posodobili in s tem naredili naše usluge čim bolj kvalitetne, smo letos vložili za nas velika, za naše potrebe pa majhna sredstva. Nabavili smo dve vrtalki v zobni, posodobili delno zobni laboratorij, nabavili dve novi katri za patronažno službo, dva sodobna EKG aparata ter potrebno opremo za diagnostiko bolezni srca in zvišanega pritiska, dokupili smo iztrošeni del medicinskega instrumentarija za malo kirurgijo. Za zdravnike smo nabavili sodobne stetoskope. Na Senovem smo posodobili telefonsko centralo, z velikimi težavami, a vztrajno posodabljammo gretje na Senovem. Zastavili smo razvoj sodobnega informacijskega sistema v Krškem. Opravili smo nujna notranja vzdrževalna dela na Senovem in v Kostanjevici. Vse to smo naredili z lastnimi sredstvi.

Naš ustanovitelj IS SO Krško nam pomaga pri sanaciji strehe v Krškem ter zunanjih delih na Senovem.

Pri tem moram omeniti še naše donatorje, ki so čutili potrebo, da v teh težkih časih pomagajo naši ustanovi, in ta prispevek je posvečen njim. Bili so trije, in sicer dva krajana in dve delovni organizaciji.

Prvi med njimi je gospod Ivan Majcen iz Prekope, verjetno eden od najstarejših občanov občine Krško. Do sedaj je večkrat pomagal Zdravstveni postaji Kostanjevica. Po njegovi zaslugi je Kostanjevica deležna sodobnega informacijskega sistema. Prispeval je do 2/3 potrebnih sredstev. Za to se mu še enkrat zahvaljujem.

Gospod Plahuta iz Kališevca pri Senovem, na časnem delu v tujini, je imel posluh za potrebe Zdravstvene postaje Senovo in je z donatorstvom gorilnika prispeval k posodobitvi gretja na Senovem. Naj mu bo ta zapis zahvala za njegovo plemenitost.

Zavarovalnica Triglav poleg tega, da nas zavaruje pred nesrečo, z donatorstvom skrbi, da do nje ne pride. Aparat, ki smo ga nabavili z njeno pomočjo, omogoča ponovni zagon v nesreči ustavljenega srca (srčni zastoj, ali električni udar). Ob zahvali si želim, da ga ne bi bilo potrebno nikoli uporabiti.

Naj bo ta skromni prispevek zahvala vsem, ki so nam pomagali v letu, ko ni bilo lahko, pač pa težko in prelomno.

Metalna Senovo je s svojim darilom prispevala k boljši ureditvi čakalnih prostorov na Senovem. Njeno donatorstvo je 18 praktičnih stolov, ki bodo s svojim videzom in funkcijo pomagali, da bo čas čakanja prijeten, seveda pa naj bi ga naše delo čim bolj skrajšalo. V imenu vseh čakajočih se jim zahvaljujem.

Kot sem začel, naj tudi končam s starim grškim rekom: "Ena lastovka še ne pomeni pomladi." Želim pa si, da bi štiri lastovke že bile znaničke neke pomladi, in se jim zahvaljujem za dobroto in pogum, ostale pa pozivam, da se jim pridružijo.

■ Za ZD Krško:
dr. Ladika

Odprto pismo generalnemu direktorju papirnice Videm, g. Rolfu Normanu

Spoštovani!

Če bi še živeli v "gnilem" času socializma, ko smo zaposleni v podjetjih še lahko postavljali kakšna vprašanja v zvezi s podjetjem, ne da bi nam takoj zagrozili z delavsko knjižico, kot se to dogaja sedaj, v času "demokracije", če bi moj sedanjí direktor znal slovensko, kot bi moral verjetno znati npr. švedsko jaz, če bi bil zaposlen na Švedskem, skratka: če bi imel možnost postaviti mu vprašanja, bi se verjetno kar težko odločil, kje naj začnem.

Ne morem, da ne bi govoril o preteklosti, čeprav g. Norman vedno znova ponavlja, da tu ni zaradi preteklosti in da ga ta ne zanima. Večkrat je to menda izjavil samo še Panič. Oba pa pozabljata, da sta na položajih, kakršnih že sta, prav po zaslugi dogodkov v preteklosti.

Zivljenje več generacij Vidmovih delavcev je bilo polno odrekanja, da je Videm postal to, kar je bil, preden ga je majhen krog nespodobnežev spravil tja, kjer se nahaja še sedaj, in kar je pomenil ne samo Posavju in Sloveniji, ampak vsej takratni Jugoslaviji, do "krša", polnega kač, ki se je prav po zaslugi odpovedovanja Vidmovih delavcev razvil v turistično naselje. In potem se najdejo ljudje, ki verjamejo, da so dovolj avtoritativni in poklicani, da se proglasijo za lastnike tudi vsega tega. Da, z lastninjenjem so in bodo težave, vendar dokler nihče od zunaj, z g. Normanom na čelu ni v Videm prišel in vložil niti fیکا, je zaenkrat še last delavcev bolj kot kogarkoli.

Jože Novak; ko smo ga hoteli fotografirati, se je uprl: "Ra- je slikaj tisto - moje ukinjeno delovno mesto!"

Terjatev, ki sedaj daje banki peruti in na podlagi katere si sedaj lasti pravice do Vidma, je nastala po zaslugi oderuških obresti pri upravljanju z denarjem, ki so ga prislužili Vidmovi delavci s prodajo svojih izdelkov (banka pač ni proizvodna ustanova). Morebitnih kreditov, ki so se najemali pod tako neugodnimi in oderuški pogoji, pa niso najemali delavci Vidma, ki sedaj najbolj plačujejo to ceno. Seveda je banki potem lahko odprodati firmo po smešno nizki ceni (kot je bil to primer s TES-om), česar dejanski in pravi lastnik in gospodar prav gotovo ne bi storil. Za nekaj, kar pač ni tvoje, je kakršenkoli denar dobrodošel. Poleg tega pa lastništvo sploh ni v vzročni zvezi z uspešnostjo firme. Ta je izključno stvar vodstva. Še tistemu 20-odstotnemu lastniškemu (?) deležu delavcev se je nekdaj (?) odpovedal v njihovem imenu, da bi si s tem zagotovili delovna mesta. Delovna mesta

so si delavci (v tem primeru TESA) zagotovili že pred desetletji, ko so si zgradili tovarno. Pa pustimo "preteklost"...

Kakšen kapital je (predvidevam da) znanje g. Normana, da ga je prišel "prodajati" na Balkan? Morda mu delam krivico, vendar sem bil vedno skeptičen do strokovnjakov, ki bi se hodili dokazovat npr. v Romunijo ali Albanijo (kar je približno relacija Slovenija-Evropa), poznam pa na drugi strani mnogo Slovencev, ki so se uveljavili v Evropi, Švici ali ZDA, kar je po mojem resničen izizz.

Sedaj si menda prizadeva pridobiti kapital tudi od slovenske vlade, kar je neuspešno poizkušal tudi g. Čargo, vendar bo šlo tudi v tem primeru zopet, tako kot drugih davkoplačevalcev, tudi za moj denar.

In mimogrede, koliko je za to delo plačan? Glede na to namreč, da Videm še ni "olastnjen", se pravi, da je "družben", njegova plača ne bi smela biti skrivnost.

Koliko napora zahteva biti "uspešen" podjetnik, če te država oprosti plačevanja prispevkov, davkov, energije, transportnih stroškov itd., delavce (tiste, ki jih ne poženeš na cesto) pa odpraviš z boni? Kdo v Sloveniji navsezadnje potrebuje takšen Videm, kjer bodo domačini papirničarji na cesti, tujci zaposleni, država pa brez prispevkov in davkov?

Mar gre zgolj za naključje, da vrhunski strokovnjaki s področja papirne industrije, ki se sedaj prav tako, zaposlujejo v Vidmu, izhajajo prav iz njihovih družin? (Sin g. Perssona, na primer.) Je to na Švedskem kaj dednega?

Nadalje, koliko časa meni, da bi še bil direktor ali pa "imel mir v hiši", če bi na Zahodu v dveh, treh mesecih postavil na cesto polovico zaposlenih? Mar strokovnjak njegovega kova ne najde in nima alternative za reševanje presežkov delavcev znotraj podjetja s finalizacijo proizvodnje in npr. s pre zaposlovanjem, kot je to načrtoval prejšnji direktor? Koncentriranje Vidma samo na proizvodnjo celuloze in papirja nas vrača leta nazaj v čas planske proizvodnje določenih količin in ton, zaposlene pa degradira na nivo cenene delovne sile (zamorce). Videm ima znanje in tehnična sredstva, da bi lahko polproizvoda, kot sta celuloza in papir,

zapuščala tovarno v obliki gotovih izdelkov (potiskani papir, nosilne vrečke, kartonska embalaža). Vendar tovrstne oddelke raje odprodajajo, ne vem, v čigavem interesu?

Kje sta že končno tisti njegov "pravi" proizvod in "pravo" tržišče, ki ju vseskozi omenja in kar naj bi rešilo Videm. Je pri devnik "pravi" in odpuščanje delavcev edini program, s katerim je prišel v Videm?

Reševanja presežkov delavcev znotraj sistema (tovarne) bi se očitno tudi g. Norman lahko učil od "zaostalih vzhodnjakov", Čehov, na primer, kot smo lahko videli v TV oddaji OMIZJE.

Koliko članov prejšnjega vodstva namerava postaviti na cesto? Ob prihodu je izjavljal, da zaupa tem strokovnjakom. Se pravi, da je izključni krivec za prejšnje stanje v Vidmu prejšnji direktor g. Čargo? Ali drugače povedano, ti ljudje so bili že prej strokovnjaki, samo stvari so bojkotirali in "zabušavali"?

In, čeprav morda sploh ni pomembno, koliko g. Norman verjame, da lahko zaupa in računa na lojalnost sodelavcev (vodstva), ki so pred njegovim prihodom "grozili", da bodo zapustili Videm, če bodo delavci zahtevali Čarvog odstop, sedaj pa ne samo, da ni nihče odšel, ampak se nenadoma ne zanimajo več toliko za tenis (ki je priljubljena rekreacija prejšnjega direktorja), ampak je zelo poraslo zanimanje za golf, lov in opoldanske solate v tovarniški restavraciji?

Koliko časa meni, da bi bili delavci zadovoljni npr. na Švedskem, če bi polovico plače prejeli v papirju – bonih, za katere lahko nakupujejo le na določenih mestih? Mar je to pogled "zahodnega" menedžerja na demokracijo in osebne svoboščine?

Bo tista peščica ljudi, ki je v Vidmu še ostala, sedaj, ko število zaposlenih ne presega evropskega povprečja, prejemala tudi tako visoke plače kot tisti na Zahodu – seveda poleg vodstva oz. "individualcev", ki so jih imeli že do sedaj?

Potem bi ga vprašal, kako se počuti človek, ki pride iz razvitega Zahoda, kjer vlada neke vrste "blagostanje" (po naših predstavah), ter pri tem številu nezaposlenih, kot je sedaj v Sloveniji, zasede pa čeprav samo eno – delovno mesto domačemu menedžerju oz. direktorju, pa ni po-

membno, ali se piše Čargo ali kako drugače?

Po kakšnih kriterijih se nadalje enemu delavcu ali uslužbenki dopolnijo leta za upokojitve (v vrednosti več deset tisoč DEM) in se ga pospremi še z odpravnino, drugega pa se odpravi z besedami, da bo pač na zavodu počakal tisti dve leti do upokojitve? Kaj menite, kakšna bo osnova za izračun in pozneje pokojnina enega in drugega?

In nazadnje: kakšno je jamstvo in kakšna bo osebna odgovornost g. Normana, če po določenem času njegovo delo ne bo uspešno? Bo samo skomignil z rameni, da pač ni šlo, ter pobral šila in kopita?

Na koncu še "malo osebno" vprašanje: kaj za vruga je v Resi (levi breg Krškega) tako zastrašujoče (morda pogled na tovarno?) za direktorje Vidma, da se tako izogibajo hiši, ki so jim tam ponujene?

Odprto pismo

Spoštovani!

Oglašam se vam zaradi razočaranja naših otrok. Varovanci vrta Kekec na Delavski ulici so bili povabljeni k sodelovanju ob otvoritvi nove Žitove slaščičarne Ajda na CKŽ v Krškem. Skupaj s pevko Romano Kranjčan so nekaj zapeli, poslušali so govore, ki jih odrasli namenljajo sami sebi, tudi takrat, ko v njih zatrjujejo, da jih je sama skrb za otroke, potem pa... Med otroke (premržene od čakanja) so kot "pogostitev" razdelili nekaj štručk pekovskega peciva pa hajdi domov. Vem, da mi je otrok pred odhodom od doma razlagal, da bo dobil tortico in bonbone, in vem, kako so bili on in njegovi vrstniki razočarani ob vrnitvi. Saj ni nihče pričakoval pojedine in tudi otrok so bolj lačne oči kot kaj drugega. Zavzeta tovarišica Joža bi gotovo pomagala organizirati razdeljevanje tako pričakovanih "tort" in toplega čaja ali česa podobnega. Ne bi bil prevelik strošek. V tej starosti se večini otrok celo torta ustavi že pri tretjini rezine, kar pomeni, da bi lahko med tridesetglovo skupino (če jih je sploh bilo toliko) razdelili deset rezin. To po sedanjih cenah predstavlja strošek približno tisoč petdesetih tolarjev. Pa prištejmo še čaj. Na papirnatih

Seveda želim g. Normanu prijetno bivanje pri nas in "miren pogled" ter dober ulov v slovenskih gozdovih.

Toliko zaenkrat. Kaj več o izplačevanju avtorskih honorarjev na tekoče račune, honorarjih takih in drugačnih zunanjih sodelavcev, t.i. individualcih, službenih avtomobilih, osebnih zavarovanjih v tujini za posameznike, ekologiji v zvezi z Vidmom in okolico, kar bi utegnili zanimati slovenske davkoplačevalce in tiste, ki bi še imeli željo vlagati v Vidmovo vrečo brez dna, pa kdaj prihodnjič.

■ Jože Novak

Papirniška 17, 68270 Krško

Dostavljeno: Vladi Republike Slovenije, Ministrstvu za informacije, Ministrstvu za industrijo, Ministrstvu za delo, Gospodarski zbornici Slovenije, IS SO Krško, UO podjetja Videm, Zvezi Svoobodnih sindikatov Slovenije in slovenski javnosti (vsem vodilnim medijem v Sloveniji).

krožnikih, v plastičnih kozarcih, in občutek bi bil povsem drugačen... Domnevam, da ste odrasle, svoje poslovne partnerje, ki verjetno nikoli ne bodo stopili v vaš lokal Ajda KOT KUPCI, povabili na priložnostno, pa čeprav še tako skromno slovesnost. Tudi naši otroci niso ostali lačni – vsaj upam, da ne, ker danes človek več zanesljivo ne ve, kje še imajo za dovolj hrane in kje ne. Le otroško razočaranje je težko pozabiti.

■ Bralka

(Naslov je uredništvu znan)

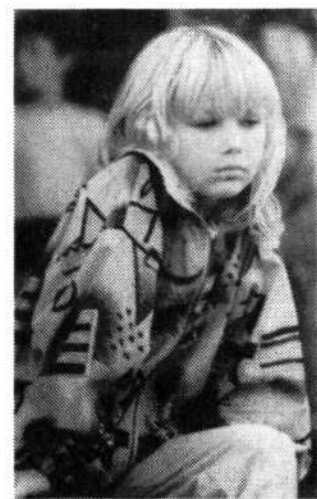

Foto: Črt Čargo

Naravoslovni dan nekoliko drugače

Četrtošolci OŠ Leskovec pri Krškem so pred nekaj tedni že tretje leto zapored preživeli dva dneva v pravi jesenski idili, v hribih. Natančneje: na Gorah nad Hrastnikom. Dvodnevno bivanje v hribih je potekalo po programu, ki smo ga pripravili predhodno, v razgovorih z učenci, sestankih s starši. Osnovni cilj je bilo neposredno opazovanje in spoznavanje narave in življenja v gozdu v tem času. To je bila tudi tema naravoslovnega dneva, ki so ga izvedli učenci, odmaknjeni od okolja, v katerem sicer živijo. Neobremenjeni s čimerkoli so se lahko temeljiteje posvetili naravi, to pa se je zelo dobro pokazalo v meditaciji, opazovanje in doživljanje narave so znali zelo dobro prenesti tudi na papir. Poleg izobraževalnih vsebin pa ima "mini šola v naravi", kot smo jo poimenovali, tudi vzgojne momente. Pri tem je pomembno premagovanje napora, kar je bilo še posebno vidno pri pohodu v deževnem, meglenem vremenu, medsebojno spoznavanje članov skupine, razvijanje medsebojnih odnosov in še in še.

Tako so v športnih igrah učenci pokazali, da so vztrajni in nesebični, saj so znali športno prenesti poraz. Tudi v pripravah na piknik so bili delavni in pripravljeni pomagati. Večer pa je potekal v prijetnem vzdušju, ki so ga popestrile družabne igre in plesi. Pri tem so navdušeno sodelovali vsi. Stavek: "Hočemo nazaj!", ki so ga spontano vzklikali ob vrnitvi na železniško postajo v Krškem, zgovorno pripoveduje o tem, da so bili vsi zadovoljni in srečni, kar pa je tudi zasluga staršev, ki so v pripravah na ta program aktivno sodelovali.

■ Ani Miler-Antolič

Otrokom prijazno šolo

Prvo polovico septembra je bila naša šola še posebej prijetna in zanimiva, saj smo en teden učenci 4. razreda preživeli na morju na Debelem Rtiču.

Težko smo čakali tistega ponedeljka, 14. 9., ki je bil določen za odhod v šolo v naravi. Odpotovali smo z vlakom do Zidanega Mosta, kjer smo prestopili na brzi vlak, ki nas je potem odpeljal proti Kopru. Veselili smo se vožnje, najbolj pa nas je razveselil pogled na morje. Ob prihodu so nam odpeljali prtljago v dom. Tu smo se najedli in

na morju in v naravi smo imeli še rogovca, ki pa vladi drva iz gozda. V vasi nad Krivim, ker je več vrab in svinčev. Rad pomagam, ni prometa in ni se mi treba izogibati avtomobilom.

Moja vas

Moja vas se imenuje Veliki Dol. Leži med dvema hriboma, eden se imenuje Reber, drugi pa Vrh. Obrnjena je proti severovzhodu. Moja vas je raztegnjena in redko naseljena. Moja mamica ni v službi, ampak dela na kmetiji. Očka pa dela v Ljubljani na Čopovi ulici. Rad pomagam. Nimam veliko prijateljev, ker jih ni. Sosedje hodijo vsi v službo. Naša sosedja je trgovka, sosed pa vladi drva iz gozda. V vasi rad živim, ker je svež zrak in imamo živali. Ni prometa in ni se mi treba izogibati avtomobilom.

■ Simon Kovačič,
4. r. OŠ Koprivnica

Pohitite!

Vse dosedanje in bodoče dopisovalce iz šol, društev, klubov ipd. naprošamo, da s svojimi sporočili poskusijo malo pohiteti. Dogodki so najbolj zanimivi takrat, če o njih lahko beremo čim prej po tistem, ko so se zgodili. Nič ni bolj staro kot star časopis, pravimo. Naš sicer izhaja bolj poredko, kljub temu pa se dogodki, stari več kot mesec dni, tudi vanj ne prilegajo najbolje. Pohitite torej za kakšen teden. To ne pomeni nič več dela, bo pa bolje za vas in za nas!

se takoj odšli kopat. Vsak dan smo si ogledali kakšno zanimivost, preučevali podnebje, zelišča, grmovnice in raziskovali življenje v morju. Z majhno barko smo se odpeljali tudi v Piran. Tam smo videli kip slavnega violinista Tartinija. Ogledali smo si tudi piranski akvarij, kjer smo poleg rib videli ogromno želvo. Šola v naravi ni bila samo zanimivo, razigrano doživetje, ampak je bila tudi koristna, saj smo vsi neplavalci vsaj za silo splavali in se naučili spretnosti ožnje s kanujem. Pozabili pa tudi tu nismo na žogo, saj smo na ogromnih igriščih igrali nogomet, odbojko in boj med dvema ognjema.

Prekmalu je prišel čas za odhod. Vsi veseli smo pospravili svojo prtljago in se z vlakom vračali proti domu. Srečni, zadovoljni, polni novih doživetij se še vedno spominjamo ob morju preživetih dni in na tistem upamo, da se bodo dnevi tako prijetne šole še kdaj ponovili.

■ Učenci 4. razreda
OŠ Koprivnica

Krčani na krosu za pokal Dela

Najboljši z občinskega tekmovanja v krosu so se udeležili tekmovanja občinskih reprezentanc za pokal Dela, ki je bilo 17. oktobra v Velenju. Kljub slabemu vremenu je tekmovalo 42 občinskih reprezentanc, med katerimi smo osvojili dobro 12. mesto.

Po posameznih kategorijah smo dosegli naslednje rezultate: **Mlajši dečki A (letnik 1980)** – 1000 m. Med 106 tekmovalci je bil Tomaž Kuhar 42. in Gorazd Divjak-Zalokar 49. Ekipno sta bila 22. **Mlajše deklice A (letnik**

1980) – 1000 m. Startalo je 100 tekmovalk, med njimi je zelo dobro tekla Rebeka Dremelj in osvojila 3. mesto, Mojca Čargo je bila 22. Ekipno sta osvojili 4. mesto. **Mlajši dečki B (letnik 1979)** – 1000 m. Startalo je 98

tekmovalcev, Matija Požeg je bil 46., Damjan Božičnik pa 76. Ekipno sta bila 28. **Mlajše deklice B (letnik 1979)** – 1000 m. Startalo je 93 tekmovalk, Melita Bromš je osvojila 23. mesto, Neja Grabnar 31. in Tatjana Dvornik 46. mesto. Ekipno so bile 10. **Starejši dečki A (letnik 1978)** – 1000 m. V tej kategoriji je tekmovalo 98 učencev, Robert Volčanšek je bil 37. in Srečko Novak 43. Ekipno sta bila 17. **Starejše deklice A (letnik 1978)** – 1000 m. Med 91 tekmovalkami je bila Viktorija Strajnar 40. in

Velenje: Rebeka Dremelj na tretji stopnički.

Občinska ekipa Krškega na krosu Dela

Milica Sotovšek 75., ekipno sta osvojili 24. mesto. Tekmovali so tudi dijaki Šolskega centra. V kategoriji **starejši dečki B (letnik 1977)** – 1000 m je med 45 tekmovalci Edvard Dolmovič bil 32. in Gregor Skinder 35. V kategoriji **mlajši mladinci (letnik 1975/76)** – 2000 m je bil med 33 tekmovalci Željko Lukič 16., Matjaž Bračun 29. in Zoran Jankovič 30. Pri **starejših mladincih (letnik 1973/74)** – 3000 m je med 24 tekmovalci Primož Gajšek osvojil 20. in Andrej Sotelšek 24. mesto.

■ Tone Zakšek

Ulični tek in veslaška regata v Kostanjevici

V počastitev krajevnega praznika KS Kostanjevica na Krki (21. oktobra) sta bili konec oktobra v Kostanjevici dve veliki športno-rekreativni prireditvi: 12. tek po ulicah "Dolenjskih Benetk" in 9. veslaška regata okoli kostanjeviškega otoka.

Udeležba na obeh prireditvah je bila resnično zelo množična in tudi kvalitetna, saj je v teku nastopila vrsta znanih mladih atletov, ki krojijo vrh slovenske pionirske, mladinske in članske konkurence – skupaj 257 tekačev. Na nedeljskem tekmovanju pa je nastopilo preko 70 veslačev iz Slovenije in sosedne Hrvaške, med njimi tudi nekdanji svetovni prvak v kategoriji C2 Andrej Grobiša (Soške elektrarne) – v paru s Srečkom Masletom, in aktualni svetovni prvak v spustu kategorije C1 Tomislav Crnković iz Zagreba. Andrej Grobiša je tudi postavil absolutni rekord kostanjeviške proge s časom 19.58. Organizator obeh prireditev, ŠD Partizan, je vzorno pripravil obe prireditvi.

Rezultati teka

1. Tekmovanje za prehodni pokal mesta Kostanjevica na Krki v pionirskih kategorijah

Prvo mesto in pokal je osvojila ekipa OŠ Sevnica z 233 točkami. Ostale ekipne uvrstitve: 2. OŠ Šentjernej 228. 3. OŠ Krško 221. 4. OŠ Boštanj 215. 5. OŠ Kostanjevica 214 in 6. OŠ Senovo 185 točk. Posamično – prvi trije uvrščeni: 400 m, cicibani 1984/85 – M. Kralj (OŠ Šentjernej), Sandi Markl (OŠ Krško), Vladimir Lešnik (OŠ Kostanjevica); cicibanke, isti letnik – Mojca Levak (OŠ Krško), Andreja Pinoza (OŠ Sevnica), Tea Petrič (OŠ Krško); 800 m, mlajši pionirji 1982/83 – Borit Veber (OŠ Sevnica), Boštjan Robida (OŠ Sevnica), Janez Vratinar (Trbovlje); mlajše pionirke, isti letnik – Aleksandra Tomovič (Rudar Trbovlje), Polona Martič (OŠ Šentjernej), Nika Pribožič (OŠ Krško); mlajši pionirji 1980/81 – Luka Drole (Grosuplje), Sebastijan Blatnik (OŠ Sevnica), Joško Vrtačič (OŠ Šentjernej); mlajše pionirke, isti letnik – Mateja Tomič (OŠ Šentjernej), Zala Kadunc (OŠ Grosuplje), Rebeka Dremelj (OŠ Senovo);

starejši pionirji 1978/79 – Primož Kadunc (OŠ KOSTANJEVICA), Matjaž Ravbar (Novo mesto), Vojko Imperl (OŠ Sevnica); st. pionirke, isti letnik – Sonja Košak (OŠ Sevnica), Polona Šunta (OŠ Sevnica), Vika Strajnar (OŠ KOSTANJEVICA); 1600 m, mlajši mladinci 1976/77 – Aleš Tomič (Novo mesto) in Jure Berčon (Rudar Trbovlje); ml. mladinke, isti letnik – Branka Bizjak, Simona Felicijan in Polona Martič (vse iz Boštanj); starejši mladinci 1974/75 – Igor Kovač (Tek klub), Iztok Mihurko (Boštanj), Željko Lukič (AK Log); st. mladinke, isti letnik – Urška Korasa (Novo mesto), Milena Pirc (Novo mesto), Vesna Keber (Boštanj).

2. Množični tek na 4000 metrov

Pionirji 1978 in mlajši: Matjaž Ravbar (Novo mesto), Gregor Kržičnik (Rudar Trbovlje), Mitja Ameršek (Boštanj). Pionirke 1978 in mlajše: Janja Košar (OŠ Sevnica), Branka Bizjak (Boštanj), Simona Felicijan (Boštanj). Mladinci 1973–1977: Igor Kovač (Novo mesto), Jure Berčon (Rudar Trbovlje), Jani Polovič (KOSTANJEVICA). Mladinke 1974–1977: Urška Korasa in Milena Pirc (obe iz N. mesta). Članice 1963–1972: Mateja Udovič (N. mesto), Zvonka Bregar (AK Sevnica), Nataša Kuhelj (Šentjernej). Člani 1958–1972: Mirko Ivšek (Rudar Trbovlje), Aljoša Počič (N. mesto), Matjaž Fabjan (N. mesto). Mlajši veterani 1947–1957: Pavle Kreže (Rudar Trbovlje), Polde Bučar (KOSTANJEVICA), Jože Jere (Sevnica); četrti je bil Roman Blatnik iz Krškega. Starejši Veterani 1946 in st.: Srečo Žerjav (Ljubljana), Franc Tomše (Brežice).

■(Foto: Slavko Sintič)

Rezultati veslaške regate

K1 – pionirke: Anja Ruden, Helena Lahovec, Ula Linke (vse KKK Rašica). K1 – pionirji: Dejan Širme, Miha Terdič, Aljaž Hamberger (vsi KKK Rašica). K1 – mladinci: Dejan Testen, Boštjan Marcina, Matej Lazar (vsi Soške elektrarne). K1 – člani: Andrej Grobiša, Boris Irt (oba Soške elektrarne). K1 – veterani: Martin Grašič (Škofja Loka), Dubravko Mataković (R. Končar), Krešo Beg (R. Končar). K1 – turist: Milan Stojaković (Razlag), Hrvoje Čigula (Končar), Stipe Radelič (Končar). C1 – mladinci: Stevanović Dejan (Soške elektrarne), Beni Kriškič (Končar), vedran Vidiček (Končar). C1 – člani: Tomislav Crnković (Končar), Željko Petrič (Končar). C2 – turist: Robi Irt-Franc Les (Razlag), Avšič-Vrekar (Razlag), Jordan-Zajelšnik (KOSTANJEVICA). C2 – člani: Zobec-Veronek (Slavija).

■Matjaž Zajelšnik

Veselje novega »direktorja« g. Zlatka Zoriča v vlogi kuharskega mojstra. G. Roman Majcenič z zasluženim osvojenim »Priznanjem«.

Člani »Športnih Kranjcev«, dva gosta in potencialni član (levo spodaj – drži se »pletenske«) na praznovanju 9. obletnice.

»Športni Kranjci« - DA

Ali športno-rekreacijska skupina »Športni Kranjci« še obstaja? Ali pa jo je morda doletela usoda kot že nekaj podobnih skupin našega kraja? Z gotovostjo lahko povemo, da smo še pri življenju in aktivni!

Pred nekaj tedni smo praznovali 9. obletnico obstoja. V vsem tem obdobju (vsak petek, če je le mogoče) smo

bili aktivni na različnih področjih športa preko 400-krat.

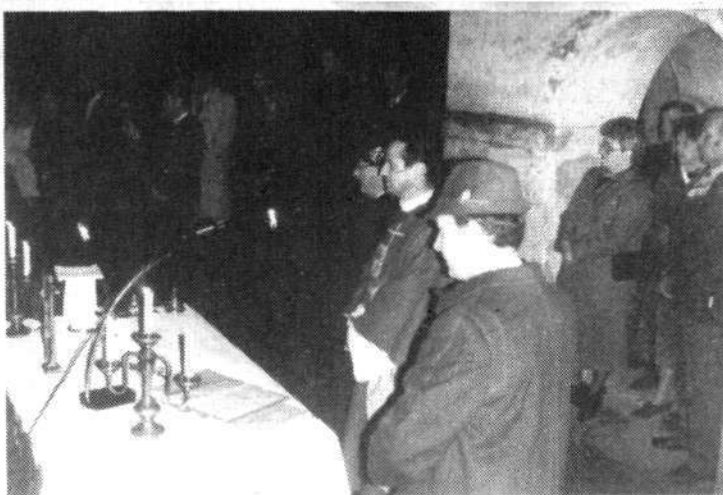
Največkrat sicer igramo nogomet, v sezoni hladnega vremena pa v telovadnici košarko. Pa tudi druge športne aktivnosti nam niso tuje (namizni tenis, streljanje z zračno puško, kegljanje, šah, zimske igre...). V počastitev Dneva državnosti Slovenije pa je bilo kar šest od sedmih udeležencev (eden je član »Rekreacije 500«) članov »Športnih Kranjcev«, ki so s kolesi obvozili Slovenijo.

Na naši 9. obletnici smo podelili **PRIZNANJE** najaktivnejšemu udeležencu. Tokrat je bil najbolj zvest (zavesten) **g. Roman Majcenič**. Izvolili smo tudi novega »direktorja« »Športnih Kranjcev« za sezono 92/93. To čast ima ponovno **g. Zlatko Zorič**.

Iz članstva smo črtali 4 člane. Dobili pa smo tudi potencialnega člana, ki pa se bo moral za uradno priznanje članstva na nekaterih področjih še dokazati.

Pa nasvidenje na 10. obletnici.

Oživljen praznik sv. Huberta

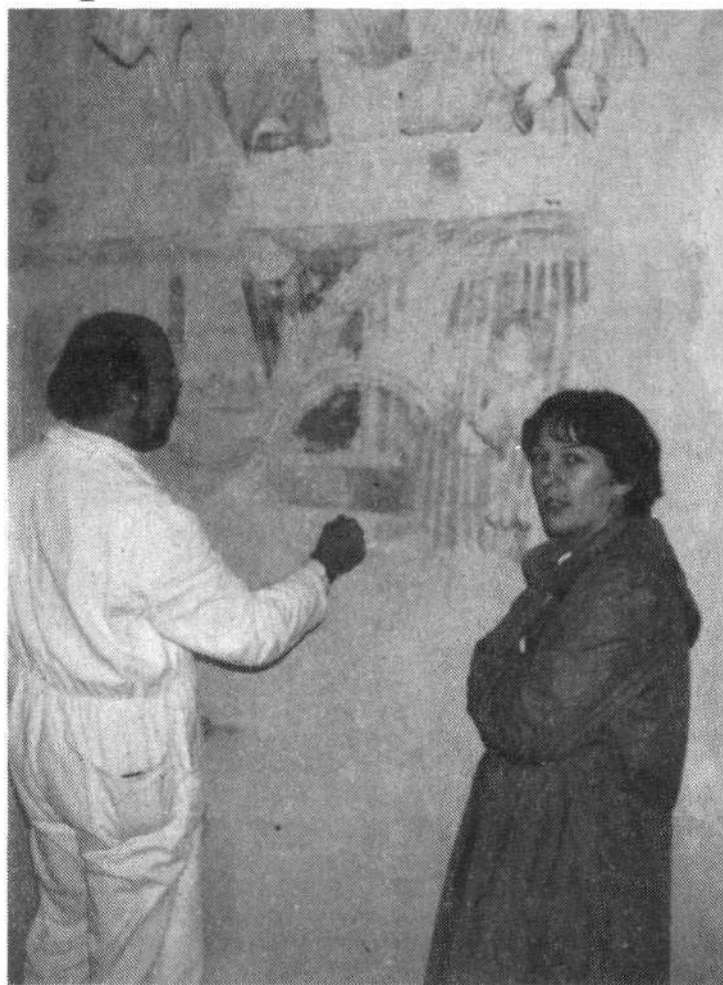
Legenda pravi, da je Hubert, doma na ozemlju današnje Belgije, med lovom na veliki petek srečal jelena z žarečim križem med rogovi in takrat doživel spreobrnjenje. Da je bil ta Hubert ali Hubertus na prehodu iz 7. v 8. stoletje med drugim tudi škof v Maastrichtu, je verjetno danes manj pomembno od tega, da se po njem 3. november imenuje dan sv. Huberta, zaščitnika lovcev. Na ta dan so se začeli veliki lovi, okoli njega so se spletli praznični običaji, ki so jih v preteklosti tudi na Slovenskem praznovali na različne načine, v zadnjih desetletjih pa je bila ta navada prekinjena.

Na gradu Mokrice, kjer je lovška kultura še posebno cvetela v času grofov Gagernov, so sklenili oživiti stari običaj in so preteklo soboto priredili srečanje lovcev in privrženec lovsstva. Jurij Pesjak, predsednik Zveze lovskih družin Posavja, ki je pozdravil udeležence srečanja, je še posebej poudaril pomen lovsstva za varstvo narave in nujnost spoštovanja lovske etike. Njegove uvodne besede so nato pospremile tri stanovske skupine: Lovski pevski zbor Globoko, Lovski oktet Mežica in Zasavski rogisti iz Litije. Vsi zbrani so se nato ob svečavi bakel napotili do grajske kapele k maši sv. Huberta, ki po tradiciji pomeni prošnjo za blagoslov lovcev in uspešen lov.

V grajskih prostorih so zvečer odprli likovno razstavo o živalih in lovu, na kateri so se med pretežno skromnimi izdelki znašle tudi grafike Janeza Boljke. Ob otvoritvi razstave je bila pokušnja vin krškega Agrokombinata, sledil pa je zaključni, najdaljši del prireditve: lovski ples v grajski restavraciji.

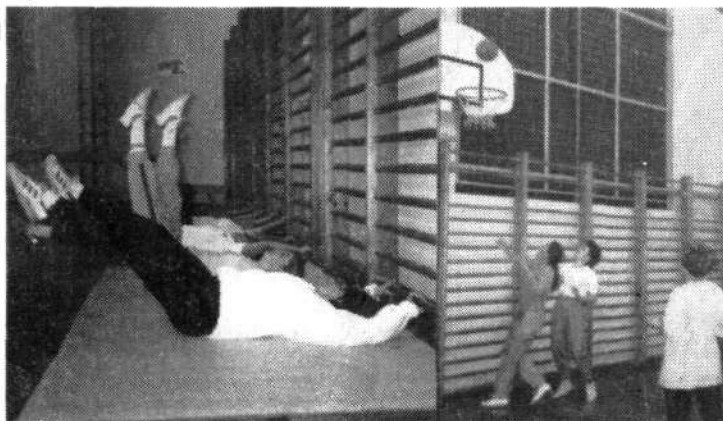
Vsekakor je to hvalevreden poskus Golf hotela Grad Mokrice, da obudi stare običaje, ki se lepo prilagajajo grajskemu okolju. Verjetno pa bodo morali v prihodnje, če naj se uresniči njihova želja, da bi ta prireditev postala tradicionalna, vložiti več truda v organizacijo in morda poklicati na pomoč koga, ki se na reči spozna. Če nič drugega, bi morali poskrbeti za boljši stik med izvajalci in občinstvom in za slišnost dogajanja, za primerno ozvočenje torej. Bolj bi se lahko potrudili tudi za lastno promocijo preko medijev, saj so slednji za lovski praznik tokrat izvedeli bolj ali manj po naključju.

Restavratorji so pri koncu dela

V brestaniškem gradu ponovno dela skupina strokovnjakov. Odkrivajo freske in jih, kolikor je to možno, restavrirajo. O tem, kakšne bodo videti stene, so nam pripovedovali v že obnovljenih prostorih. O najdbah, obnovitvenih delih in kasnejši namembnosti teh prostorov sta nam vodja delovne skupine strokovnjakov Marko Godina in kustosinja brestaniškega muzeja Irena Fürst (oba sta na fotografiji), obljubila pisno poročilo.

PRISRČNO VABLJENE K REKREACIJI!

Skupina privrženek rekreacije, ki se sestajajo v krški osnovni šoli ob sredah ob osmih zvečer, sicer nima posebnega imena, je pa zelo trdoživa. Ženske vseh starosti, nekatere stalne, druge vedno nove, se v njej srečujejo že dvajset let. Udeležba je sicer potrjena sezonskim nihanjem, a jedro kakšnih desetih, dvanajstih članic vztraja tako rekoč v vseh letnih časih in verjetno gre ravno tem zasluga, da se aktivnost nikoli do konca ne prekine. Svoj delež pri tem ima gotovo gospa Magda Ivanovič, ki skrbi, da ima rekreacija poleg prostega tudi svoj načrtni del. Nekaterim je rekreacija postala nepogrešljivi del življenja in so ji ostale zveste vse od začetka delovanja skupine, to je celih dvajset let. Pristrčno vabijo tudi vas, da se odločite (in v svojih domovih dosežete konsenz), da boste uro časa na teden posvetile samo sebi. Zaslužite si jo! Morda vas bo prepričala tale trditev: Človek, ki se ne ukvarja s športom, je osamljen človek. Na fotografiji: ob našem obisku pri rekreativkah ni bilo ne gospe Ivanovičeve ne gospe Nade Resnikove, ki jo včasih zamenja. Pa je bilo kljub temu v telovadnici živahno, pri košarki, odbojki in vajah na tleh.